

The image shows the exterior of a modern building at dusk. The building's facade is composed of large, dark panels. A prominent feature is the illuminated signage for Arbetsförmedlingen, which includes a green logo consisting of three curved lines forming a stylized 'A' or '@' shape. To the right of the logo, the text 'ARBETSFÖRMEDLINGEN' is displayed in large, white, illuminated letters. Below this, the text 'SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE' is also illuminated in white. The building is lit from within, and several small, cylindrical lights are visible under the overhanging upper section. In the foreground, there are green trees and a traffic light. The sky is a deep blue, indicating twilight.

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Arbetsförmedlingens årsredovisning 2021

Innehåll

Generaldirektören har ordet.....	4
Arbetsförmedlingens uppgifter.....	6
Om resultatredovisningen.....	7
1 Arbetsförmedlingen under 2021	8
2 Sammanfattande resultatbedömning	22
3 Matchning	26
4 Prioritering av dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden.....	33
5 Arbetsförmedlingens uppdrag avseende arbetslöshetsförsäkring, aktivitetsstöd och etableringsersättning	62
6 Kontrollarbetet och arbetet mot felaktiga utbetalningar.....	72
7 Internationell verksamhet och tjänsteexport.....	82
8 Övriga åiterrapporter enligt regleringsbrev.....	87
9 Arbetsförmedlingens kompetensförsörjning	92
10 Sammanställning väsentliga uppgifter	97
11 Styrelse och organisation.....	98
12 Appendix.....	102
13 Finansiell redovisning.....	107
14 Resultaträkning.....	110
15 Balansräkning	111
16 Finansieringsanalys	113
17 Anslagsredovisning	115
18 Noter och tilläggsupplysningar.....	118
19 Intern styrning och kontroll.....	134
Styrelsens underskrift.....	151

Generaldirektören har ordet

Höga förväntningar och stora utmaningar. Så kan man sammanfatta verksamhetsåret 2021. Det har varit ett år som krävt stora insatser för att motverka den stigande långtidsarbetslöshet som följt i spåren av pandemin, samtidigt som arbetet med myndighetens reformering gått hand i hand med digitalt och verksamhetsmässigt utvecklingsarbete.

Pandemin har satt tydliga spår på arbetsmarknaden. Visserligen såg vi glädjande nog en snabb återhämtning och i slutet av 2021 var den totala arbetslösheten nere på samma nivå som före pandemin. Men vi såg också en strukturomvandling och ökad tudelning som inneburit en högre jobbtröskel för dem som saknar efterfrågade kompetenser.

Redan i början av 2021 varnade vi för en stigande långtidsarbetslöshet. Under året har Arbetsförmedlingen fokuserat alltmer insatser och resurser för att ge stöd till långtidsarbetslösa, en viktig och nödvändig prioritering som också kommer att prägla vår verksamhet framöver.

Här vill jag understryka att detta inte är något som låter sig göras snabbt och enkelt. Det är ett arbete som kräver omfattande insatser och där vi måste prioritera utifrån våra resurser. Det är heller inte något som Arbetsförmedlingen klarar helt på egen hand. Långtidsarbetslöshet är inte bara en arbetsmarknadsfråga, det är en samhällsfråga.

Arbetet med myndighetens reformering har fortsatt. I september kom regeringens promemoria på remiss: *Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet*. I stort stödjer vi lagförslagen och konstaterar att styrningen av det reformerade systemet är på en övergripande nivå.

I promemorian blir det också tydligt att Arbetsförmedlingen förväntas vara ett nav i ett system med många aktörer som tillsammans möter behoven på arbetsmarknaden. Det innebär att vi möter arbetssökandes och arbetsgivares behov genom att utveckla och samordna tjänster i flera kanaler både i egen och avtalad regi.

Ett konkret exempel är samarbetet med Statens servicecenter där vi under året fullföljt överflyttningen av vår kundservice för obokade, fysiska besök till landets 118 servicekontor. Härigenom har vi utökat servicen för spontanbesök genom generösare öppettider på fler orter. Ett annat exempel är utbyggnaden av matchningstjänsten rusta och matcha som under 2021 successivt införts i hela landet, en upphandlad tjänst som levereras av privata företag.

Det blir med andra ord allt tydligare att den service och det stöd som arbetssökande och arbetsgivare kan få levereras genom ett samspel mellan flera olika aktörer och på flera olika sätt. Det sker genom digitala tjänster, distansservice, lokala möten samt i samarbete med kommuner, andra myndigheter och leverantörer.

Detta tillsammans med fortsatt digital utveckling, verksamhetsutveckling, effektiviseringsarbete och tjänsteutveckling har medfört att Arbetsförmedlingen under 2021 tagit stora steg mot en modern och reformerad myndighet, med målet att ge våra kunder, arbetsgivare och arbetssökande, ett effektivt stöd. Nu återstår ett fortsatt målmedvetet arbete för att fullfölja dessa och övriga höga ambitioner.

Jag kan också konstatera att vi trots stora utmaningar under året nästintill fullt ut nyttjat våra medel för arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt aktivitetsstöd. Trots hög arbetsbelastning och en pandemianpassad arbetsituation, där våra medarbetare behövt jobba hemifrån, har vi lyckats upprätthålla en god servicenivå tack vare ett stort engagemang och professionalism.

För det vill jag rikta ett stort tack till alla medarbetare och chefer. Jag vill också rikta det tacket till styrelse, arbetstagarorganisationerna på myndigheten och skyddsombuden. Alla har vi bidragit till ett väl genomfört verksamhetsår 2021.

Maria Mindhammar

Generaldirektör, Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens uppgifter

Arbetsförmedlingens uppgifter framgår av förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ansvarar för den offentliga arbetsförmedlingen, dess arbetsmarknadspolitiska verksamhet och ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att:

- effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft
- prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden
- bidra till att stadigvarande öka sysselsättningen på lång sikt.

Myndigheten ska också säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring, anlita kompletterande aktörer för att snabbt och effektivt få arbetssökande i arbete, aktivt inhämta information om lediga arbeten, följa upp och utvärdera hur myndighetens verksamhet och de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna påverkar arbetsmarknadens funktionssätt samt bedöma arbetsmarknadsläget. Arbetsförmedlingen ska också bistå myndigheter och andra som bedriver uppföljning och utvärdering inom verksamhetsområdet samt i samverkan med berörda parter säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.

Arbetsförmedlingen har även ett samlat sektorsansvar för handikappfrågor¹ inom arbetsmarknadspolitiken och ett särskilt ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds insatser som främjar en snabb och effektiv etablering på arbetsmarknaden. Därtill finns ett ansvar att utforma verksamheten på ett sätt som främjar mångfald och jämställdhet, samt motverkar diskriminering på arbetsmarknaden. Av Regleringsbrev för 2021 framgår följande mål och återrapporteringskrav:

- Andelen som övergår till arbete ska öka.
- Antalet deltagare i utvecklade matchningstjänster ska öka väsentligt.
- Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildningar ska öka väsentligt.
- Andelen som övergår till reguljär utbildning, särskilt yrkesutbildning, ska öka väsentligt, bland dem som saknar gymnasial utbildning eller har behov av omställning för att möta kompetensbehoven på arbetsmarknaden.
- Andelen inskrivna utan aktivitet i jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar, särskilt bland dem som saknar gymnasial utbildning, ska minska.
- Andelen inskrivna utan aktivitet i etableringsprogrammet ska minska väsentligt.
- Arbetsförmedlingen ska skapa väl fungerande kontaktvägar för varje kommun och inskrivna arbetssökande ska ha möjlighet till personliga möten.
- Arbetsförmedlingen ska stärka det samlade kontrollarbetet, bidra till det övergripande målet att minska de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och arbeta för att minska andelen felaktiga utbetalningar.

¹ I årsredovisningen används begreppet funktionshinderspolitiken.

Om resultatredovisningen

Resultatredovisningens principer 2021

Arbetsförmedlingens resultatredovisning ska ge regeringen underlag för uppföljning av myndigheten genom att ge en rättvisande bild av resultatet.² Uppgifter i tabeller redovisas normalt i treårsserier. Individbaserad statistik i resultatredovisningen delas upp efter kön i den utsträckning det är praktiskt möjligt. Resultatredovisningen ska utformas så att den kan utgöra ett underlag för regeringens bedömning av myndighetens resultat och genomförande av verksamheten. Vidare ska den innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling.³

Läsanvisning

I det inledande kapitlet *Arbetsförmedlingen under 2021* redovisas förutsättningar, prioriteringar samt Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader.⁴ I kapitel 2 *Sammanfattande resultatbedömning* redovisas Arbetsförmedlingens övergripande resultat. Arbetsförmedlingens kärnverksamhet redovisas huvudsakligen i kapitlen 3–5 *Matchning, Prioritering av dem som står långt ifrån arbetsmarknaden och Arbetsförmedlingens uppdrag i arbetslöshetsförsäkringen, aktivitetsstödet och etableringsersättningen*. Felaktiga utbetalningar samt internationell verksamhet och tjänsteexport redovisas i kapitel 6 och 7. I Kapitel 8 *Återrapporering enligt regleringsbrev och övriga uppdrag* redovisas återrapporering om jämställdhetsintegrering och uppdrag om IT-incidenter. *Kompetensförsörjning* redovisas i kapitel 9. Intern styrning och kontroll redovisas i kapitel 19 *Intern styrning och kontroll*. Kapitlet är placerat efter den finansiella redovisningen, i direkt anslutning till styrelsens underskrift.

² Eftersom de tjänster som Arbetsförmedlingen erbjuder till arbetsgivare och arbetssökande är beroende av varandra redovisas resultatet under en gemensam verksamhetsgren.

³ Arbetsförmedlingens bedömning och analys av verksamhetens huvudresultat och dess utveckling i årsredovisningen görs med en tregradig skala utifrån en sammanvägning av nivå och utveckling hos valda indikatorer. Bedömningsnivåerna är över myndighetens förväntan, i enlighet med myndighetens förväntan och under myndighetens förväntan. Utgångspunkt för bedömningarna är regeringens uppgift och mål för Arbetsförmedlingen i instruktion och regleringsbrev. Av regleringsbrevet framgår att myndighetens huvudsakliga uppgifter framgår av instruktionen. Vi använder bedömningen över myndighetens förväntan om resultatet ligger väsentligt över den nivå som jämförelser görs med. Vi använder bedömningen i enlighet med myndighetens förväntan om resultatet inte väsentligt negativt avviker från den nivå som jämförelser görs med. Vi använder bedömningen under myndighetens förväntan om resultatet avviker väsentligt negativt från den nivå som jämförelser görs med.

⁴ Som framgår av Förordning (2000:605) om Årsredovisning och budgetunderlag 3 kap 1 § ska antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden redovisas. Övergripande om ärenden redovisas i kapitel 1. Arbetsförmedlingen bedömer att ärenden avseende program med aktivitetsstöd samt subventionerade anställningar är ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden. Denna redovisning sker i kapitlet prioritering av de som står långt ifrån arbetsmarknaden. En beskrivning av metod för tidredovisningen framgår av appendix.

1 Arbetsförmedlingen under 2021

I detta kapitel beskrivs väsentliga händelser och beslut som påverkat Arbetsförmedlingens verksamhet. Kapitlet inleds med en beskrivning av de förutsättningar som riksdag och regering gav myndigheten inför och under 2021. Därefter beskrivs Arbetsförmedlingens övergripande prioriteringar under året, Arbetsförmedlingens ekonomi och övergripande om arbetssökande.

1.1 Förutsättningar

Inför 2021 var läget på svensk arbetsmarknad fortsatt allvarligt och pandemin hade slagit hårt mot stora delar av ekonomin och arbetsmarknaden. Effekterna av pandemin bedömdes bli långvariga, inte minst genom risken för en bestående hög långtidsarbetslöshet. Antalet långtidsarbetslösa förväntades öka 2021 och Arbetsförmedlingens arbete under året inriktades mot att fortsatt fokusera på att omhänderta konsekvenserna av pandemin och att motverka den ökande långtidsarbetslösheten.

Genom Arbetsförmedlingens regleringsbrev tydliggjordes uppdragsgivarens ökade resultatförväntningar. Av regleringsbrevet 2021 framgår bland annat att andelen som övergår till arbete ska öka, att antalet deltagare i utvecklade matchningstjänster och arbetsmarknadsutbildning ska öka väsentligt och att andelen som övergår till reguljär utbildning ska öka väsentligt. De ökade resultatförväntningarna har krävt prioriteringar och en fortsatt effektivisering. En viktig del i det arbetet har varit att fortsätta den digitala transformationen som omfattar samtliga kundkanaler.⁵

1.2 Arbetsförmedlingens prioriteringar under 2021

Att förbereda för genomförandet av reformeringen och att öka fokus på att bryta långtidsarbetslöshet har varit viktiga prioriteringar under 2021. Arbetsförmedlingen bedömde inför 2021 att situationen på arbetsmarknaden medförde att olika stor tyngd behövde läggas på olika delar av myndighetens uppdrag under olika delar av året.

1.2.1 Bryta långtidsarbetslösheten

Under inledningen av 2021 var myndighetens fokus på tidiga insatser för att förhindra långtidsarbetslöshet. Många av de nyinskrivna arbetslösa bedömdes ha behov av någon form av stöd- och matchningstjänst för att undvika långtidsarbetslöshet. I och med att långtidsarbetslösheten förväntades öka under året samtidigt som antalet nyinskrivna minska, bedömdes vidare att allt större fokus successivt behövde flyttas mot att bryta långtidsarbetslöshet. Arbetsförmedlingen har därför i ökad utsträckning under året prioriterat att ge insatser och styra resurser till de som är långtidsarbetslösa.

⁵ Myndighetens kundkanaler är fysiska möten, digitala möten samt e-post/telefoni.

Utifrån regeringens vårändringsbudget och vårproposition, som beslutades av riksdagen den 16 juni, minskade föreslagna anslagsnivåerna för aktivitetsstöd väsentligt kommande år. Myndigheten bedömde då att insatser med aktivitetsstöd utanför garantiprogrammen behövde minska under 2021 för att möta det ekonomiska utrymmet för 2022. Det förstärkte ytterligare myndighetens prioritering av insatser och resurser till de långtidsarbetslösa, framför allt inom garantiprogrammen.

1.2.2 Reformering av myndigheten

Arbetet med att förbereda reformeringen av myndigheten har fortsatt under året och myndigheten har, i enlighet med regleringsbrevet, utökat de utvecklade matchningstjänsterna till fler leveransområden.

I september kom regeringens promemoria *Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet* (Ds 2021:27). Av promemorian framgår att Arbetsförmedlingen kommer ha ett fortsatt stort och omfattande ansvar i den reformerade arbetsmarknadspolitiken.

1.2.3 Övriga prioriteringar

Införandet av strategin för kundarbetet - digitalt först har pågått under året. Utifrån detta har kundleveransområden etablerats.⁶ I de fyra kundleveransområdena samlas alla delar av organisationen – kanaler, it och verksamhetsstöd. De syftar till att skapa ett effektivt samarbete som utgår från kundens behov. Syftet med strategin är att på ett tydligare sätt beskriva och paketera myndighetens arbete med service, tjänster och kanaler.

Vidare beslutade Arbetsförmedlingen inför 2021 att stärkt regelefterlevnad skulle vara fortsatt prioriterat och det konstaterades att myndighetens förvaltningskultur har fortsatt utvecklingspotential. Åtgärder för detta har bland annat varit inriktade på fortsatt utveckling av besluts- och ärendeplattformen, kompetensutvecklingsinsatser, framtagande av stöd för förståelsen för statstjänstemannarollen och den statliga värdegrunden, stöd för korrekt dokumentation och systematiskt kvalitets- och uppföljningsarbete för ständigt lärande och åtgärder på alla nivåer.

En viktig framgångsfaktor/förutsättning för att Arbetsförmedlingen ska kunna genomföra sitt uppdrag och nå förväntade resultat har varit att fortsätta utveckla samverkan med arbetsmarknadens parter, landets kommuner och andra myndigheter. Att fortsätta att etablera varaktiga samverkanslösningar med kommunerna var fortsatt viktigt.

1.2.4 Likvärdig service i hela landet/lokal närvaro

Arbetsförmedlingen har under 2021 arbetat vidare med att säkerställa en tillgänglig och likvärdig service i hela landet. Det har myndigheten gjort genom att utveckla och samordna tjänster i flera kanaler, både i egen och i avtalad regi.⁷ Service och stöd

⁶ Kundleveransområdena omfattar Skriva in, planera och bedöma, Vägleda och utbilda, Rusta och matcha samt Rehabilitera till arbete.

⁷ Se *Slutredovisning Likvärdig service i hela landet Af-2021/* och *Redovisning Likvärdig service i hela landet, Af-2021/00114021*.

erbjuds arbetssökande och arbetsgivare i hela landet genom ett samspel mellan digitala tjänster, distansservice, lokala möten samt samarbete med kommuner, andra myndigheter och andra aktörer.

Arbetsförmedlingen har säkerställt den lokala närvaron och möjlighet till fysiska möten med egna arbetsförmedlingskontor, samarbetslösningar med andra, servicekontor och fristående aktörer. En utökad lokal närvaro i gles- och landsbygd har i första hand skett genom nya servicekontor och fristående aktörer.

Arbetsförmedlingen har fullföljt den planerade överflyttningen av service vid obokade besök till 118 servicekontor. Införandet av dessa tjänster bedöms ha gått bra. Genom samarbetet med Statens Servicecenter har myndigheten utökat möjligheten till fysiska spontanbesök och generösare öppettider på fler orter.

För att förbättra Arbetsförmedlingens service och öka tjänsteutbudet till arbetssökande och arbetsgivare har myndigheten fortsatt sin digitaliseringsprocess genom ett antal prioriterade investeringar. Dessa beskrivs nedan.

1.3 Investeringar

Myndigheten ska i samband med årsredovisningen för 2021 redovisa vilka effektiviseringar som uppnåtts, inklusive nyttorealiserings, utifrån de effektiviseringsinsatser som genomförts under året.

Nedanstående investeringar är grupperade efter de investeringsområden som myndigheten har angivit i budgetunderlaget för 2022–2024. För respektive område redovisas de större leveranser där myndigheten har lagt arbetsinsats och sett början till effekter under 2021 eller förväntar att se effekter under 2022.

1.3.1 Fortsatt automation och intelligens i ärendehandläggningen och beslutsprocesser

Arbetet med implementeringen av besluts- och ärendehanteringssystemet (BÄR) har fortsatt under 2021. Antalet beslut som fattades i BÄR under 2021 var 810 831 vilket motsvarar ca 35 procent av den totala volymen av alla beslut som togs på myndigheten i AIS⁸, ABS⁹ och BÄR (2020: 15 procent¹⁰).¹¹

Bedömning och planering

Under 2021 har en ny enhetlig arbetsprocess för arbetssökandes handlingsplan tagits fram. Handlingsplanen, som nu hanteras i besluts- och ärendehanteringssystemet, används för arbetssökande som återfinns i självserviceflöde¹² upp till 90 dagar, samt de som tidigare tillhört självserviceflöde och för arbetssökande inom rusta och

⁸ AIS är ett operativt systemstöd där bland annat ärenden hanteras.

⁹ ABS är ett systemstöd för ärendehantering och beslutsstöd.

¹⁰ I årsredovisningen för 2020 uppges 16 procent. Den totala volymen för 2020 har korrigerats.

¹¹ Handläggningen i BÄR påbörjades under hösten 2019 men genererade större volymer först 2020 därav finns inga jämförelsetal för 2019.

¹² Självserviceflödet innebär att nya arbetssökande som uppger att de har arbete eller studier som startar inom 90 dagar genomför alla sina ärenden digitalt och enbart vid behov kontaktar Arbetsförmedlingen.

matcha-områden (oavsett om de har eller får beslut om rusta och matcha eller inte). Från och med december 2021 hanteras alla nyinskrivna enligt den nya processen.

Handlingsplanen innefattar nu en arbetsmarknadspolitisk bedömning som är baserad på det statistiska bedömningsstödet samt planering av insatser. Det statistiska bedömningsstödet ger arbetsförmedlaren stöd i att göra enhetliga och rättssäkra arbetsmarknadspolitiska bedömningar.

Resultatet av investeringen kan ännu inte redovisas då den är i en införandefas. Förväntade effekter är att den arbetsmarknadspolitiska bedömningen ska skapa en större tydlighet och riktning och i förlängningen ökad rättssäkerhet vilket bidrar till en större trygghet för den arbetssökande. Det kommer även bidra till en mer tidseffektiv process för planeringssamtalet med kunden.

Förenklad fördelning arbetsuppgifter

I maj 2021 infördes ett nytt automatiserat arbetssätt för en förenklad fördelning av arbetsuppgifter mellan handläggare inom olika verksamhetsområden. Det nya arbetssättet innebär att man går från att manuellt fördela arbetsuppgifter och ärenden via funktionsbrevlådor till ett automatiserat flöde som fördelar arbetsuppgifter och ärenden utifrån uppsatta köer.

Resultatet av investeringen kan ännu inte redovisas då den är i en införandefas. De förväntade effekterna är kortare ledtid och rättssäkrare svar till arbetssökande då de får möta rätt kompetens direkt samt tidsbesparing i handläggning då arbetsuppgifter styrs effektivare genom systemstödet.

Beslutsstöd för Arbetspraktik, Lönebidrag och Nystartsjobb

Under 2021 har ärendeprocesser för beslut om arbetspraktik, lönebidrag och nystartsjobb skapats i besluts- och ärendehanteringssystemet. Beslutsärendena har utvecklats klart under hösten 2021 och fortsatt arbete pågår med att effektivisera arbetsuppgifter innan och efter beslutsärendet för att få en smidig hantering av hela flödet i handläggningen. Detta är en förutsättning för att det nya arbetssättet ska kunna implementeras fullt ut i hela landet.

Införandefasen är planerad från mitten av 2022, resultatet av investeringen kommer därefter att realiseras stegvis. Förväntade effekter är ökad kvalitet och effektivitet i beslut hos handläggare genom att digitalisera arbetsuppgifter för samtliga insatser och ge ett tydligare stöd vid beslutsfattande och dokumentation. Det kommer även bidra till enhetligare hantering och rättssäkrare svar till arbetssökande och arbetsgivare genom ett enhetligt arbetssätt vid beslutsfattande.

React-EU

Utveckling av nya och befintliga systemstöd har möjliggjort att myndigheten kan ta del av React-EU¹³, där Arbetsförmedlingen föreslås få ca 2 miljarder kr för perioden

¹³ React-EU är en insats inom Europeiska Socialfonden och ett initiativ av EU-kommissionen för att motverka konsekvenserna i ekonomin på grund av coronapandemin.

2021–2023¹⁴. Insatser som är aktuella för React-EU är vissa utbildningar, karriärvägledning samt extratjänster för personer inom målgruppen.

För att möjliggöra automatiserad och digitaliserad insamling och sammanställning av underlag för ansökan om bidrag från Europeiska socialfonden (ESF) har en ny tjänst och databas utvecklats som knyter ihop handläggningsstöd och webbtjänster. Den nya tjänsten innebär att det är möjligt att verifiera deltagandet och den exakta kostnaden för varje insats för varje individ som tillhör målgruppen.

Investeringen har skapat förutsättningar för Arbetsförmedlingen att från och med 1 september 2021 ta del av medel via React-EU. Förväntade effekter är att fler arbetssökande kan ta del av insatser för att motverka pandemins negativa effekter genom finansiering via React-EU samt tidsbesparing i handläggning då att målgruppen selekteras automatiskt bedöms kunna uppnås.

1.3.2 Ökat kundvärde i digitala tjänster och kundmöten genom Digitalt först

Alla arbetssökande möter Arbetsförmedlingen digitalt först

Arbetsförmedlingen har fortsatt förflyttningen till digitala kanaler för att effektivare kunna interagera med kunderna.

Den första kontakten med Arbetsförmedlingen sker för de allra flesta arbetssökande vid inskrivningen. Under 2021 skrev 91 procent in sig på Arbetsförmedlingen via den digitala inskrivningen (2020: 92 procent, 2019: 83 procent). De allra flesta arbetssökande redovisar även sina aktivitetsrapporter via digitala självservice-tjänster (2021: 97 procent, 2020: 96 procent, 2019: 93 procent).¹⁵

För att skapa nytta för arbetssökande som står närmare arbetsmarknaden och för att frigöra resurser till arbete med de arbetssökande som har större behov av stöd, arbetar myndigheten mot en hög självservicegrad i tjänsteutbudet.

Under 2021 har omkring 8 procent (32 000 personer) av de arbetssökande som skrivit in sig hos Arbetsförmedlingen kunnat genomföra sina kontakter med myndigheten enbart via självservice-tjänster.¹⁶

JobTech

Arbetsförmedlingen har under 2021 vidareutvecklat en digital infrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande genom plattformen JobTech. Tjänsten har under året uppdaterats med ny teknik och nya gränssnitt. Antalet företag och organisationer som anslutits till tjänsten ökade under 2021 och uppgick vid slutet av året till ca 200 (2020:140, 2019: 80).¹⁷

¹⁴ <https://www.esf.se/vara-fonder/react-eu/#React-EU-%E2%80%93-insatser-f%C3%B6r-arbetsl%C3%B6sa-und-pandemin>

¹⁵ Under tre månader 2020 var aktivitetsrapporteringen stoppad. Andelen är beräknad för de månader under vilka aktivitetsrapporter lämnades in.

¹⁶ Möjligheten för arbetssökande att ha en helt digital kontakt med Arbetsförmedlingen skapades i maj 2020, varför det saknas helårssiffror för jämförelse med föregående år.

¹⁷ Mätningarna började under 2019 och är uppskattningar utifrån en identifieringsnyckel som anslutna användare har.

1.3.3 Digital infrastruktur för externa aktörer och samverkan

Rusta och matcha

Rusta och matcha är en tjänst där arbetssökande får tillgång till stöd för att söka jobb eller börja studera av fristående aktörer. Arbetsförmedlingen har, tillsammans med fristående aktörer, sedan april 2020 prövat och utvecklat den nya tjänsten som ett Europeiskt Socialfonds (ESF) projekt. Under 2021 (maj-december) infördes tjänsten successivt i hela landet.

Tjänsten är byggd på en helt ny infrastruktur och är baserad på besluts- och ärendehanteringssystemet. Den nya infrastrukturen är också en förutsättning för att myndigheten ska kunna klara uppdraget och kunna hantera reformeringen av Arbetsförmedlingen. Urvalet av deltagare görs med hjälp av ett statistiskt bedömningsstöd, så kallad profilering, vilket bedömer den arbetssökandes möjlighet att komma i jobb eller utbildning inom sex månader.

Statistiskt bedömningsstöd

Arbetsförmedlingen har utvecklat och byggt det statistiska bedömningsstödet som driftsattes 2020 på AI-plattformen och används initialt inom ramen för rusta och matcha. Under 2021 har ett plattformssbyte gjorts för att få en mer robust och tillförlitlig lösning vilket bidrar till att man bättre kan vidareutveckla, underhålla och utvärdera bedömningsstödet över tid.

Uppföljningar har visat att det statistiska bedömningsstödet har en relativt god träffsäkerhet och att individer som tillhör grupper som tenderar att stå längre från arbetsmarknaden inte missgynnas i anvisningarna. Det finns dock även en tydlig förbättringspotential i verktyget, vilket har lett till ett utvecklingsarbete som pågår.¹⁸

Genom att använda en automatiserad bedömning som stöd och komplement till den manuella bedömningen uppnås en större enhetlighet av bedömningarna så att de sker på samma sätt i hela landet och personberoende skillnader i handläggningen elimineras. Myndigheten får också en större spårbarhet i bedömningarna, vilket möjliggör ett mer systematiskt arbete över tid med att utvärdera, förfina och förbättra bedömningarna.

1.3.4 Automatisering och intelligens i kontrollverksamheten

Den automatiska och riskbaserade granskningen av aktivitetsrapporter fångar upp aktivitetsrapporter där det finns en hög risk att Arbetsförmedlingen behöver agera på innehållet i rapporten. Denna effektivisering har frigjort åtskilliga årsarbetskrafter som istället haft möjlighet att fokusera kontrollarbetet på aktivitetsrapporter med hög risk. Effektiviseringen motsvarar 46 miljoner kronor jämfört med ingen automatisering alls. Jämfört med 2020 års automatiseringsgrad handlar det om en effektivisering på drygt 14 miljoner kronor. Läs mer i kapitel 5.

Arbetsförmedlingen har under 2021 ändrat hur myndigheten hämtar information om arbetsgivare från Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Bolagsverket. Med hjälp

¹⁸ Arbetsförmedlingen 2021, *Träffsäkerhet och likabehandling vid automatiserade anvisningar inom Rusta och matcha*, Af-2020/0046 7913

av ett API¹⁹ kommer informationen direkt till Arbetsförmedlingen från andra myndigheter. Det bidrar till en ökad automatisering av arbetsgivarkontrollen som för 2021 ligger på en automatiseringsgrad på 88 procent (2020: 84 procent).²⁰

1.3.5 Digitaliserad och automatiserad myndighetssamverkan

Under 2021 har en ny tjänst levererats för handläggare att rekvirera samordningsnummer digitalt istället för manuellt från Skatteverket. Detta innebär att omkring 1500 förfrågningar per år nu görs digitalt. Detta minskar handläggningstiden hos Arbetsförmedlingen och Skatteverket vilket bidrar till kundnytta. En digital lösning innebär även ökad informationssäkerhet och bidrar till högre kvalitet på beslutsunderlagen.

Arbetsförmedlingen har under hösten 2021 påbörjat byte av utskriftsleverantör av brev/meddelanden till Försäkringskassan utdata. Arbetsförmedlingen har även ökat andelen brev/meddelanden som kan sändas digitalt till kunderna. 2021 låg andelen digital post på 70 procent vilket är en ökning på ca 5 procentenheter jämfört med föregående år.²¹

Vidare så har Arbetsförmedlingen även varit delaktig i och varit med och finansierat projektet Säker Digital kommunikation (SDK).²² Arbetsförmedlingen har varit en av de myndigheter som har tagit ett ansvar för att säkerställa att lösningen fungerar för myndigheter och bidragit till att projektet kom i mål 2021.

1.3.6 Ytterligare automatisering och effektivisering av stödverksamheten

Centralt organisations- och personalregister

Ett utvecklingsarbete har pågått under 2021 för att inrätta ett Centralt organisations- och personalregister (COP), vilket kommer att bli myndighetens nya nav för personal- och organisationsdata. Lönetjänsten kommer fortsatt att hanteras av Statens Servicecenter. Skillnaden är att Arbetsförmedlingen plockar hem registret över personal- och organisationsdata och hanterar själva organisationsstrukturen. Det skapar bland annat förutsättningar för automatiseringar och kortare ledtider vid personal- och organisationsförändringar. Investeringen är i utvecklingsfas och realisering av förväntade effekter kommer att ske stegvis under 2022.

Ny redovisningsmodell

Under 2021 har ett arbete pågått med att ta fram en ny redovisningsmodell som implementeras den 1 januari 2022. Det är en del av arbetet med att utveckla och förbättra myndighetens ekonomimodell. I nya redovisningsmodellen har finansiella dimensioner och koder uppdaterats, systemanpassningar har gjorts och vissa delar har bytts ut. Syftet med förändringen är att skapa förbättrad kvalitet och produktivitet i rapportering, en förbättrad styrning, färre transaktionsfel, ett

¹⁹ Application programming interface (API) är ett strukturerat sätt att överföra data från ett ställe till ett annat.

²⁰ På grund av systembegränsningar finns data endast tillgängligt för 2020 och 2021.

²¹ På grund av gallringsföreskrifter finns data endast tillgängligt för 2020 och 2021.

²² Säker digital kommunikation är en tillämpning av EU-kommissionens byggblock för meddelandehantering, e-delivery, som Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, ansvarar för i Sverige.

gemensamt finansiellt språk samt förbättrad skalbarhet vid framtida verksamhetsutveckling.

1.3.7 Övriga investeringar

ESF-stöd rusta och matcha

Arbetsförmedlingen beviljas årligen bidrag från ESF (Europeiska Socialfonden). Den största delen av bidragen beviljas för arbetsmarknadspolitiska projekt som Arbetsförmedlingen bedriver. För att bidraget från ESF för rusta och matcha skall betalas ut måste deltagare i projekt inlämna en närvarorapport. Detta har tidigare skett genom en manuell hantering i form av pappersblanketter. Under 2021 har en digital lösning kopplat till ESF-rusta och matcha/närvarorapporteringen utvecklats. Investeringen har inneburit en tidsbesparing för den månatliga bidragsansökan som tidigare uppskattades uppgå till ca 6 heltidstjänster som nu hanteras av handläggare ca 1 arbetsdag per månad. Den digitala lösningen har även bidragit till att underlätta hanteringen av närvarorapporterna.

1.4 Arbetsförmedlingens ekonomi

Arbetsförmedlingens förvaltningsverksamhet finansieras till största del med förvaltningsanslaget. Myndighetens förvaltningsanslag ökade 2021 med 300 miljoner kronor jämfört med 2020 i syfte att generellt kunna möta den ökade arbetslösheten samt säkerställa att det finns lokal närvaro i hela landet. Den största delen av Arbetsförmedlingens tilldelade medel avser transfereringar enligt myndighetens uppdrag. I syfte att motverka långtidsarbetslöshet ökade anslaget för aktivitetsstöd med 5 miljarder kronor och anslag för arbetsmarknadspolitiska program med 2,3 miljarder kronor jämfört med 2020 vilket även inkluderar satsningar gjorda i vårändringsbudgeten 2021.

1.4.1 Förvaltningsverksamheten

Av verksamhetens förvaltningskostnader om 9 046 miljoner kronor finansierades 7 736 miljoner kronor, 86 procent, av förvaltningsanslaget. Resterande av verksamhetskostnaderna finansieras med bidrag från anslaget 1:4:1 ap.1 som Arbetsförmedlingen disponerar avseende särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS) samt bidrag från Försäkringskassan avseende Rehabsamverkan. I kapitel 1.6 finns en närmare beskrivning av hur förvaltningsverksamheten har utvecklats under 2021 på ärende och ärendeslag.

Tabell 1.1: Verksamhetens finansiering (miljoner kronor), 2019–2021

	2019	2020	2021
Intäkter av anslag	8 259	8 111	8 330
Arbetsmarknadspolitiska prog. 1:3	30	30	42
Lönebidrag och Samhall m.m. 1:4	603	566	552
Förvaltningsanslag 1:1	7 627	7 515	7 736
Övriga intäkter	705	677	716
Avgiftsintäkter och andra ersättningar	72	45	34
Bidragsintäkter	622	631	682
Finansiella intäkter	11	1	
Summa intäkter	8 964	8 788	9 046

1.4.2 Transfereringsverksamheten

Kostnaderna för transfereringsverksamheten ökade väsentligt under 2021 jämfört med 2020. Detta för att säkerställa möjligheterna att erbjuda program och insatser till fler arbetssökande. Ökningen på dessa anslag redovisas i tabellen nedan.

Arbetsförmedlingen har under 2021 haft en hög nyttjandegrad av tilldelade medel.²³ Trots utmaningarna kopplade till pandemin och att antalet anställda har minskat kontinuerligt sedan 2019 har Arbetsförmedlingen för innevarande år ett nästintill fullt nyttjande av anslagsmedel för flertalet anslag. För anslagen 1:2 ap.1 Aktivitetsstöd och 1:3 ap.1 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser redovisas ett anslagssparande om 372 miljoner kronor respektive 885 miljoner kronor vilket innebär ett anslagsnyttjande om 98% respektive 93%. Förutom den ökade tilldelningen för anslaget 1:2 ap.1 jämfört med 2020 omdisponerades även medel till anslaget från anslaget 1:2 ap.2 Arbetslöshetsersättning. Det är fler arbetssökande som var berättigade till aktivitetsstöd samt att deltagare i arbetsmarknadspolitiska program utanför ramprogrammen ökade under 2021 jämfört med 2020. Det är främst fler anvisningar till arbetsmarknadsutbildningar och extratjänster som bidrog till kostnadsökningen under anslaget 1:3:1 ap.1. Den satsning som gjordes på anslaget i samband med vårändringsbudgeten har dock inte kunnat nyttjas under 2021.

Ett sammantaget anslagssparande uppstod på resterande transfereringsanslag om 10 139 miljoner kronor där merparten om 6 906 miljoner kronor avser anslagen 1:2 ap.2 Arbetslöshetsersättningen. Förklaringen till anslagssparandet på anslaget 1:2 ap.2 Bidrag till arbetslöshetsersättningen är den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden som innebar att färre personer har fått ersättning från en arbetslöshetskassa än vad det tidigare har bedömts. Ett anslagssparande om 1 255 miljoner kronor redovisas på anslag 1:4 ap.1 Lönebidrag och Samhall m.m., vilket motsvarar 91% anslagsförbrukning. Anslaget har inte kunnat nyttjas fullt ut på grund av svårigheter att få arbetsgivare att nyanställa som en följd av pandemin men det är även en anställningsform som ställer höga krav på myndighetens beslutskapacitet. Ett anslagssparande om 768 miljoner kronor redovisas för 1:13 ap.1 Nystartsjobb vilket motsvarar 82 % anslagsförbrukning. I likhet med lönebidrag har det varit svårt att få arbetsgivare att både nyanställa och förlänga befintliga nystartsjobb. Inga

²³ Anslagsredovisningen återfinns under kapitel 17

anvisningar har fattats under 2021 för etableringsjobb då Regeringen inte har fattat beslut om anslagsposten ännu, vilket innebär att anslaget inte har nyttjats under innevarande år och därmed ett anslagssparande om 814 miljoner kronor för anslag 1:13 ap.3. Ett anslagssparande om 328 miljoner kronor redovisas på 1:14 ap.1 Etableringsersättning vilket motsvarar 80% anslagsförbrukning. Det blev färre deltagare i etableringsprogram än vad anslagets dimensionerats för.

Tabell 1.2: Finansiering av transfereringar (miljoner kronor), 2019–2021²⁴

UO	Anslag		2019	Andel (%)	2020	Andel (%)	2021	Andel (%)
				2019		2020		2021
14	1:2 ap. 1	Aktivitetsstöd	10 555	17,9	13 464	19,8	19 501	26,3
14	1:2 ap. 2	Arbetslöshetsersättning	14 173	24,1	24 369	35,9	21 230	28,6
14	1:2 ap. 3	Statliga ålderspensionsavgifter	2 339	4,0	3 991	5,9	4 693	6,3
14	1:3 ap. 1	Arbetsmarknadspolitiska program och insatser	9 208	15,6	7 197	10,6	11 418	15,4
14	1:3 ap. 2	Statsbidrag till kommuner för främjande av lokala ök.			48	0,1	24	0
14	1:3 ap. 3	Främjande- och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering	36	0,1	31	0	26	0
14	1:3 ap. 5	Etableringsinsatser nyanlända	663	1,1				
14	1:4 ap. 1	Lönebidrag och Samhall m.m.	13 665	23,2	12 747	18,8	12 612	17
14	1:13 ap.1	Nystartsjobb	4 624	7,9	3 733	5,5	3 385	4,6
14	1:13 ap.2	Stöd för yrkesintroduktions anställningar	38	0,1	26	0	15	0
14	1:13 ap.3	Etableringsjobb			0	0	0	0
14	1:14 ap.1	Etableringsersättning	3 563	6,1	2 288	3,4	1 347	1,8
Totala utgifter för transfereringar			58 864	100	67 894	100	74 251	100
Totala anslag för transfereringar (disponibelt belopp)			59 104		77 422		85 603	
Anslagssparande (+) / utnyttjande av anslagskredit (-)			240		9 528		11 352	

²⁴ Tabellen har justerats jämfört mot föregående års årsredovisning. Anslag 1:3 ap.2 Statsbidrag till kommuner för främjande av lokala överenskommelser särredovisas 2020, men redovisades tillsammans med anslag 1:3 ap.1 Arbetsmarknadspolitiska program och insatser för 2019. Anslag 1:3 ap.3 Främjande- och utvecklingsinsatser för snabbspår har i bytt anslagspost från ap.6 till ap.3 samt att det 2019 redovisades tillsammans med 1:3 ap.5 Etableringsinsatser nyanlända.

1.5 Arbetssökande

Under 2021 var 987 000 personer inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen, det var 51 000 färre än 2020. Antalet minskade bland de flesta grupper av arbetssökande, undantagen är utomeuropeiskt födda kvinnor och långtidsarbetslösa inom eller utom jobb- och utvecklingsgarantin, se tabell 1.3.

Tabell 1.3: Antal personer som Arbetsförmedlingen arbetat med, 2019–2021*, **, ***

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Inrikes födda	230 522	276 458	252 343	252 572	300 175	280 833	483 094	576 633	533 176
Utrikes födda	212 911	229 362	228 109	218 437	235 722	228 761	431 348	465 084	456 870
Utomeuropeiskt födda	166 633	178 295	179 576	178 124	189 825	185 368	344 757	368 120	364 944
Deltagare i etablering	34 193	22 549	14 034	29 486	15 217	9 936	63 679	37 766	23 970
Ungdomar (18–24 år)	64 062	81 832	68 406	91 150	109 741	97 114	155 212	191 573	165 520
Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin	80 538	90 160	100 662	91 625	96 707	106 530	172 163	186 867	207 192
Förgymnasial utbildning	128 653	132 504	130 833	156 560	162 446	157 787	285 213	294 950	288 620
Personer med funktionsnedsättning	87 366	81 224	75 843	104 591	97 637	92 469	191 957	178 861	168 312
Totalt antal	442 572	504 161	478 918	470 234	533 870	508 085	912 806	1 038 031	987 003

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. * Uppgifter för 2020 avseende utrikes födda (kvinnor, män och totalt) avviker marginellt från årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter se appendix 12.2.1 ** Uppgifter för 2019 avseende utomeuropeiskt födda (kvinnor, män och totalt) var felaktigt redovisade i årsredovisningen 2019 och 2020. De då redovisade antalen avsåg personer födda utanför EU. *** Uppgifter för antalet deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin 2020 var felaktigt redovisade i årsredovisningen 2020 då de avsåg status vid början av månaden.

Läget på den svenska arbetsmarknaden förbättrades i snabb takt under 2021 och efterfrågan på arbetskraft ökade i hög takt i samband med att restriktioner successivt lättades. Till följd av det föll arbetslösheten tillbaka tydligt – mellan januari och december minskade antalet inskrivna arbetslösa med 28 000 personer. Vid slutet av 2021 var antalet inskrivna åter tillbaka på nivåerna innan pandemin. Arbetslösheten minskade bland bägge kön, inrikes och utrikes födda och bland samtliga åldersgrupper. I genomsnitt uppgick andelen inskrivna arbetslösa till 7,9 procent under 2021 (2020: 9,3 procent, 2019; 6,8 procent). Majoriteten, 72 procent, av de arbetslösa tillhör alltjämt grupper med en svag förmåga att konkurrera om jobben, andelen har också ökat något gentemot 2020 (2020; 69 procent, 2019; 75 procent).²⁵

²⁵ Arbetslösa som saknar gymnasieutbildning, arbetslösa födda utanför Europa, arbetslösa med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga samt arbetslösa 55 år eller äldre. Individer i dessa grupper löper i genomsnitt större risk än övriga inskrivna arbetslösa att hamna i långvariga perioder av arbetslöshet, även om det finns betydande variationer mellan individer.

Tabell 1.4: Antal inskrivna arbetslösa, per månad 2019–2021

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Inrikes födda	66 723	90 210	80 596	81 215	111 723	101 431	147 939	201 932	182 028
Utrikes födda	100 426	115 495	114 173	100 808	119 995	113 161	201 235	235 490	227 333
Ungdomar (18–24 år)	17 944	24 291	20 584	28 268	37 623	32 522	46 212	61 914	53 106
Utomeuropeiskt födda	81 268	91 559	91 152	82 904	96 545	91 092	164 172	188 104	182 244
Deltagare i etableringsuppdraget	20 502	13 357	7 928	15 619	9 327	5 681	36 121	22 684	13 609
Deltagare i jobb och utvecklingsgarantin	48 480	57 306	63 040	53 816	61 199	64 961	102 296	118 505	128 001
Högst förgymnasial utbildning	58 558	65 562	64 897	65 508	76 760	72 915	124 066	142 321	137 812
Personer med funktionsnedsättning	29 319	30 261	28 406	31 239	32 677	30 647	60 559	62 938	59 053
Totalt antal inskrivna arbetslösa	167 150	205 705	194 769	182 023	231 717	214 592	349 173	437 422	409 361

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager

De inskrivna arbetslösa som lämnat för arbete är framför allt personer med kortare inskrivningstider. Trots att arbetslösheten är tillbaka på nivåerna före pandemin är därför långtidsarbetslösheten kvar på en hög nivå. Andelen inskrivna arbetslösa som varit utan arbete mer än 12 månader ökade avsevärt med närmare 8 procentenheter 2021 jämfört med 2020. Tabell 1.5 beskriver fördelningen av inskrivna arbetslösa efter tid utan arbete.

Tabell 1.5: Andel inskrivna arbetslösa efter tid utan arbete, per månad 2019–2021

Tid utan arbete (månader)	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
0–6 månader	37,5	41,1	33,4	41,6	44,3	35,4	39,6	42,8	34,4
6–12 månader	18,4	19,2	20,0	19,3	20,5	20,9	18,9	19,9	20,5
12–24 månader	19,2	17,8	21,4	18,5	17,8	22,2	18,8	17,8	21,8
24 månader eller mer	24,9	21,9	25,3	20,6	17,5	21,5	22,7	19,6	23,3
Totalt antal	167 150	205 705	194 769	182 023	231 717	214 592	349 173	437 422	409 361

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager

Även om pandemin har förstärkt utvecklingen av antalet långtidsarbetslösa, fanns det redan före krisen många inskrivna arbetslösa som inte fått arbete trots flera år med stark efterfrågan på arbetskraft. Det förklaras av skillnaden mellan arbetsgivarnas efterfrågan på arbetskraft och de arbetslösas kompetenser.

1.6 Förvaltningskostnader per ärende och ärendeslag

Arbetsförmedlingens uppföljning av hur myndigheten använder sin personella resurs följs i första hand upp genom tidredovisningssystemet Tajma. Användningen av Tajma är dock mycket låg. Samtidigt är variationen i användning mellan verksamhetsområden och avdelningar mycket stor. Sammantaget innebär detta att myndighetens uppföljning inom området blir osäker och det finns en betydande risk för snedvridning av hur myndigheten de facto använder sin personella resurs.

Mot bakgrund av den stora variationen i användning av Tajma mellan olika verksamhetsområden och avdelningar redovisas viktade värden för myndighetens tidredovisning. Viktade värden bedöms ge den mest rättvisande bilden av hur

myndigheten fördelar sin tid mellan olika aktiviteter. Det är dock värt att notera att de viktade värdena är behäftade med osäkerhet.²⁶

Arbetsförmedlingens arbete fördelas på tre huvudområden: *matchning*, *rusta* och *säkerställa*. Dessa huvudområden delas i sin tur in i ärendeslag. Med ärendeslag avses tjänster som lämnar myndigheten eller på annat sätt blir tillgängliga för myndighetens kunder. Det är alltså tjänster som riktar sig till arbetssökande eller arbetsgivare och inte tjänster som handlar om interna leveranser mellan olika delar av myndigheten.²⁷

Som framgår av tabellen nedan har andelen nedlagd tid inom området matchning fortsatt att minska jämfört med de föregående år, medan nedlagd tid inom området rusta har ökat. Detta i relativt stor omfattning.

Inom området matchning har det också skett en viss omfördelning av den nedlagda tiden. Detta främst genom att tiden som läggs på *infrastruktur för matchning* har ökat något. Den nedlagda tiden på *rekryteringstjänster för arbetsgivare* och *tjänster för att söka arbete* har minskat.

Att den nedlagda tiden på *infrastruktur för matchning* har fortsatt att öka hänger i hög grad ihop med att myndigheten under 2021 fortsatt styra en större del av sina resurser mot utvecklingen av digitala lösningar.

Att nedlagd tid på *rekryteringsarbete för arbetsgivare* fortsatt att minska under 2021 förklaras i hög grad av myndighetens prioriteringar under det gångna året. Att Arbetsförmedlingen lägger en minskande del av sina resurser på arbetsgivararbetet är också en del av den anpassning av myndighetens verksamhet som sker inom ramen för reformeringsarbetet då en större del av matchningen och därmed arbetsgivararbetet görs av fristående leverantörer.

Nedgången i tiden som lagts på *tjänster för att söka arbete* hänger samman med att antalet nyinskrivna minskande betydligt under 2021 jämfört med året innan.

Inom området *rusta* har det skett en omfördelning av hur myndighetens personal fördelat sin tid mellan olika ärendetyper, främst genom att tiden som läggs på ärendet *program och aktiviteter med aktivitetsstöd* har ökat. Ökningen kan i hög grad kopplas till myndighetens utökade arbete med att anvisa personer till matchningstjänster. Även andelen nedlagd tid på *subventionerade anställningar* steg under 2021 jämfört med 2020.

Andelen nedlagd tid på *rustande och stärkande insatser* minskade dock med nära två procentenheter jämfört med 2020. Arbetet som sker inom detta ärende kan till stor del kopplas till aktiviteter för arbetssökande inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

²⁶ Viktade värden redovisades även i årsredovisningen 2020. Metoden för viktning är den samma 2021 som 2020. För att få jämförbarhet har även 2019 års siffror räknats om enligt samma metod. Det medför att siffrorna för 2019 är andra än de som redovisades i Årsredovisningen 2019. Läs mer i appendix.

²⁷ Gränsdragningarna mellan ärendeslag är inte alltid självklara. Såväl arbetssökande som arbetsgivare rör sig mellan dessa huvuduppdrag och mellan ärendeslag inom uppdragen. Indelningen i ärendeslag utgår inte heller från målgrupper.

Området *Säkerställa* rymmer myndighetens arbete med att granska och följa upp aktivitetsrapporter, tillämpa regelverket för arbetslöshetsförsäkringen respektive aktivitetsstöd samt att informera om ersättningsvillkor. Andelen som läggs på detta arbete har ökat tydligt jämfört med fjolåret. Det kan delvis förklaras med att kontrollfunktionen var tillfälligt stoppad under del av 2020.

Utöver tid som läggs på de olika områdena som beskrivits ovan redovisas även tid för aktiviteter vid huvudkontoret, andra funktioner utanför huvudkontoret, ledning utanför huvudkontoret samt kompetensutveckling. Sammantaget har andelen av nedlagd tid som spenderas på dessa områden minskat under 2021 jämfört med året innan.

Under 2021 har en myndighetsrisk identifierats i fråga om driftstörningar. Vid införandet av nya tjänsten rusta och matcha uppstod tekniska och verksamhetsmässiga störningar under ca 2 veckor som påverkade tidsåtgången vid handläggningen. Arbetsförmedlingen har identifierat och genomfört åtgärder för att minimera störningar vid framtida driftsättningar. Vi är i en transformation med att byta ut teknik och verksamhetslogik varför detta är viktigt att hantera. Se även kapitel Intern styrning och kontroll 19.5.1.

Tabell 1.6: Andel nedlagd tid och förvaltningskostnader per ärende och ärendeslag, 2019–2021.*

	2019		2020		2021	
	Andel i %	Förvaltningskostnad	Andel i %	Förvaltningskostnad	Andel i %	Förvaltningskostnad
Matchning	36,6	3 319	34,6	3 028	32,3	2 894
Infrastruktur för matchning	1,2	112	1,6	139	1,9	172
Rekryteringstjänster till arbetsgivare	9,7	882	7,1	621	6,6	592
Tjänster för att söka arbete	25,7	2 325	25,9	2 268	23,8	2 130
Rusta	25,7	2 330	29,1	2 550	32,3	2 895
Program och aktiviteter med aktivitetsstöd	5,8	526	6,3	555	9,9	885
Subventionerade anställningar	6,9	623	9,1	796	10,7	956
Rustande/stärkande insatser	13	1 181	13,7	1 198	11,8	1055
Säkerställa arbetslöshetsförsäkringen	2,6	233	2	177	3,1	274
Övrigt	27,4	2 484	24,2	2 127	21,5	1 927
Ledning	5,9	538	4,2	370	3,9	346
Andra funktioner	10,2	925	11,3	993	10,4	933
Huvudkontoret	11,3	1 021	8,7	764	7,2	648
Utbildning för anställda	7,6	690	10,1	882	10,7	960
Totala förvaltningskostnader	100	9 056	100	8 764	100	8 950

Källa: Arbetsförmedlingen, Tajma * Av verksamhetens kostnader på 8 992 mnkr enligt resultaträkningen har kostnader om 42 miljoner kronor för arbetsmarknadspolitiska program dragits av.

2 Sammanfattande resultatbedömning

Flera faktorer påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens bidrag är svårt att avgränsa och mäta givet andra påverkansfaktorer. Analysen av resultaten görs därför utifrån myndighetens resultatmätt. En fördjupad redovisning och kommentarer till resultaten återfinns i följande verksamhetskapitel.

Sammantaget visar utvecklingen för 2021 positiva resultat inom flera av de områden som främst berör arbetssökande som står närmare arbetsmarknaden. Resultaten för de som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden ger en mer tudelad bild. Andelen övergångar till arbete och studier för de som står långt ifrån arbetsmarknaden har ökat 2021 jämfört med 2020 samtidigt som resultaten avseende regleringsbrevsmål som övergångar till reguljär utbildning, volymer i matchningstjänster och arbetsmarknadsutbildning inte nått förväntade nivåer. Det har varit en utmaning att kunna prioritera tillräckligt med resurser för att i högre utsträckning bryta den ökande långtidsarbetslösheten.

Trots utmaningarna kopplade till pandemin och att antalet anställda i myndigheten har minskat sedan 2019 har myndigheten ett nästintill fullt ut nyttjat medel både för arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt aktivitetsstöd. Den samlade bedömningen är att Arbetsförmedlingen, givet förutsättningarna, klarat prioriteringar och mål för 2021 i enlighet med myndighetens förväntan.²⁸

2.1 Matchning

Instruktionsuppdraget att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft bedöms genom myndighetens regleringsbrevsmål att andelen övergångar till arbete ska öka, samt genom utvecklingen av de genomsnittliga rekryterings- och arbetslöshetstiderna. Utöver instruktionsuppdraget bedöms även måluppfyllelsen för Arbetsförmedlingens bidrag till matchning genom följande mått; resultat efter arbetsmarknadsutbildning, resultat efter matchningstjänst samt sökaktiviteten bland de arbetssökande.²⁹

Andelen som övergår till arbete ökade avsevärt under 2021 jämfört med 2020. Arbetsförmedlingen bedömer att resultatet för detta regleringsbrevsmål är över myndighetens förväntan. Samtidigt minskade de genomsnittliga rekryteringstiderna medan de genomsnittliga arbetslöshetstiderna ökade. Sammantaget gör

²⁸ Arbetsförmedlingens bedömning och analys av verksamhetens huvudresultat och dess utveckling i årsredovisningen görs med en tregradig skala utifrån en sammanvägning av nivå och utveckling hos valda indikatorer. Bedömningsnivåerna är över myndighetens förväntan, i enlighet med myndighetens förväntan och under myndighetens förväntan. Utgångspunkt för bedömningarna är regeringens uppgift och mål för Arbetsförmedlingen i instruktion och regleringsbrev. Av regleringsbrevet framgår att myndighetens huvudsakliga uppgifter framgår av instruktionen. Vi använder bedömningen över myndighetens förväntan om resultatet ligger väsentligt över den nivå som jämförelser görs med. Vi använder bedömningen i enlighet med myndighetens förväntan om resultatet inte väsentligt negativt avviker från den nivå som jämförelser görs med. Vi använder bedömningen under myndighetens förväntan om resultatet avviker väsentligt negativt från den nivå som jämförelser görs med.

²⁹ Jämförelse görs med föregående år och myndighetens förväntningar som sattes i form av interna målnivåer i myndighetens verksamhetsplan för 2021, Af-2020/0064 8443. Se appendix 12.1.1 för mer information.

Arbetsförmedlingen bedömningen att resultaten avseende matchningen på arbetsmarknaden är över myndighetens förväntan.

Både andelen som gick till arbete efter matchningstjänster och efter arbetsmarknadsutbildning ökade under 2021 jämfört med 2020. Det gjorde även andelen arbetssökande som ägnat tid åt att söka arbete. Sammantaget bedöms Arbetsförmedlingens bidrag till matchningen ha varit över myndighetens förväntan.

2.2 Prioritering av de som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden

Utöver regleringsbrevsmålen³⁰ bedöms instruktionsuppdraget om att prioritera arbetssökande som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden utifrån en sammanvägning av nivå och utveckling för övergångar till arbete för långtidsarbetslösa, övergångar till arbete och studier för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga. Även om flera av regleringsbrevsmålen inte uppnåtts, har andelen övergångar till arbete ökat för långtidsarbetslösa. Vidare har andelen övergångar till arbete och studier för deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin och för funktionsnedsatta med nedsatt arbetsförmåga ökat.

Summan av Arbetsförmedlingens insatser och prioriteringar ska leda till jobb eller studier och dessa resultat väger därmed tungt i den sammantagna bedömningen. Arbetsförmedlingen gör därför bedömningen att resultatet för instruktionsuppdraget är i enlighet med myndighetens förväntan.

Antalet deltagare i utvecklade matchningstjänster ökade påtagligt under 2021 jämfört med 2020. Arbetsförmedlingen har dock haft svårt att nå upp till de volymmål för utvecklade matchningstjänster som jämförelser görs emot. Arbetsförmedlingen gör därför bedömningen att regleringsbrevsmålet om en väsentlig ökning av antalet deltagare i utvecklade matchningstjänster inte har uppnåtts. Resultatet bedöms vara under myndighetens förväntan. Volymmålet var högt satt och myndigheten har under året sänkt prognosen för hur många personer som bedöms komma att ta del av matchningstjänsterna.

Att växla från tjänsten stöd och matchning till tjänsten rusta och matcha har inneburit stora utmaningar för myndigheten. Arbetsförmedlingen har förändrat

³⁰ 1) Antalet deltagare i matchningstjänster ska öka väsentligt, 2) Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning ska öka väsentligt, 3) Andelen som övergår till reguljär utbildning, särskilt yrkesutbildning, ska öka väsentligt bland dem som saknar gymnasial utbildning eller har behov av omställning för att möta kompetensbehoven på arbetsmarknaden, 4) Andelen inskrivna utan aktivitet i jobb och utvecklingsgarantin samt 5) Jobbgarantin för ungdomar, särskilt bland dem som saknar gymnasial utbildning, ska minska, 6) Andelen inskrivna utan aktivitet i etableringsprogrammet ska minska väsentligt, 7) Arbetsförmedlingen ska anvisa personer med långa tider utan arbete till lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall. För 2021 ska omfattningen motsvara minst 2 000 anställda i genomsnitt under året och att minst 40 procent av rekryteringen till skyddat arbete hos Samhall ska komma från prioriterade grupper.

För mål 1–6 görs jämförelse med föregående år och myndighetens förväntningar som sattes i form av interna målnivåer i myndighetens verksamhetsplan för 2021, Af-2020/0064 8443. För bedömning av mål 1 och 2 beaktas även justerade bedömningar enligt myndighetens utgiftsprognoser för 2021. Se appendix 12.1.1 för mer information.

arbetssätt och handläggningssystem i samband med bytet av tjänst. Bland annat har förändringar av inköps- och uppföljningsrutiner genomförts. Det har påverkat i vilken takt beslut fattas. Arbetet har haft snäva tidsramar och inneburit att utvecklingstakten varit hög av nya arbetssätt och IT-system.

Andra förklaringar är de förändringar som myndigheten genomförde under andra halvåret 2021 för att möta det ekonomiska utrymmet 2022, något som minskat möjligheterna för arbetssökande utanför ramprogrammen att anvisas till en matchningstjänst och påverkat volymutvecklingen. Sammantaget har det genomförts resurskrävande insatser och även om regleringsbrevsmålet inte har nåtts, har arbetet efter omständigheterna genomförts på ett tillfredsställande sätt.

Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning ökade något under 2021 jämfört med 2020. Regleringsbrevsmålet om en väsentlig ökning har dock inte uppnåtts och resultatet är under myndighetens förväntan. En förklaring till varför målet inte nås är att tilldelningen i upphandlingen av transportutbildningar har överprövats, vilket resulterat i att utbildningar inom detta område inte kunnat starta som planerat.

Andelen som övergår till reguljär utbildning har ökat något under 2021 jämfört med 2020. Detta såväl bland samtliga inskrivna arbetslösa som bland inskrivna arbetslösa som saknar gymnasieutbildning. Ökningen är dock inte väsentlig och resultatet för regleringsbrevsmålet bedöms vara under myndighetens förväntan.

Andelen inskrivna utan aktivitet i jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar var i stort sett oförändrad jämfört med 2020. Regleringsbrevsmålet om att minska andelen utan aktivitet bedöms därmed inte vara uppnått. I etableringsprogrammet minskade emellertid andelen utan aktivitet tydligt under 2021. Minskningen bedöms dock inte vara väsentlig vilket innebär att regleringsbrevsmålet inte uppnåtts. Givet förutsättningarna på arbetsmarknaden under 2021 och mot bakgrund av att resultatet inte väsentligt negativt avviker från 2020 års nivå gör Arbetsförmedlingen bedömningen att resultatet är i enlighet med myndighetens förväntan.

Målet i regleringsbrevet om att minst 40 procent av rekryteringen till skyddat arbete hos Samhall AB ska komma från de prioriterade grupperna har uppnåtts då 61 procent av rekryteringarna tillhörde de prioriterade grupperna. Arbetsförmedlingen gör bedömningen att resultatet är över myndighetens förväntan. Resultatet för antalet som anvisats till lönebidrag för utveckling hos Samhall AB uppgick till 1950 personer. Målet om att minst 2000 personer i genomsnitt under året ska anvisas har inte uppnåtts, men ligger nära målnivån. Mot bakgrund av att resultatet inte väsentligt negativt avviker från målnivån gör Arbetsförmedlingen bedömningen att resultatet är i enlighet med myndighetens förväntan.

2.3 Likvärdig service

Målet i regleringsbrevet är att Arbetsförmedlingen ska skapa väl fungerande kontaktvägar för varje kommun och inskrivna arbetssökande ska ha möjlighet till personliga möten bedöms ha uppnåtts. Alla kommuner har en kontaktperson på

Arbetsförmedlingen. Den lokala närvaron och möjlighet till fysiska möten säkerställer Arbetsförmedlingen med servicekontor, egna arbetsförmedlingskontor, samarbetslösningar med andra samt med fristående aktörer. Under året har bland annat införandet av kundtorgstjänst vid de statliga servicekontoren fullföljts enligt plan. Statens servicecenter kunde i december 2021 ta emot Arbetsförmedlingens kunder för enklare ärenden vid 118 servicekontor i 110 kommuner. Samtidigt har Arbetsförmedlingen, genom 112 arbetsförmedlingskontor och 106 samarbetslösningar, säkerställt att myndigheten vid behov kan erbjuda förbokade fysiska möten i 211 av landets 290 kommuner.

2.4 Kontrollarbete och arbetet mot felaktiga utbetalningar

Regleringsbrevmålet om att Arbetsförmedlingen ska stärka det samlade kontrollarbetet, bidra till det övergripande målet att minska de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen och arbeta för att minska andelen felaktiga utbetalningar bedöms ha uppnåtts. Arbetsförmedlingen bedömer att initiativ och åtgärder genomförda under 2021, tillsammans med tidigare års åtgärder, har förbättrat myndighetens kontrollarbete och arbete mot felaktiga utbetalningar.

Automatisering och organisatorisk koncentrerings av vissa uppgifter inom myndigheten har skapat ännu bättre förutsättningar för en enhetlig och mer rättssäker kontroll och handläggning gentemot arbetssökande, arbetsgivare och fristående aktörer. Myndigheten har fortsatt att utveckla det riskbaserade kontrollarbetet, vilket bedöms ha gett positiv effekt. Arbetsförmedlingen deltar nu i ett stort antal samverkansinitiativ. Denna samverkan, koordinering och utbyte av kunskap bedöms ha stärkt Arbetsförmedlingens kontrollarbete.

2.5 Arbetslöshetsförsäkringen som omställningsförsäkring

Arbetsförmedlingen bedömer att myndigheten under 2021 har utfört kontrolluppdraget kopplat till de olika individersättningarna på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt än tidigare.

Arbetsförmedlingen har i betydligt större utsträckning än tidigare år agerat när det kan antas att arbetssökande inte följer regelverken för ersättning och sökaktiviteten har ökat. Det kan förklaras av en ökad automatisering och den enhetliga och mer rättssäkra hanteringen som följer av den organisatoriska koncentrerings av kontrollfunktionen som också blivit mer effektiv i sitt utförande.

2.6 Jämställd verksamhet

Resultaten visar att kvinnor är fortsatt underrepresenterade i antalet nya och pågående stöd avseende arbetsmarknadsutbildningar, matchningstjänster och subventionerade anställningar. Dock har andelen kvinnor i dessa stöd ökat något under 2021 jämfört med 2020. Arbetsförmedlingens bedömning är att myndighetens samlade bidrag till målen för jämställdhetspolitiken har ökat något under 2021.

3 Matchning

I detta kapitel redovisas uppdraget att förbättra matchningen på arbetsmarknaden samt i vilken utsträckning myndighetens insatser bidragit till att göra matchningen effektivare. Kapitlet inleds med en sammanfattande resultatbedömning av hur Arbetsförmedlingen har lyckats med matchningsuppdraget. Bedömningen baseras dels på mål i regleringsbrevet, dels på mål i myndighetens verksamhetsplan. I kapitlet redovisas också tre av myndighetens ärendeslag som är kopplade till området matchning.

Resultatbedömning

Läget på arbetsmarknaden förbättrades avsevärt under 2021. Andelen övergångar till arbete ökade tydligt, detta både jämfört med 2020 och 2019. Vidare förkortades arbetsgivarnas rekryteringstider under 2021 jämfört med 2020 men de genomsnittliga arbetslöshetstiderna ökade tydligt. Att de genomsnittliga arbetslöshetstiderna ökade beror framför allt på att antalet nyinskrivna arbetslösa minskade under 2021 (jämfört med 2020).

Arbetsförmedlingen gör därför bedömningen att utvecklingen på arbetsmarknaden sammantaget är över myndighetens förväntan.

Arbetsförmedlingens bidrag till matchningen bedöms genom resultatet efter arbetsmarknadsutbildning, resultatet efter matchningstjänst samt sökaktiviteten bland de inskrivna arbetslösa.

Samtliga tre mått som myndighetens bidrag till matchningen bedöms efter, har förstärkts under 2021 jämfört med 2020. Andelen som går till arbete efter matchningstjänst och arbetsmarknadsutbildning ökade med cirka 10 procentenheter vardera under 2021 jämfört med året innan. Samtidigt steg andelen arbetssökande som söker arbete aktivt med 3 procentenheter.

Arbetsförmedlingen gör därför bedömningen att myndighetens bidrag till matchningen sammantaget är över förväntan.

3.1 Väsentliga resultat för utveckling av matchningen på arbetsmarknaden

I tabell 3.1 nedan redovisas genomsnittliga rekryterings- och arbetslöshetstider samt andelen övergångar till arbete.³¹ Rekryterings- och arbetslöshetstider varierar normalt över konjunkturcykeln och det finns ett omvänt förhållande mellan dessa. Vid lågkonjunktur kommer arbetslöshetstiden att förlängas medan rekryteringstiden förkortas och omvänt. Förenklat kan det uttryckas som att ju kortare rekryterings-

³¹ Rekryterings- och arbetslöshetstider beräknas som relationen mellan beståndet av inskrivna arbetslösa (öppet arbetslösa eller sökande i program) med obruten arbetslöshetstid och antalet nyanmälda arbetssökanden varje månad. Arbetslöshetstiden räknas om till veckor genom att multiplicera med faktorn 4,333. Rekryteringstiden är beräknad som relationen mellan beståndet av lediga platser och vakansutflödet under månaden. Rekryteringstiden räknas om till veckor genom att multiplicera med faktorn 4,333.

tider och desto fler av de arbetssökande som snabbt får ett arbete, desto bättre är matchningen på arbetsmarknaden.

Övergångar till arbete mäts genom antal unika övergångar³² till arbete under ett år och varierar med konjunkturläge och sökandesammansättningen. Utvecklingen för denna indikator är ett av de viktigaste måtten för resultatbedömningen av matchningen på arbetsmarknaden.

3.1.1 Genomsnittliga rekryterings- och arbetslöshetstider

De genomsnittliga rekryteringstiderna var i princip oförändrade 2021 jämfört med 2020. Detta trots att mycket pekar på att bristen på arbetskraft med efterfrågade kompetenser steg inom flera stora yrkesområden under 2021.³³

Dock ökade de genomsnittliga arbetslöshetstiderna påtagligt jämfört med föregående år, se tabell 3.1. Ökningen förklaras av att antalet nya inskrivna arbetslösa minskade samtidigt som utflödet av arbetssökande med korta arbetslöshetstider steg. Det innebär att andelen arbetslösa med längre arbetslöshetstider ökar, vilket driver upp de genomsnittliga arbetslöshetstiderna.

Tabell 3.1: Väsentliga resultat för utveckling av matchningen, 2019–2021

	2019	2020	2021
Genomsnittlig rekryteringstid (veckor)*	4,4	4,5	4,4
Genomsnittlig arbetslöshetstid (veckor)*	57,1	50,7	57,9
Andel (%) övergångar till arbete	32,4	31,0	36,4
- Kvinnor	30,4	30,3	34,7
- Män	34,3	31,6	38,1

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

3.1.2 Övergångar till arbete

Utflödet till arbete, både i absoluta och relativa termer, ökade mer än förväntat under 2021. Omkring 360 000 arbetssökande fick ett arbete 2021. Det var en ökning med 38 000 personer jämfört med 2020. Ökningen skedde på bred front, även bland långtidsarbetslösa. Bland arbetslösa som varit utan arbete 12–24 månader ökade andelen övergångar till arbete med hela 7,5 procentenheter. Det motsvarar en antalsmässig ökning med nästan 21 000 personer.

Att fler arbetslösa övergick till arbete under 2021 jämfört med året innan förklaras i hög grad av den förbättring som skedde på arbetsmarknaden. Men även de satsningar och prioriteringar som Arbetsförmedlingen gjorde påverkade resultaten i positiv riktning. Inte minst genom att fler långtidsarbetslösa kunde ta del av subventionerade anställningar jämfört med 2020, se kapitel 4, avsnitt 4.2.

Undantaget de arbetslösa med kortast arbetslöshetstider är det generellt en högre andel män än kvinnor som övergår till arbete. Skillnaden mellan könen ökar dessutom med tid i arbetslöshet. Det kan till viss del förklaras av att fler män än kvinnor tar del av subventionerade anställningar, främst nystartsjobb.

³² En arbetssökande kan övergå till arbete flera gånger under ett år men här redovisas enbart en gång under året.

³³ Arbetsförmedlingen 2021, *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2021*, Af–2021/0063 1389

Tabell 3.2: Andel (%) övergångar till arbete*, 2019–2021³⁴

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Arbetslös 0–6 månader	28,3	27,4	31,2	29,9	26,9	31,2	29,1	27,1	31,2
Arbetslös 6–12 månader	15,2	14,7	20,7	17,9	15,9	23,2	16,6	15,4	22,1
Arbetslös 12–24 månader	13,9	13,5	19,2	18,9	16,3	25,4	16,5	15,0	22,5
Arbetslös 24 månader eller mer	13,5	14,8	15,1	20,8	18,4	20,7	17,0	16,5	17,8

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. En person kan ingå i flera grupper.*) Avser osubventionerat och subventionerat arbete.

3.2 Arbetsförmedlingens bidrag till matchningen på arbetsmarknaden

Arbetsförmedlingens bidrag till matchningen bedöms genom en värdering av utveckling och resultat efter arbetsmarknadsutbildning och efter matchningstjänst samt sökaktiviteten bland de arbetssökande. Att mäta Arbetsförmedlingens bidrag till matchningen på arbetsmarknaden är dock utmanande då det är svårt att avgränsa myndighetens påverkan från andra möjliga påverkansfaktorer.

3.2.1 Resultat efter arbetsmarknadsutbildning och matchningstjänster

Andelen som gick till arbete efter matchningstjänst ökade påtagligt med 9 procentenheter under 2021 jämfört 2020. Även andelen som gick till arbete efter arbetsmarknadsutbildning steg tydligt under 2021. Andelen ökade med 10 procentenheter jämfört med 2020.

Bakom resultatförbättringen ligger dels det förbättrade läget på arbetsmarknaden, dels en förändrad deltagarsammansättning i såväl matchningstjänster som i arbetsmarknadsutbildning. Under 2021 var det en högre andel arbetslösa med utbildning och erfarenhet och som dessutom hade relativt korta tider i arbetslöshet som tog del av dessa insatser jämfört med de närmast föregående åren. (Se kapitel 4, avsnitt 4.1 för en mer utförlig resultatredovisning av matchningstjänster och arbetsmarknadsutbildning).

3.2.2 Sökaktivitet

De som är arbetslösa och uppstår ersättning från en arbetslöshetskassa eller får aktivitetsstöd från Försäkringskassan ska aktivt söka lämpliga arbeten. Arbetsförmedlingen följer upp de arbetslösas sökaktivitet genom aktivitetsrapporteringen och intervjuundersökningar.³⁵

Enligt såväl Arbetsförmedlingens aktivitetsrapportering som enligt intervjuundersökningarna ökade andelen som ägnat minst 1 timme åt att söka arbete under den senaste veckan något under 2021, se tabell 3.3. Även enligt Arbetsförmedlingens aktivitetsrapportering steg sökaktiviteten, se vidare kapitel 5, avsnitt 5.3.

³⁴ En individ kan ingå i flera kategorier. Notera att målgruppen som redovisas i tabell 3.2 inte motsvarar den målgrupp som redovisas i tabell 3.1 avseende den totala andelen övergångar till arbete för samtliga inskrivna.

³⁵ Arbetsförmedlingens sökandeundersökning, se appendix för mer information.

Tabell 3.3: Väsentliga resultat för Arbetsförmedlingens bidrag till matchningen på arbetsmarknaden, andel i procent, 2019–2021

	2019	2020	2021
Andel (%) i arbete efter arbetsmarknadsutbildning	40	27	36
- Kvinnor	33	24	32
- Män ³⁶	42	27	38
Andel (%) i arbete efter matchningstjänst	24	20	29
- Kvinnor	20	17	26
- Män	27	22	31
Andel (%) arbetslösa med ersättning från a-kassa eller aktivitetsstöd som den senaste månaden har ägnat någon tid åt arbetssökande	89	89	92
- Kvinnor	86	87	91
- Män	92	90	92

Källa: Arbetsförmedlingen, Arbetsgivarundersökningen, Datalager, Sökandeundersökningen.

3.3 Arbetsförmedlingens arbetsgivararbete

Arbetsförmedlingens arbetsgivararbete har under 2021 främst skett inom ramen för strategin för kundarbetet – digitalt först.³⁷ Myndigheten fortsatte förflyttningen till digitala kanaler för att effektivt erbjuda service till arbetssökande och arbetsgivare utifrån behov. Arbetsgivare har erbjudits stöd genom digitala självservicejänster och service på distans. En viktig komponent av myndighetens arbete med arbetsgivare har varit arbetet med de subventionerade anställningarna.

En del i Arbetsförmedlingens arbetsgivararbete handlar om införskaffning av information om arbetsgivarnas rekryteringsbehov samt dialog och överenskommelse om hur rekryteringsbehoven kan lösas. Arbetsgivararbetet har bedrivits genom branschkontakter inom de regionala branschråden³⁸ samt genom uppbyggnaden av nationella branschråd. Under 2021 startades ett nationellt branschråd inom transportnäringen och samarbeten har bedrivits med byggbranschen, de gröna näringarna samt livsmedelsproduktionsbranschen.

Myndigheten bedrev även arbetsgivararbetet inom ramen för nationella överenskommelser med arbetsgivare som har ett stort rekryteringsbehov samt med samverkanspartner i syfte att stödja kompetensförsörjningen på längre sikt. Under 2021 har Arbetsförmedlingen totalt 20 nationella överenskommelser (2020: 22).

3.3.1 Rekryteringstjänster till arbetsgivare

Arbetsförmedlingens personal lade en något mindre del av sin tid på arbetsuppgifter som kan kopplas till *rekryteringstjänster för arbetsgivare* under 2021 jämfört med åren innan, se tabell 3.4. Att myndigheten lägger mindre tid inom det här området kan i hög grad förklaras av att Arbetsförmedlingen ofta hänvisar rekryterande arbetsgivare till digitala självservicejänster. Exempelvis lades i princip alla, 97 procent, av de totalt 1,3 miljoner registrerade lediga platserna in av arbetsgivarna själva under 2021.

³⁶ Uppgiften för 2020 skiljer sig från årsredovisning 2020 pga. fel i avrundning.

³⁷ Arbetsförmedlingen 2020, *Strategi för kundarbetet – digitalt först*, Af-2020/00576430

³⁸ I branschråden ingår Arbetsförmedlingen, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt arbetsgivare.

Andel arbetsgivare som fått tillräckligt med sökande för att kunna anställa

Omkring 78 procent av de arbetsgivare som haft kontakt med Arbetsförmedlingen i rekryterande syfte under 2021 uppger att de fått tillräckligt med arbetssökande för att kunna anställa. Det är en viss minskning jämfört 2020. Att färre arbetsgivare får tillräckligt med sökande för att kunna anställa under 2021 jämfört med året innan kan knytas till att bristen på arbetskraft med efterfrågade kompetenser steg inom flera stora yrkesområden under 2021. Bland de arbetsgivare som anger att man inte får tillräckligt med sökande är den vanligaste orsaken att arbetssökande saknar rätt kvalifikationer för jobbet.

Snabbspår

Arbetsförmedlingen har sedan 2015 haft uppdrag att tillsammans med arbetsmarknadens parter tillvarata nyanländas kompetens i bristyrken inom de så kallade snabbspåren.³⁹ Antalet nya deltagare i olika snabbspår har minskat fortsatt under 2021. En starkt bidragande orsak till att allt färre nyanlända deltar i snabbspår är att antalet deltagare i etableringsprogrammet minskar.

Tabell 3.4: Rekryteringstjänster för arbetsgivare, 2019–2021⁴⁰

	2019	2020	2021
Tillgängliga personalresurser (i procent)	9,7	7,1	6,6
Förvaltningskostnad (i miljoner kronor)	882	621	592
Antal nya deltagare i snabbspår	849	542	332
Antal nyanmälda lediga platser (i 1000-tal)	1 150	961	1 340
Andel (%) arbetsgivare som fått tillräckligt med sökande via Arbetsförmedlingen för att kunna anställa	76	83	78

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager, Tajma och Raindance.

3.4 Arbetsförmedlingens arbete med arbetssökande

En effektiv matchning förutsätter en effektiv inskrivningsprocess där arbetssökandes kompetens och erfarenheter kartläggs samt att eventuellt insatsbehov identifieras. De aktiviteter som ryms inom *tjänster för att söka arbete* kopplar i hög grad till arbetssökandes kartläggning samt till den allmänna service som myndigheten ger arbetssökande.

3.4.1 Tjänster för att söka arbete

Arbetsförmedlingens personal lade under 2021 omkring 24 procent av sin tid på *tjänster för att söka arbete*. Jämfört med förra året har den nedlagda tiden på denna tjänst minskat något. Detta kan delvis förklaras av ett lägre antal nyinskrivna arbetssökande i förhållandet till 2020 samt till myndighetens arbete med att digitalisera verksamheten.

³⁹ Snabbspår är en kedja av insatser där befintliga insatser används. Det finns även snabbspår för vissa uppdragsutbildningar på eftergymnasial nivå. Sedan januari 2016 (t.o.m. december 2021) har 9 745 personer (3 229 kvinnor, 6 516 män) börjat snabbspår.

⁴⁰ Se appendix för mer information om Arbetsförmedlingens tidredovisning.

Andel med planering inom 30 dagar efter inskrivning

Under 2021 fick 83 procent av de nyinskrivna arbetssökande en handlingsplan upprättad inom 30 dagar.⁴¹ Det är marginellt lägre än 2020 men betydligt högre än 2019. Under 2020 skedde en omprioritering av resurserna till nyinskrivna arbetslösa, vilket har bidragit till att upprätthålla en hög andel handlingsplaner som upprättats inom 30 dagar under 2021.

Inrikes födda arbetssökande hade i högre utsträckning än utrikes födda en handlingsplan. En möjlig förklaring till denna skillnad är att utrikes födda i vissa fall behöver språkstöd för att upprätta en handlingsplan. Det kan bidra till att handlingsplanen inte hinner göras inom 30 dagar. Det finns dock flera andra orsaker till att en person inte har en handlingsplan inom 30 dagar. Exempelvis kan den arbetssökande hunnit få arbete innan 30 dagar har passerat.

Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar visar att 70 procent av de inskrivna arbetssökande som har en planering anser att handlingsplanen är ett bra eller ganska bra stöd i arbetssökandet.⁴² Personer med kort utbildning och dem som är födda utanför Europa tycker oftare än andra att handlingsplanerna är ett bra stöd.

Tabell 3.5: Tjänster för att söka arbete, 2019–2021¹

	2019	2020	2021
Tillgängliga personalresurser (i procent) ⁴³	25,7	25,9	23,8
Förvaltningskostnad (i miljoner kronor)	2 325	2 268	2 130
Antal ny- eller återinskrivna (i 1000-tal) ⁴⁴	321	464	330
- Kvinnor	155	222	158
- Män	166	242	171
Andel som fått handlingsplan inom 30 dagar (procent)	73,3	84,7	83,1
- Kvinnor	73,0	84,4	83,0
- Män	73,6	85,1	83,2

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager, Tajma och Raindance.

3.5 Arbetsförmedlingens infrastruktur för matchning

Arbetsförmedlingen bidrar till en effektivare matchning på arbetsmarknaden genom att underlätta mötet mellan arbetssökande och arbetsgivare. Därigenom skapas förutsättningar för att nya anställningar ska uppstå. Arbetsförmedlingen tillhandahåller bland annat en digital infrastruktur där arbetssökande och arbetsgivare enkelt kan hitta varandra. Myndigheten agerar också facilitator genom att skapa arenor och anordna fysiska möten där arbetssökande och arbetsgivare kan träffa varandra.

Arbetsförmedlingen erbjuder en mängd digitala tjänster till arbetssökande och arbetsgivare. På Arbetsförmedlingens webbplats erbjuds en mängd tjänster och webbplatsen är en stor mötesplats för arbetsgivare och arbetssökande. Exempelvis kan arbetsgivare själva skapa sina jobbbannonser kostnadsfritt och arbetssökande

⁴¹ Enligt förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska arbetssökande ha en handlingsplan inom 30 dagar.

⁴² Arbetsförmedlingens sökandeundersökning, se appendix.

⁴³ Se appendix för mer information om Arbetsförmedlingens tidredovisning.

⁴⁴ Nyinskrivna arbetslösa ska senast den 30:e dagen efter nyinskrivning ha en handlingsplan. Personer som innan 30:e dagen avaktualiseras ingår inte i målgruppen.

själva kan leta upp lämpliga jobb att söka. Myndighetens självservicejänster för digital matchning är grundläggande delar i uppdraget att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft.

3.5.1 Tillhandahålla infrastruktur för matchning

Under 2021 fortsatte myndigheten att styra en större del av sina resurser mot utveckling av digitala lösningar, det återspeglas bland annat i att tiden som ägnats åt infrastruktur för matchning fortsatte att öka under 2021, se tabell 3.6.

Tabell 3.6: Tillhandahålla infrastruktur för matchning 2019–2021⁴⁵

	2019	2020	2021
Tillgängliga personalresurser (i procent)	1,2	1,6	1,9
Förvaltningskostnad (i miljoner kronor)	112	139	172

⁴⁵ Se appendix för mer information om Arbetsförmedlingens tidredovisning.

4 Prioritering av dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden

I detta kapitel redovisar Arbetsförmedlingen uppdraget att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att prioritera dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden. Bedömningen baseras på sju mål i regleringsbrevet, på utveckling och nivå gällande övergångar till arbete långtidsarbetslösa, för utveckling och nivå gällande övergångar till arbete och studier från jobb- och utvecklingsgarantin samt bland inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som innebär en nedsatt arbetsförmåga.

Resultatbedömning

Antalet deltagare i utvecklade matchningstjänster har ökat tydligt 2021 jämfört med 2020. Målet i regleringsbrevet om en väsentlig ökning av utvecklade matchningstjänster har dock inte uppnåtts. Resultatet bedöms därför vara under myndighetens förväntan.

Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning har ökat under 2021, men ökningen är inte väsentligt. Resultat bedöms därför vara under myndighetens förväntan.

Andelen som övergår till reguljär utbildning har ökat bland samtliga inskrivna såväl som bland personer med kort utbildning. Ökningen bedöms inte som väsentlig och resultatet är under myndighetens förväntan.

Andelen inskrivna utan aktivitet i jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar var i stort sett oförändrad jämfört med 2020. I etableringsprogrammet minskade andelen utan aktivitet, dock inte väsentligt. Givet förutsättningarna på arbetsmarknaden under 2021 och mot bakgrund av att resultatet inte väsentligt negativt avviker från 2020 års nivå gör Arbetsförmedlingen bedömningen att resultatet är i enlighet med myndighetens förväntan.

Arbetsförmedlingen bedömer att målet att minst 40 procent av rekryteringen till skyddat arbete hos Samhall AB ska komma från de prioriterade grupperna har uppnåtts då 61 procent av rekryteringarna tillhörde de prioriterade grupperna. Arbetsförmedlingen gör bedömningen att resultatet är över myndighetens förväntan.

Arbetsförmedlingen bedömer att målet om att minst 2 000 personer under året ska anvisas till lönebidrag för utveckling hos Samhall AB inte uppnåtts, men ligger nära målnivån.

Andelen övergångar till arbete och studier bland långtidsarbetslösa och deltagare inom jobb- och utvecklingsgarantin steg dock under 2021 jämfört med 2020. Även bland inskrivna arbetslösa med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga ökade den andelen under 2021.

Summan av Arbetsförmedlingens insatser och prioriteringar ska leda till jobb eller studier och dessa resultat väger därmed tungt i den sammantagna bedömningen.

Sammantaget gör Arbetsförmedlingen bedömningen att det sammantagna resultatet för instruktionsuppdraget är i enlighet med myndighetens förväntan.

4.1 Program och aktiviteter med aktivitetsstöd eller etableringsersättning

Andelen tillgängliga personalresurser som använts till program och aktiviteter med aktivitetsstöd eller etableringsersättning ökade påtagligt under 2021 jämfört med 2020. Se tabell 4.1. Därmed ökade även förvaltningskostnaden för området jämfört med föregående år. Det fattades fler beslut om program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning under 2021 än under 2020. Även styckkostnaden per beslut ökade, vilket innebär att varje enskilt beslut i genomsnitt tog längre tid att handlägga under 2021 än under 2020. Att den genomsnittliga tidsåtgången för att fatta beslut ökade kan delvis kopplas till en mer komplex handläggning av matchningstjänster som initialt har inneburit att besluten tagit längre tid att fatta.

Tabell 4.1: Program och aktiviteter med aktivitetsstöd eller etableringsersättning, 2019–2021.⁴⁶

	2019	2020	2021
Tillgängliga personalresurser (procent)	5,8	6,3	9,9
Förvaltningskostnad	525	552	885
Styckkostnad handlägga program, kronor per beslut	905	862	1 172
Ersättning till deltagare, miljoner kronor	13 274	15 817	20 913
Ersättning till leverantörer, miljoner kronor ⁴⁷	3 091	3 569	5 955
Beslut om program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning	580 663	640 659	754 969
Kvinnor	267 889	303 006	358 434
Män	312 775	337 654	396 535

Källor: Arbetsförmedlingen, Tajma, Raindance och Datalager. Uppgifter om tillgängliga personalresurser, förvaltningskostnad, styckkostnad samt ersättning är inte möjliga att redovisa uppdelat på kön.

4.1.1 Andel ändrade beslut vid omprövning

Inom ramen för myndighetens uppföljning av rättssäkerhet följs bland annat *andelen ändrade beslut vid omprövning*. Resultaten speglar regeltillämpningen i beslut i

⁴⁶ 2019 och 2020 förvaltningskostnad, styckkostnad handlägga program, beslut om program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter i förhållande till årsredovisning 2020, se appendix 12.2.1.

⁴⁷ Ersättning till leverantörer 2019 och 2020 skiljer sig från Årsredovisningen 2020. Det beror på att leverantörskostnader för insatsen kartläggning, vägledning och rehabilitering har lagts till tabellen.

första instans och ger en indikation på myndighetens rättssäkerhet. Beslut som bedöms som felaktigt ändras vid omprövning.⁴⁸ Tabell 4.2 visar den samlade utvecklingen för alla omprövade ärendetyper och per kön de tre senaste åren.⁴⁹ Under 2021 ändrades 15 procent av besluten om jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar vid omprövning.⁵⁰ Andelen är betydligt högre än årstotalen för alla omprövningar som 2021 var 7 procent. Majoriteten av ändringsbesluten inom garantierna utgörs av ärenden där sökande begärt omprövning av återkallelse, följt av begäran om omprövning av nekad anvisning.

Tabell 4.2: Andel ändrade beslut vid omprövning, alla ärendetyper, 2019–2021

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Andel ändrade beslut vid omprövning	13	10	6	12	11	7	14	13	7

Källa: Ärendehandläggningssystemet ABS. Måttet avser ärenden handlagda i systemstödet AIS. Ändrade beslut vid domstol (fel i andra instans) ingår inte. Uppgifterna för arbetsgivarstöden går inte att redovisa per kön då stöden går till arbetsgivare.

Justitieombudsmannen (JO) genomförde under 2021 två inspektioner avseende Arbetsförmedlingens återkallelser av jobb- och utvecklingsgarantin som ledde till att kritik riktades mot myndigheten. Generellt handlade kritiken om att Arbetsförmedlingen brustit i handläggningen då förvaltningslagens och andra författningars krav på handläggning inte följts.⁵¹ Justitieombudsmannens kritik hanteras genom myndighetsöverskridande åtgärder.

4.1.2 Deltagare i program

Under 2021 var omkring 67 procent av de långtidsarbetslösa (de som varit utan arbete i 12 månader eller mer), inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin, vilket är Arbetsförmedlingens största program för långtidsarbetslösa.

Det finns flera skäl till att antalet långtidsarbetslösa inte motsvarar deltagarantalet i jobb- och utvecklingsgarantin. Centralt är dock att arbetssökande erbjuds att ta del av jobb- och utvecklingsgarantin först när de förbrukat 300 ersättningsdagar från a-kassan utan rätt till nytt arbetsvillkor, alternativt efter 14 månaders öppen arbetslöshet om den arbetssökande saknar ersättningsrätt från a-kassa. Vidare är alla deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin inte långtidsarbetslösa eftersom deltagare kan arbeta i programmet eller återinträda efter tillfälligt arbete. Slutligen kan långtidsarbetslösa utan ersättning från en arbetslöshetskassa tacka nej till programmet.

⁴⁸ Måttet speglar inte ändrade beslut vid domstol (fel i andra instans).

⁴⁹ Från och med 2021 har ekonomiärenden exkluderats från redovisningen av andelen ändrade beslut vid omprövning, vilket har bidragit till att den andel som redovisas för 2021 är lägre än föregående år.

⁵⁰ 2020 var andelen ändrade beslut om jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar 16 procent och 2019 var den 23 procent.

⁵¹ Justitieombudsmannen (JO), Inspektion av Arbetsförmedlingens kontor, dnr. 1690–2021.

Jobb- och utvecklingsgarantin har flest deltagare av Arbetsförmedlingens program. Under 2021 ökade antalet deltagare med 11 procent. Även inom jobbgarantin för ungdomar ökade antalet deltagare med 11 procent, se tabell 4.3.

Den huvudsakliga orsaken bakom ökningen i bägge dessa program kan kopplas till pandemin och dess konsekvenser på arbetsmarknaden. I spåren av pandemin har långtidsarbetslösheten ökat med ett ökat antal personer som är i jobb- och utvecklingsgarantin eller inom jobbgarantin för ungdomar. I bägge program ökade antalet kvinnor något mer antalet män, vilket bidragit till att jämna ut fördelningen mellan könen.

Deltagarantalet i etableringsprogrammet har fortsatt att minska som en konsekvens av att målgruppen minskat. Andelen kvinnor minskade något 2 procentenheter, jämfört 2020.

Antalet deltagare i förberedande insatser ökade under 2021 jämfört med 2020. Det beror till stor del på att antalet arbetssökande utanför garantierna som deltog i upphandlade tjänster ökade i början på året till följd av myndighetens strategi för att förhindra långtidsarbetslöshet.⁵² En liten del av ökningen beror också på att antalet arbetssökande som övergått till reguljära studier inom programmet har ökat.⁵³

Antalet deltagare i förberedande utbildning är näst intill oförändrat 2021 jämfört med 2020. Likt föregående år deltog fler män än kvinnor i förberedande utbildning under 2021.

Arbetsförmedlingen har mål i regleringsbrev att väsentligt öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning. Deltagandet ökade under 2021 men nådde inte upp till myndighetens uppsatta mål.⁵⁴ En viktig förklaring är att tilldelningen i upphandlingen av transportutbildningar har överprovats, vilket resulterat i att utbildningar inom detta område inte kunnat starta som planerat. Transportområdets andel av arbetsmarknadsplatserna är 30 procent.⁵⁵ Ytterligare orsaker är att antalet tillgängliga platser generellt inte motsvarade behovet och att det är personalkrävande att matcha rätt arbetssökande till programmet.⁵⁶

Det är fortfarande färre kvinnor än män som genomgår arbetsmarknadsutbildning, men andelen har ökat (2021: 30 procent, 2020: 27 procent, 2019: 21 procent). En anledning till att fler män än kvinnor deltar i arbetsmarknadsutbildning är att en majoritet av utbildningarna inriktas mot traditionellt mansdominerade yrken. Omkring hälften, 49 procent, av deltagarna i arbetsmarknadsutbildning var utrikes födda (2020: 61 procent, 2019: 67 procent).

⁵² Arbetssökande som inte deltar i något av garantiprogrammen måste få beslut om deltagande i programmet förberedande insatser för att ges möjligheten att kunna delta i en upphandlad tjänst.

⁵³ Arbetssökande som inte deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program måste få beslut om deltagande i programmet förberedande insatser för att ges möjligheten att kunna studera med ersättning från Arbetsförmedlingen.

⁵⁴ Arbetsförmedlingen 2021, *Arbetsförmedlingens verksamhetsplan 2021*, Af-2020/0064 8443

⁵⁵ Arbetsförmedlingen 2021, *Fördjupad uppföljningsrapport januari-augusti 2021*, Af-2021/0073 6999.

⁵⁶ Arbetsförmedlingen 2021, *Prognos för utbetalningar 2021–2024, 2021-07-30*, Af-2021/0058 3960

Start av näringsverksamhet har ökat med 73 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror till stor del på den tillfälliga förordningsändring om arbetsmarknadspolitiska program som innebar möjlighet att delta i 12 månader istället för tidigare 6 månader.⁵⁷ Både in- och utrikesfödda kvinnor och män ökade deltagandet men ökningen var större för personer födda i Sverige.

Tabell 4.3: Deltagare i program, 2019–2021⁵⁸

Antal unika individer (16–64 år) med nya och pågående beslut

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Etableringsprogrammet	28 324	23 865	14 846	20 457	15 967	10 553	48 781	39 832	25 399
Jobb- och utvecklingsgarantin	81 510	90 569	101 419	93 326	97 397	107 606	174 836	187 966	209 025
Jobbgaranti för ungdomar	14 350	21 292	21 924	23 291	32 754	33 340	37 641	54 046	55 264
Arbetsmarknadsutbildning	3 341	4 207	6 145	12 317	11 320	14 065	15 658	15 527	20 210
Arbetspraktik	13 786	10 354	10 490	19 617	14 836	14 017	33 403	25 189	24 507
Arbetsträning för vissa nyanlända	540	-	-	349	-	-	889	-	-
Förberedande insatser	33 026	51 830	72 669	33 895	54 375	76 733	66 921	106 205	149 402
<i>varav förberedande utbildning</i>	17 171	20 020	20 850	21 096	23 985	24 696	38 267	44 005	45 546
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	1 996	481	149	1 505	274	42	3 501	755	191
Stöd till start av näringsverksamhet	1 890	1 962	3 426	2 333	2 390	4 106	4 222	4 352	7 532
Validering	21	36	86	424	184	228	445	220	314

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Andel med aktivitet inom ramprogrammen

Andelen med minst en pågående aktivitet inom jobb- och utvecklingsgarantin minskade något under 2021, se tabell 4.4. Det gäller såväl deltagare som med eller utan gymnasieutbildning. Skillnaderna mellan kvinnor och män, samt inrikes och utrikes födda var mycket små.

I likhet med 2020 hade få deltagare även under 2021 en arbetsplatsförlagd aktivitet till följd av pandemin.⁵⁹

Inom jobbgarantin för ungdomar ökade andelen med aktivitet något för både kvinnor och män. Fler deltog i en aktivitet hos en kompletterande aktör jämfört med året innan. Andelen med en aktivitet ökade ungefär lika mycket för deltagare utan gymnasieutbildning som för programmet i helhet.

Inom etableringsprogrammet ökade andelen med registrerad aktivitet både bland kvinnor och män. Under 2021 hade omkring 78 procent av både kvinnorna och männen i etableringsprogrammet en registrerad aktivitet. Aktivitetsnivån ökade även bland etableringsdeltagare som saknar gymnasieutbildning. De vanligaste aktiviteterna, för både kvinnor och män, var svenska för invandrare (SFI), nätverk, språkutveckling och förberedande insatser samt förberedande utbildningar. Vidare

⁵⁷ Förordning (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program

⁵⁸ Arbetspraktik (2019 och 2020) och stöd till start av näringsverksamhet (2020) skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter i förhållande till årsredovisning 2020, se appendix 12.2.1.

⁵⁹ Arbetsplatsförlagd aktivitet innebär att den utförs på en arbetsplats eller är en arbetsmarknadsutbildning.

var det ungefär en lika stor andel kvinnor och män inom etableringsprogrammet som studerade inom vuxenutbildningen under 2021, 11,5 respektive 11,4 procent. Andelen ökade också under året för bägge kön. En högre andel män än kvinnor deltog i arbetsnära insatser som stöd och matchning, arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning.

Tabell 4.4: Aktivitetsnivå inom ramprogrammen, 2019–2021.

Andel (%) med aktivitet per månad per ramprogram, årsgenomsnitt.

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Jobb- och utvecklingsgarantin	78	78	78	77	77	77	78	78	77
<i>Utan gymnasieutbildning</i>	78	78	77	77	76	76	77	77	77
Jobbgarantin för ungdomar	78	79	80	78	78	79	78	78	79
<i>Utan gymnasieutbildning</i>	77	78	79	77	77	79	77	77	79
Etableringsprogrammet	71	70	78	72	71	78	71	71	78
<i>Utan gymnasieutbildning</i>	73	72	78	73	73	78	73	73	78

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Deltagare i upphandlade tjänster

Matchningstjänsten rusta och matcha har i tre etapper successivt införts i hela landet under 2021. Samtidigt som rusta och matcha har införts har matchningstjänsten stöd och matchning i de berörda kommunerna avslutats då tjänsterna inte kan eller bör användas parallellt av juridiska och affärsmässiga skäl.

Att växla från tjänsten stöd och matchning till tjänsten rusta och matcha har inneburit stora utmaningar för myndigheten. Arbetsförmedlingen har förändrat arbetssätt och handläggningssystem i samband med bytet av tjänst, vilket påverkat i vilken takt beslut fattas. För anvisningar till rusta och matcha används ett statistiskt bedömningsstöd.

Deltagarantalet i utvecklade matchningstjänsterna rusta och matcha ökade påtagligt under 2021, men myndighetens volymmål för deltagande i utvecklade matchningstjänster uppnåddes inte. En orsak till det är att det uppkom svårigheter i växlingen från stöd och matchning till rusta och matcha. Införandet av rusta och matcha hade snäva tidsramar och utvecklingstakten av nya arbetssätt och IT-system var hög. Vissa utvecklingsinsatser drabbades därför av förseningar, vilket begränsade deltagarvolymerna i rusta och matcha.

Vidare höll de ekonomiska begränsningarna på anslag 1.2 ap 1 Aktivitetsstöd för insatser utanför ramprogrammen, i viss mån tillbaka möjligheterna för arbetssökande utanför ramprogrammen att anvisas till matchningstjänster. För att inte riskera att överskrida kreditramarna styrde myndigheten ner användandet av insatser utanför garantiprogrammen.

Könsskillnaderna inom rusta och matcha minskade under 2021 jämfört med året innan, detta då andelen kvinnor i tjänsten steg från 41 procent till 44 procent. Även

inom stöd och matchning minskade könsskillnaderna något under 2021. Inom bägge tjänster är en majoritet av deltagarna utrikes födda (61 procent inom rusta och matcha respektive 60 procent inom stöd och matchning). Se tabell 4.5.

I början av 2021 startade karriärvägledningstjänsten som är till för arbetssökande i behov av vägledning för att välja vilken typ av arbete eller studier de ska söka samt information om hur vägen dit ser ut. Under 2021 deltog 2 700 personer i tjänsten. Kvinnor är något överrepresenterade i tjänsten då de utgör 52 procent av deltagarna.

Introduktion till arbete och aktivitetsbaserade utredningsplatser är tjänster inom ramen för arbetslivsinriktad rehabilitering. Inom bägge tjänster har det funnits utmaningar att tillhandahålla platser på ett ändamålsenligt sätt under pandemin. Dock ökade deltagarantalet i båda tjänsterna under 2021 jämfört med 2020.

Inom såväl introduktion till arbete som aktivitetsbaserade utredningsplatser var cirka 60 procent kvinnor, vilket är i nivå med tidigare års könsfördelning. Utrikes födda är klart underrepresenterade i bägge tjänster (givet andelen utrikes födda som inskrivna arbetslösa). Inom introduktion till arbete var 23 procent utrikes födda och inom aktivitetsbaserade utredningsplatser var 33 procent. En förklaring till den låga andelen utrikes födda kan vara svårigheter med att tillhandahålla ett ändamålsenligt språk- eller tolkstöd, särskilt på distans.

Arbetsförmedlingen hade under 2021 två stödande tjänster i form av individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning och yrkessvenska. Framför allt ska tjänsterna ge stöd för deltagande i arbetsmarknadsutbildning men även inom exempelvis extratjänster. Antalet deltagare i yrkessvenska minskade marginellt jämfört med 2020 medan deltagandet i individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning ökade. Inom bägge tjänster var andelen män högre än andelen kvinnor (yrkessvenska: män 56 procent, individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning: män 66 procent). Könsskillnaden i båda tjänsterna har dock minskat jämfört med de föregående två åren, särskilt inom yrkessvenska. Detta kan bero på att färre utrikes födda män påbörjade arbetsmarknadsutbildningar, särskilt inom transportsektorn, på grund av att vissa avtal upphörde under 2021. Utbildningar inom transport tillhör de volymmässigt största arbetsmarknadsutbildningarna och är även tydligt mansdominerade, vilket påverkar kombinationen med yrkessvenska.

Tabell 4.5: Deltagare i upphandlade tjänster, 2019–2021.

Antal unika deltagare (16–64 år) med nya och pågående beslut

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Aktivitetsbaserade utredningsplatser	890	826	890	567	538	611	1 457	1 364	1 501
Introduktion till arbete	1 739	7 999	10 448	1 152	5 455	7 056	2 891	13 454	17 504
Individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning	318	445	513	888	982	1 007	1 206	1 427	1 520
Karriärvägledning	-	-	1 412	-	-	1 298	-	-	2 710
Rusta och matcha	-	2 716	22 183	-	3 927	27 918	-	6 643	50 101
Stöd och matchning	23 711	53 926	75 839	32 629	67 256	89 920	56 340	121 182	165 759
Yrkessvenska B	1 256	1 179	1 412	3 232	2 160	1 783	4 488	3 339	3 195
Totalt	27 334	65 451	101 687	37 462	78 060	116 246	64 796	143 511	217 933

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.1.3 Ersättning till deltagare och leverantörer

För program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning uppgick den sammanlagda ersättningen 2021 till deltagare och leverantörer till 27 miljarder kronor, en ökning med ca 7,5 miljarder jämfört med 2020, se tabell 4.6. Att ersättningen till leverantörer ökade förklaras dels av att fler arbetssökande deltog i aktiviteter, dels att fler deltog i aktiviteter som genererar leverantörskostnader.

Den tillfälliga höjningen av arbetslöshetsersättningen som trädde i kraft i april 2020 fick under 2021 genomslag i form av högre snittkostnader och är en förklaring till att ersättning till individer ökade mer än antalet deltagare.

Den procentuellt största ökningen av kostnader var inom förberedande insatser; kartläggning, vägledning och rehabilitering. Den enda minskningen var för etableringsprogrammet som hade färre deltagare än 2020. Den högre aktivitetsnivån för denna grupp jämfört med 2020 samt en eftersläpning av kostnader innebär att minskningen av leverantörskostnader blev lägre än minskningen av antalet deltagare.

Tabell 4.6: Ersättning till deltagare och leverantörer för program med aktivitetsstöd eller etableringsersättning, 2019–2021.

Belopp i miljoner kronor.

	Ersättning till deltagare			Ersättning till leverantörer		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
<i>Garantiprogram</i>						
Jobb- och utvecklingsgaranti	9 066	11 135	12 973	1 604	1 944	2 675
Jobbgaranti för ungdomar	511	828	1 057	269	344	569
Etableringsprogrammet	2 674	2 256	1 307	432	309	230
Summa ramprogrammen	12 251	14 219	15 337	2 305	2 597	3 474
<i>Program utanför ramprogrammen</i>						
Arbetsmarknadsutbildning	196	258	680	350	372	774
Arbetspraktik	91	87	128	-	-	-
Förberedande insatser ⁶⁰	561	1 072	4 127	421	589	1 689
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	12	2	2	-	-	-
Start av näringsverksamhet	163	179	638	9	9	13
Utbildningskontrakt	-	-	-	3	-	-
Validering	0,4	0,4	1,2	3	2	5
Summa program utanför ramprogrammen	1 023	1 598	5 576	786	972	2 481
Totalt	13 274	15 817	20 913	3 091	3 569	5 955

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager och Raindance. Uppgiften är inte möjlig att redovisa uppdelad på kön.

De totala kostnaderna för upphandlade arbetsförmedlingstjänster och utbildningar nästan fördubblades jämfört med föregående år. Stöd och matchning, arbetsmarknadsutbildning, introduktion till arbete samt rusta och matcha stöd för

⁶⁰ Leverantörskostnader för förberedande insatser 2019 och 2020 skiljer sig från Årsredovisningen 2020. Det beror på att leverantörskostnader för insatsen kartläggning, vägledning och rehabilitering har lagts till.

den största kostnadsökningen vilket till stor del beror på att Arbetsförmedlingen fortsatt har prioriterat anvisningar till matchningstjänsterna. Stöd och matchning utgjorde 51 procent av den totala kostnaden under 2021.

I samband med att växlingsplanen för ett etappvis införande av rusta och matcha gjordes, genomfördes en analys över vilka leveransområden som hade risk att ha för få eller inga leverantörer. Ett förslag på handlingsplan för hur sådana områden ska hanteras har tagits fram.

Tabell 4.7: Antal upphandlade leverantörer samt ersättning till leverantörer, 2019–2021.
Kostnader i miljoner kronor

	Antalet leverantörer			Leverantörskostnader		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Rusta och matcha	-	37	88	-	26	329
Stöd och matchning	184	200	193	788	1 341	2 877
<i>Summa matchningstjänster</i>	<i>184</i>	<i>237</i>	<i>281</i>	<i>788</i>	<i>1 368</i>	<i>3 206</i>
Aktivitetsbaserade utredningsplatser	4	3	6	49	44	45
Individuellt pedagogiskt stöd vid utbildning	2	2	2	118	102	124
Introduktion till arbete	6	7	6	16	155	245
Karriärsvägledning			3			5
Validering	19	18	21	9	5	7
Yrkessvenska B	7	7	7	66	43	46
<i>Summa övriga upphandlade tjänster</i>	<i>38</i>	<i>37</i>	<i>45</i>	<i>259</i>	<i>349</i>	<i>472</i>
Arbetsmarknadsutbildning	80	54	62	1 015	867	1 282
Förberedande utbildning	65	51	57	667	645	671
<i>Summa utbildningar</i>	<i>145</i>	<i>105</i>	<i>119</i>	<i>1 682</i>	<i>1 512</i>	<i>1 954</i>
Totalsumma	367	379	445	2 730	3 229	5 631

Källor: Arbetsförmedlingen, Datalager och Raindance. Uppgiften är inte möjlig att redovisa uppdelad på kön.

4.1.4 Uppföljning och kvalitetssäkring av upphandlade tjänster

Under 2021 har flera åtgärder genomförts för att förstärka kontrollen och uppföljningen av fristående aktörer. Bland annat har myndigheten påbörjat en förflyttning av sin kontroll och uppföljning av leverantörer av arbetsmarknads-tjänster till en myndighetsövergripande funktion. Förflyttningen påbörjades hösten 2021 och väntas vara fullt ut genomförd våren 2022.

Myndigheten har även påbörjat en översyn av processer och informationsmodeller samt IT-stöd för att stärka förmågan att motverka felaktiga utbetalningar och bedrägerier. Ambitionen är att så långt möjligt digitalisera och automatisera arbetet med kontroll och uppföljning. En förutsättning för detta är enhetliga och standardiserade processer och arbetssätt.

4.1.5 Resultat efter avslutat program och upphandlad tjänst

Övergångar till arbete och studier i garantiprogrammen

Under 2021 ökade övergångarna till arbete och studier från jobb- och utvecklingsgarantin sammantaget med 3 procentenheter, se tabell 4.8. Övergångarna ökade både vad gäller arbete och studier. Andelen män som övergick till arbete ökade mer än andelen kvinnor, dock ökade övergångar till studier något mer bland kvinnor

än bland män. Övergångarna till arbete och studier ökade både bland inrikes och utrikes födda, men mer bland inrikes födda än bland utrikes födda.

Likaså steg andelen som övergick till arbete och studier från jobbgarantin för ungdomar, se tabell 4.8. Ökningen utgörs till störst del av att fler gick till arbete, men även övergångar till studier ökade jämfört med föregående år. Ökningen skedde bland såväl kvinnor som män som bland inrikes och utrikes födda. Ökningen var dock större bland inrikes födda än bland övriga.

Bakom den positiva utvecklingen för bägge dessa program ligger ett flertal faktorer, inte minst har det förbättrade läget på arbetsmarknaden bidragit till att fler gått till arbete utan stöd. Parallellt har fler tagit del av matchningstjänster vilket kan ha påverkat resultat i positiv riktning. Arbetsförmedlingen har under 2021 även intensifierat sitt studiemotiverande arbete och anvisat fler till studier vilket bidragit till att fler påbörjat studier. Att färre har kunnat ta del av extratjänster bedöms dock ha hållit tillbaka resultatet, särskilt för utomeuropeiskt födda kvinnor.

Tabell 4.8: Andel övergångar till arbete eller studier bland deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgaranti för ungdomar 2019–2021.

Andel (%) av deltagare i programmet, unika individer.

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Jobb- och utvecklingsgarantin	22	23	25	28	26	29	25	24	27
Jobbgaranti för ungdomar	34	31	43	36	31	45	35	31	44

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Resultat 90 dagar efter avslutat program eller upphandlad tjänst

Utfallet till arbete efter avslutat program förbättrades för de flesta programmen 2021, se tabell 4.9. Ökningen utgörs av fler som gick till arbete vilket bedöms vara en konsekvens av att efterfrågan på arbetskraft ökade under året. Skillnaden mellan programmen förklaras i hög grad av att de har olika syften och målgrupper. Männen har generellt ett något högre resultat till arbete.

Tabell 4.9: Andel i arbete 90 dagar efter avslutat program, 2019–2021.

Andel (%) av deltagare (16–64 år) som avslutat program totalt.

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Arbetsmarknadsutbildning	33	24	32	42	27	38	40	27	36
Arbetspraktik	33	35	36	41	38	41	38	36	39
Arbetsträning för vissa nyanlända	13	29	-	16	9	-	14	21	-
Förberedande insatser	15	13	22	18	15	26	17	14	24
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	15	20	24	23	26	33	19	23	29
Stöd till start av näringsverksamhet	80	70	77	79	66	77	79	68	77
Validering	41	3	22	13	11	27	14	10	25

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Inom rusta och matcha övergick totalt 5 300 personer (51 procent) vidare till arbete eller reguljära studier under 2021, se tabell 4.10. Motsvarande resultat inom stöd och matchning var 54 500 personer (32 procent), se tabell 4.10.

Deltagare i matchningstjänster med kortare tid i arbetslöshet går i högre grad till arbete och studier än dem med längre tider i arbetslöshet. Bland deltagare med arbetslöshetstider på 0–6 månader som tagit del av rusta och matcha övergick 58 procent vidare till arbete eller studier under 2021. Det kan jämföras med 36 procent bland dem arbetslöshetstider på 24 månader eller mer. Andelen som går till en subventionerad anställning ökar med arbetslöshetstiden. Samma mönster finns även i stöd och matchning.⁶¹

I likhet med vad som är fallet för många andra insatser och program går män som tagit del av rusta och matcha i högre utsträckning till arbete än kvinnor, medan kvinnor i högre utsträckning än män går till studier.

Utrikes födda kvinnor är den grupp som i lägst utsträckning övergår till arbete. Drygt var tredje utrikes född kvinna som tog del av rusta och matcha övergick till arbete under 2021. Det kan jämföras med cirka hälften bland övriga deltagare. Utrikes födda kvinnor går dock i högre grad än de andra grupperna till reguljära studier.

Karriärvägledningstjänsten har bara varit i gång en kortare tid, varför resultaten ska tolkas med försiktighet. Gällande introduktion till arbete är det viktigt att poängtera att målgruppen för tjänsten är arbetsökande som ännu inte är redo att matchas mot ett arbete eller studier.

Tabell 4.10: Andel i arbete eller studier 90 dagar efter upphandlad tjänst, 2019–2021.

Andel (%) av deltagare (16–64 år) som avslutat tjänst

	Kvinnor			2019	Män			Samtliga		
	2019	2020	2021		2019	2020	2021	2019	2020	2021
Kundval Rusta och matcha	-	53	47	-	54	53	-	53	51	
varav till arbete	-	25	35	-	42	45	-	35	41	
varav till studier	-	28	12	-	12	8	-	18	10	
Stöd och matchning	24	23	31	30	26	34	27	25	32	
varav till arbete	20	17	26	27	22	30	24	20	28	
varav till studier	4	6	5	3	4	3	3	5	4	
Introduktion till arbete⁶²	12	12	12	12	11	13	12	12	12	
varav till arbete	9	8	10	5	10	11	7	9	10	
varav till studier	3	4	4	7	2	2	5	3	2	
Karriärvägledning	-	-	10	-	-	19	-	-	14	
varav till arbete	-	-	6	-	-	16	-	-	11	
varav till studier	-	-	4	-	-	3	-	-	4	

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

⁶¹ Under hösten 2021 genomförde Arbetsförmedlingen en effektutvärdering av tjänsten stöd och matchning. Utvärderingen visar bland annat tjänsten har en något bättre effekt för arbetsökande med kortare tid i arbetslöshet än för övriga. Se Arbetsförmedlingen 2021, Effektutvärdering av tjänsten stöd och matchning, Af-2021/0091 6867.

⁶² Avser den nya tjänsten som startade i maj 2019.

4.2 Subventionerade anställningar

Arbetsförmedlingen har i generella termer två typer av lönesubventioner. Det finns dels lönesubventioner för personer som har långa tider utan arbete eller som är nya i Sverige, men det finns även lönesubventioner som riktar sig specifikt till personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Till den förra kategorin hör extratjänster, introduktionsjobb och nystartsjobb. Till den senare hör olika former av anställning med lönebidrag samt offentligt skyddat arbete.

Såväl andelen tillgängliga personalresurser som förvaltningskostnaden för hanteringen av de subventionerade anställningarna har ökat jämfört med 2020. Samtidigt har även styckkostnaden för att handlägga subventionerade anställningar ökat vilket innebär att den genomsnittliga handläggningstiden har ökat, se tabell 4.11.

Tabell 4.11: Subventionerade anställningar, 2019–2021.⁶³

Kostnader (i miljoner kronor), antal beslut samt deltagare

	2019	2020	2021
Tillgängliga personalresurser (procent)	6,9	9,1	10,7
Förvaltningskostnad	625	798	956
Styckkostnad handlägga subventionerad anställning, kronor per beslut	2 409	3 567	4 075
Ersättning till arbetsgivare	23 304	18 323	19 975
Beslut om subventionerade anställningar	259 438	223 610	234 514
Kvinnor	97 348	87 055	93 198
Män	162 090	136 555	141 316

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager, Tajma och Raindance. Uppgifter om tillgängliga personalresurser, förvaltningskostnad, styckkostnad samt ersättning är inte möjliga att redovisa uppdelat på kön.

4.2.1 Kvalitetsgranskade ärenden utan avvikelser i regelefterlevnad och kvalitet

Myndighetens kvalitetsgranskning visar att fler subventionerade anställningar har handlagts utan avvikelser i regelefterlevnad och kvalitet i handläggningen, se tabell 4.12.⁶⁴ Bland de typer av subventionerade anställningar som granskades var andelen ärenden utan avvikelser högst för nystartsjobb (84 procent), följt av lönebidrag⁶⁵ (79 procent) och lägst för introduktionsjobb (58 procent).

En delförklaring till skillnaden mellan de olika stöden bedöms vara komplexiteten i handläggningen och graden av specialisering hos handläggarna. Nystartsjobb handläggs nästan uteslutande av specialiserade handläggare inom avdelningen personligt distansmöte (PDM). Lönebidrag handläggs också av specialiserade handläggare och beslutas av särskilda beslutsfattare. Dessutom ställs det krav på att både handläggare och beslutsfattare genomför en särskild utbildning för att få

⁶³ Förvaltningskostnad och styckkostnad för handlägga subventionerad anställning år 2019 och 2020 samt beslut om subventionerade anställningar år 2019 skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter i förhållande till årsredovisning 2020, se appendix 12.2.1.

⁶⁴ Varje kvartal kvalitetsgranskar Arbetsförmedlingen ett urval av ärenden som avser subventionerade anställningar. Kvalitetsgranskningen används för att identifiera brister och för att följa effekter av förbättringsåtgärder.

⁶⁵ I lönebidrag ingår: lönebidrag för anställning, lönebidrag för utveckling i anställning samt lönebidrag för trygghet i anställning.

behörighet. Handläggningen av introduktionsjobb är mer spridd och har inte samma krav på specialisering.⁶⁶

Tabell 4.12: Kvalitetsgranskade ärenden utan avvikelser i regelefterlevnad och kvalitet.

Andel (%)

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Andel ärenden utan avvikelser	47	69	81	47	73	78	47	72	79

Källor: Arbetsförmedlingen, Stickprovsundersökning.

En del av myndighetens uppföljning av rättssäkerhet är *andelen ändrade beslut vid omprövning* som speglar regeltillämpning i beslut i första instans.⁶⁷ Beslut som bedöms som felaktiga ändras vid omprövning. Under 2021 ändrades 14 procent av besluten om subventionerad anställning (2020; 12 procent, 2019: 8 procent).

Andelen beslut avseende subventionerade anställningar som ändrats på grund av felaktig regeltillämpning ökade under året. Ökningen beror på fler bifall i ärenden där arbetsgivaren begärt omprövning av beslut då Arbetsförmedlingen upphävt beslutet att bevilja stöd med motiveringen att anställningsavtalet inte har kommit in i tid. Majoriteten av ändringsbesluten inom subventionerade anställningar utgörs av ärenden där arbetsgivare begärt omprövning av beslut om avslag.

4.2.2 Antal personer i anställningsstöd, nystartsjobb och yrkesintroduktion

Under 2021 ökade antalet deltagare i extratjänster, introduktionsjobb och nystartsjobb medan de minskade i yrkesintroduktion, se tabell 4.13. Liksom tidigare år var det fler män än kvinnor (61 procent respektive 39 procent) som tog del av dessa insatser. Antalet personer med extratjänst ökade med 28 procent under 2021 jämfört med 2020. Antalet ökade för alla grupper av inskrivna arbetslösa, men var störst bland utrikes födda män. Utrikes födda kvinnor utgör dock alltjämt majoriteten av dem med extratjänst, under 2021 utgjorde 55 procent dem av alla deltagare.

Ökningen förklaras av flera olika faktorer. Anslaget som används till extratjänster har ökat och nya samarbeten har successivt startats upp efter stoppet för nya beslut i extratjänster under 2019. Många extratjänster finns också i verksamheter som vård och omsorg som varit påverkade av pandemin men som under 2021 öppnades igen. Ytterligare en faktor som sannolikt har bidragit till ökningen är att regeringen har förlängt maxtiden för extratjänster till 36 månader för att minska pandemins effekter.

Antalet deltagare i introduktionsjobb ökade med 9 procent under 2021 jämfört med 2020. Ökningen har varit lika stor för kvinnor och män. Därmed förblev andelen kvinnor oförändrad på 38 procent jämfört med 2020. Majoriteten (52 procent) av deltagarna är utrikes födda män. Ökningen av antal deltagare i introduktionsjobb kan

⁶⁶ Arbetsförmedlingen 2021, *Andel kvalitetsgranskade ärenden utan avvikelser 2021*, Af-2021/0034 2943.

⁶⁷ Måttet avser ärenden handlagda i systemstödet AIS. Ändrade beslut vid domstol (fel i andra instans) ingår inte. Uppgifterna för arbetsgivarstöden går inte att redovisa per kön då stöden går till arbetsgivare.

delvis förklaras av myndighetens prioriteringar för att bryta långa tider utan arbete. En annan möjlig delförklaring är regeringens beslut om att förlänga maxtiden även för introduktionsjobb till 36 månader.

I nystartsjobb har det varit en liten ökning av deltagare under 2021. En större ökning av deltagarantalet har sannolikt i hållits tillbaka genom effekter som kan kopplas till pandemin. Det har varit en liten ökning i andel kvinnor som nu är 33 procent. Majoriteten av deltagarna, 55 procent, är liksom tidigare år utrikes födda män. En förklaring till den ojämna könsfördelningen är att nystartsjobb i hög utsträckning går till mansdominerade branscher såsom tillverkning, byggverksamhet och transport.

I yrkesintroduktion har antalet deltagare fortsatt att minska under 2021. Regeringen avser att avskaffa yrkesintroduktionsanställningar från 2024. Detta då det är mycket få deltagare samt att strukturen för de lönesubventioner som finns kvar skulle förenklas genom ett avskaffande.⁶⁸

Tabell 4.13: Deltagare i anställningsstöd, nystartsjobb och yrkesintroduktion, 2019–2021.

Antal unika individer (16–64 år) med nya och pågående beslut

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Extratjänst	10 958	7 933	9 907	9 848	5 100	6 774	20 806	13 033	16 681
Introduktionsjobb ⁶⁹	4 677	3 201	3 531	8 678	5 259	5 713	13 355	8 460	9 244
Nystartsjobb	18 663	16 272	16 739	44 483	34 567	34 460	63 146	50 839	51 199
Yrkesintroduktionsanställning	186	121	83	1 035	700	587	1 221	821	670

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.2.3 Antal personer med lönebidrag och skyddad anställning

Antalet personer som har haft anställning med någon form av lönebidrag minskade under 2021 jämfört med 2020, se tabell 4.14. Utvecklingen var likartad för kvinnor och för män. För personer som är under 30 år har lönebidragen minskat mer än för övriga.

Det finns ett flertal förklaringar till denna utveckling. Under pandemin har det varit en utmaning att identifiera behov som uppkommer på grund av en funktionsnedsättning då det funnits begränsade möjligheter att träffa arbetssökande fysiskt för en fördjupad bedömning. Det är svårare att identifiera behov på grund av en funktionsnedsättning i den digitala miljön, något som myndigheten har identifierat som ett viktigt utvecklingsområde.

Även myndighetens minskade personalstyrka de senaste åren har bidragit till att färre personer fått anställning med lönebidrag. Detta då det finns personalintensiva moment i arbetet med lönebidrag och i att identifiera behov på grund av en funktionsnedsättning. En annan orsak är att åtgärder för att minska smittspridning har fortsatt att påverka utbudet av arbeten där lönebidrag kan vara aktuellt. Även

⁶⁸ Budgetproposition 2021/22:1, Utgiftsområde 14, sid 44.

⁶⁹ Introduktionsjobb ersatte 1 maj 2018 särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb och traineejobb. Introduktionsjobb år 2019 i tabellen omfattar även särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb och traineejobb.

tillgången till de arbetsplatsförlagda aktiviteter som ofta föregår en anställning med lönebidrag har minskat.

Tabell 4.14: Anställning med lönebidrag för personer med funktionsnedsättning, 2019–2021.

Antal unika individer (16–64 år och under 30 år) med nya och pågående beslut

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Lönebidrag för anställning	13 394	12 791	12 616	20 003	18 972	18 611	33 397	31 763	31 227
<i>varav under 30 år</i>	1 691	1 640	1 651	4 113	3 833	3 682	5 804	5 473	5 333
Lönebidrag för trygghet i anställning	15 732	14 867	13 882	23 031	21 725	20 208	38 763	36 592	34 090
<i>varav under 30 år</i>	1 153	1 017	800	2 979	2 538	2 083	4 132	3 555	2 883
Lönebidrag för utveckling i anställning	8 293	6 625	5 604	11 546	8 949	7 965	19 839	15 574	13 569
<i>varav under 30 år</i>	2 484	1 798	1 497	4 919	3 472	3 006	7 403	5 270	4 503
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	826	765	696	1 888	1 711	1 491	2 714	2 476	2 187
<i>varav under 30 år</i>	112	98	95	217	225	212	329	323	307

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.2.4 Ersättning till arbetsgivare för subventionerade anställningar

Ersättningen till arbetsgivare för subventionerade anställningar 2021 var högre än 2020, se tabell 4.15. Förändringen följer utvecklingen av antalet personer som tog del av respektive typ av subventionerad anställning.

Tabell 4.15: Ersättning till arbetsgivare för subventionerade anställningar, 2019–2021.

Belopp i miljoner kronor.

	Ersättning till arbetsgivare		
	2019	2020	2021
Extratjänster	4 179	1 980	3 656
Introduktionsjobb	1 777	900	1 249
Lönebidrag för anställning	4 124	3 995	4 298
Lönebidrag för trygghet i anställning	5 654	5 397	5 330
Lönebidrag för utveckling i anställning	2 253	1 945	1 713
Nystartsjobb	4 624	3 733	3 385
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	373	328	321
Yrkesintroduktionsanställning	56	39	23
Totalt	23 304	18 323	19 975

Källa: Arbetsförmedlingen, Raindance. Uppgiften är inte möjlig att redovisa uppdelad på kön.

4.2.5 Resultat efter subventionerad anställning

Under 2021 sjönk resultaten till arbete för extratjänster, introduktionsjobb och nystartsjobb. Män visar dock fortsatt genomgående bättre resultat än kvinnor. Den största skillnaden finns inom extratjänster och introduktionsjobb. Se tabell 4.16.

En betydande del av övergångarna till arbete, särskilt efter extratjänst och introduktionsjobb, består av övergång till annan subventionerad anställning (i första hand nystartsjobb). Under 2021 utgjorde övergångar till annan subventionerad anställning 76 procent av det totala resultatet för dessa två insatser (2020: 85 procent, 2019: 82 procent).

De försämrade resultaten efter extratjänster och introduktionsjobb under 2021 förklaras helt av att färre personer övergick till annan subventionerad anställning. Detta då andelen som gick till osubventionerat ökade under 2021 jämfört med åren innan. Sammantaget för extratjänst och introduktionsjobb övergick 7,7 procent till arbete utan stöd under 2021 (2020: 5,2 procent, 2019: 6,4 procent).

Att en så pass hög andel av övergångarna sker till annan subventionerad anställning hänger samman med att deltagare i extratjänst och introduktionsjobb ofta står långt från arbete, det krävs ofta en kedja för att dessa personer ska kunna ta ett reguljärt arbete.

Tabell 4.16: Andel i arbete (med eller utan stöd) 90 dagar efter avslutat anställningsstöd, nystartsjobb och yrkesintroduktionsanställning, 2019–2021.

Andel (%) av deltagare som övergått till arbete med eller utan stöd.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Extratjänst	27	27	20	36	31	31	32	29	25
Introduktionsjobb ⁷⁰	43	36	35	52	47	43	49	43	40
Nystartsjobb	36	26	26	42	32	31	41	30	29
Yrkesintroduktion	61	47	64	71	65	75	69	62	73

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Andelen som hade ett arbete 90 dagar efter avslutat lönebidrag jämfört med år 2020, se tabell 4.17. Utvecklingen är likartad för kvinnor och män. För de till antalet största insatserna, lönebidrag för anställning och lönebidrag för trygghet, ökande andelen som hade ett arbete efter avslut med 5 respektive 6 procentenheter. Det var en klar dominans av arbete med stöd efter avslut, det förklaras av att insatserna riktar sig till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och att det fortsatt funnits ett behov av arbete med stöd.

Tabell 4.17: Andel i arbete (med eller utan stöd) 90 dagar efter avslutat lönestöd, 2019–2021.

Andel (%) av deltagare som övergått till arbete med eller utan stöd.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Lönebidrag för anställning	52	46	52	50	46	50	51	46	51
Lönebidrag för trygghet i anställning	45	45	51	47	46	53	46	45	52
Lönebidrag för utveckling i anställning	55	54	61	56	54	59	55	54	60
Lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall AB	45	34	38	56	41	41	52	38	40
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare	47	38	34	42	32	34	43	34	34

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

⁷⁰ Introduktionsjobb ersatte 1 maj 2018 särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb och traineejobb. Introduktionsjobb år 2019 i tabellen omfattar även avslutade särskilt anställningsstöd, förstärkt särskilt anställningsstöd, instegsjobb och traineejobb.

4.3 Reguljär utbildning

4.3.1 Resultat – övergångar till reguljära studier

Andelen arbetssökande som övergått till reguljär utbildning har ökat under 2021 jämfört med 2020. Detta både bland samtliga inskrivna och bland personer med kort utbildning, se tabell 4.18. Särskilt hög var ökningen bland utomeuropeiskt födda kvinnor. Ökningen bedöms dock inte som väsentlig och resultatet är under myndighetens förväntan.

Att fler övergick till studier under 2021 bedöms bland annat bero på att myndigheten arbetat aktivt med att få fler arbetssökande att övergå till reguljär utbildning i enlighet med regleringsbrevsuppdraget om att öka övergångar till reguljär utbildning.

Myndigheten har även genomfört ett antal insatser i syfte att effektivisera processen för övergångar till studier under 2021. Bland annat har fler arbetssökande anvisats att söka reguljär utbildning under 2021 i jämförelse med 2020. Antalet anvisningar att söka reguljär utbildning ökade betydligt under 2021 jämfört med 2020. Under 2021 skedde omkring 12 100 anvisningar att söka reguljär utbildning jämfört med drygt 4 000 under 2020. En klar majoritet, omkring 87 procent, av dem som anvisats att söka utbildning var utrikes födda.

Arbetsförmedlingen har även genomfört kompetenshöjande insatser för medarbetare, chefer och leverantörer i syfte att skapa tydligare och enhetligare arbetsprocesser för matchning till arbete genom utbildning. Förordningsändringen⁷¹, som ger fler arbetssökande möjlighet att studera en reguljär utbildning som en förberedande insats, tillsammans med situationen på arbetsmarknaden har också bidragit till ökningen av andelen som övergått till reguljär utbildning.

Tabell 4.18: Andel övergångar till reguljära studier 2019–2021.

Andel (%) av inskrivna med högst förgymnasial utbildning respektive samtliga inskrivna.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Andel av inskrivna med kort utbildning	6,8	6,8	7,4	5,0	4,5	4,4	5,8	5,5	5,8
Andel av samtliga inskrivna	6,1	6,9	7,3	4,3	4,7	4,7	5,2	5,8	5,9

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Andelen som övergått till studiemotiverande och vägledande program har ökat under 2021 jämfört med 2020, se tabell 4.19. En del av ökningen kan sannolikt kopplas till myndighetens arbete med att få fler att övergå till reguljär utbildning, där studiemotiverande och vägledande insatser är viktiga för många arbetssökande som behöver gå vidare till utbildning.

⁷¹ Pressmeddelande från Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet. *Fler arbetslösa ska kunna studera med bibehållen ersättning*. Regeringskansliet 2020.

Tabell 4.19: Andel övergångar till studiemotiverande och vägledande insatser 2019–2021.⁷²

Andel (%) av inskrivna med högst förgymnasial utbildning respektive samtliga inskrivna.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Andel av inskrivna med kort utbildning	5,3	6,0	6,3	3,4	3,8	4,4	4,3	4,8	5,3
Andel av samtliga inskrivna	2,2	2,4	2,8	1,6	1,9	2,3	1,9	2,1	2,5

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Antalet arbetssökande med kort utbildning som påbörjat studier som insats i ett arbetsmarknadspolitiskt program har ökat under 2021. Troligen kan ökningen förklaras av att fler arbetssökande har haft möjlighet att studera som insats i ett arbetsmarknadspolitiskt program sedan den 1 november 2020⁷³, samt av Arbetsförmedlingens styrning mot att öka antalet övergångar till reguljära studier.

Antalet personer med kort utbildning som studerat med etableringsplan eller inom etableringsprogrammet har minskat under 2021. Minskningen kan kopplas till att antalet deltagare i etableringsprogrammet minskat väsentligt under 2021. Sett till antalet kvarstående deltagare i etableringsprogrammet är andelen nya till studier näst intill oförändrad 2021 jämfört med 2020.

Antalet som deltar i jobb- och utvecklingsgarantin på halvtid med anledning av studier har ökat under 2021, vilket troligen hänger samman med den generella ökningen av antalet arbetssökande som påbörjat reguljära studier under 2021 samt att möjligheten till deltidsstudier vid sidan av programdeltagandet förlängdes från sex till tolv månader i juni 2021.⁷⁴ Antalet kortutbildade som avaktualiserats mot reguljära studier har minskat något under 2021 jämfört med 2021.

Tabell 4.20: Antal övergångar till studier per studieväg, inskrivna med kort utbildning, 2019–2021.

Antal unika individer

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Avaktualiserad mot reguljära studier	5 796	6 864	7 009	5 608	6 013	5 440	11 404	12 877	12 449
Studier med etableringsplan/inom etableringsprogrammet	1 768	1 340	737	1 232	911	540	3 000	2 251	1 277
Förberedande insats - studier med aktivitetsstöd	814	835	1 576	461	429	891	1 275	1 264	2 467
Deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin	228	314	733	119	158	300	347	472	1 033

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Antalet som studerat med etableringsplan eller inom etableringsprogrammet har minskar under 2021. Minskningen kan kopplas till att antalet deltagare i

⁷² Statistiken för övergångar till studiemotiverande och vägledande insatser skiljer sig från 2019 och 2020 på grund av att metoden för att identifiera vilka som deltagit i folkhögskoleutbildningar har ändrats liksom insatser som beräkningen görs på. Insatser som ingår är studiemotiverande kurs på folkhögskola, yrkes- och studieförberedande moduler samt karriärvägledningstjänsten. Avtalen med leverantörer av yrkes och studieförberedande utbildning har fasats ut under 2021. Istället har den nya upphandlade karriärvägledningstjänsten tillkommit på ett antal orter under 2021.

⁷³ Pressmeddelande från Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet. *Fler arbetslösa ska kunna studera med bibehållen ersättning*. Regeringskansliet 2020.

⁷⁴ Pressmeddelande från Arbetsmarknadsdepartementet. *Utökade möjligheter för långtidsarbetslösa att studera*. Regeringskansliet 2020.

etableringsprogrammet minskat väsentligt under 2021. Sett till antalet kvarstående deltagare i etableringsprogrammet är andelen nya till studier näst intill oförändrad 2021 jämfört med 2020.

Antalet som deltar i jobb- och utvecklingsgarantin på halvtid med anledning av studier har ökat under 2021, vilket troligen hänger samman med den generella ökningen av antalet arbets sökande som påbörjat reguljära studier under 2021, samt att möjligheten till deltidsstudier vid sidan av programdeltagandet förlängdes från sex till tolv månader i juni 2021.⁷⁵ Antalet som aktualiserats mot reguljära studier bland samtliga arbets sökande har minskat något under 2021.

Tabell 4.21: Antal övergångar till studier per studieväg, samtliga inskrivna, 2019–2021.

Antal unika individer

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Avaktualiserad mot reguljära studier	20 577	29 716	27 892	15 962	22 072	19 448	36 539	51 788	47 340
Studier med etableringsplan/inom etableringsprogrammet	3 446	2 584	1 509	2 099	1 648	1 116	5 545	4 232	2 625
Förberedande insats - studier med aktivitetsstöd	2 194	2 314	5 015	1 387	1 275	2 859	3 581	3 589	7 874
Deltidsstudier i kombination med jobb- och utvecklingsgarantin	877	1 119	1 632	486	527	699	1 363	1 646	2 331

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.3.2 Arbetsförmedlingens insatser för att fler inskrivna med kort utbildning ska börja studera

Samverkan

En ändamålsenlig samverkan med kommuner och fristående aktörer är en viktig framgångsfaktor för att nå fler övergångar till studier, framför allt för arbetssökande där behovet av ett anpassat utbud är stort. Samverkan inom dessa områden sker i huvudsak lokalt och är därför också strukturerad på olika sätt i olika delar av landet. I lokal samverkan inom utbildningsområdet hanteras gemensamma frågor som rör till exempel utbildningsplikt, studiestartsstöd och kommunernas utbildningsutbud.

Under 2021 påbörjades ett arbete för att ta fram en nationell struktur för myndighetens samverkansprocesser med kommuner och fristående aktörer. Arbetsförmedlingen har testat och utvärderat samverkansformer genom ett pilotprojekt som omfattat tre av Arbetsförmedlingens lokala verksamheter med fristående aktörer och kommuner. Piloten omfattade processen för övergångar till reguljära studier och ekonomiskt bistånd, med fokus på insatserna yrkes- och studieförberedande insatser, karriärvägledning samt studiemotiverande insatser på folkhögskola. Syftet med projektet var att utveckla och prova arbetssätt för en kundfokuserad och effektiv samordning kring individers behov, när denne finns hos en fristående aktör och har, eller ska få, stöd från kommunal verksamhet.

⁷⁵ Pressmeddelande från Arbetsmarknadsdepartementet. *Utökade möjligheter för långtidsarbetslösa att studera*. Regeringskansliet 2020.

Under 2021 har Arbetsförmedlingen, tillsammans med Skolverket, även analyserat hur informationsutbytet kan förbättras mellan kommuner och Arbetsförmedlingen i syfte att effektivisera samverkan och underlätta övergångar från arbetslöshet till studier i kommunal vuxenutbildning. Arbetet genomfördes enligt uppdrag 3.13 i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2021 och redovisades i oktober 2021.⁷⁶

Karriärvägledning

Karriärvägledning är ett av de prioriterade områdena som ingår i Arbetsförmedlingens strategi *Matchning till jobb genom utbildning*.⁷⁷ Stöd genom karriärvägledning är en viktig komponent för att fler arbetslösa ska övergå till studier eller arbete. För att möta olika behov av karriärvägledning erbjuder Arbetsförmedlingen tre nivåer inom karriärvägledning: karriärvägledande information via digitala kanaler, orienterande karriärvägledning samt kvalificerad karriärvägledning.

En ny karriärvägledningstjänst för kvalificerad karriärvägledning startades i januari 2021. Tjänsten har sedan dess lanserats på 16 orter, planen är att utöka med ytterligare 40 orter under januari 2022.

Under år 2021 fick också 24 932 arbetssökande vägledning av en handläggare som är utbildad i orienterande karriärvägledning, i jämförelse med motsvarande 28 620 arbetssökande år 2020.

Information om yrken, utbildningar och arbetsmarknadsutsikter erbjuds via Arbetsförmedlingens digitala kanaler. Under året har ett antal nya digitala karriärvägledningstjänster tillkommit och en rad uppdateringar skett i det digitala tjänsteutbudet för karriärvägledning. Bland annat har Arbetsförmedlingen tillsammans med Myndigheten för yrkeshögskolan vidareutvecklat tjänsten *Hitta yrke* genom att koppla samman Arbetsförmedlingens yrkesprognoser med utbildningar på Yrkeshögskolan. I juli 2021 lanserades även en ny vägledningstjänst för arbetsmarknadsutbildningar.

De digitala vägledningstjänsterna hade ca 2,2 miljoner besökare under 2021, vilket motsvarar en ökning med ca 22 procent jämfört med 2020. Under 2021 har myndigheten också genomfört ett antal informationskampanjer i syfte att vägleda och informera om yrken och utbildningsmöjligheter.

Utbildningsplikt

Utbildningsplikten gäller för arbetssökande i etableringsprogrammet med kort utbildningsbakgrund som inte bedöms kunna matchas mot ett arbete. Antalet personer som omfattats av utbildningsplikt minskade under 2021 i jämförelse med 2020, något som i hög grad kan kopplas till att antalet deltagare i etableringsprogrammet har minskat. I december 2021 omfattades ca 5 100 personer

⁷⁶ Arbetsförmedlingen 2021, *Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner för att underlätta övergångar till studier i kommunal vuxenutbildning. Slutredovisning av Arbetsförmedlingens och Skolverkets regeringsuppdrag, Af-2021/0016 1565.*

⁷⁷ Arbetsförmedlingen 2017, *Arbetsförmedlingens strategi för matchning till jobbenomutbildning, Af-2016/0030 8007.*

av utbildningsplikt, jämfört med motsvarande 8 120 personer i december 2020. Under 2021 har trots det fler arbetssökande som omfattas av utbildningsplikt anvisats att söka reguljär utbildning i jämförelse med år 2020.

I rapporten *Öka övergångar till reguljär utbildning* konstateras bland annat att en fortsatt hög andel av de arbetssökande som omfattas av utbildningsplikt inte deltar i reguljära studier.⁷⁸ Den höga andelen bedöms bero på att det på vissa håll saknas en samsyn mellan samverkande parter om vad utbildningsplikten innebär, samt en enhetlighet i bedömningsprocessen inom Arbetsförmedlingen. Myndigheten har under året därför arbetat för att nå större intern enhetlighet i bedömningsprocessen. För att nå en samsyn mellan olika aktörer bedömer Arbetsförmedlingen vidare att det behövs mer standardiserade samverkansprocesser gällande gruppens behov av stöd.

Studiestartsstöd

Antalet personer som beviljades studiestartstöd ökade under 2021 jämfört med 2020. Under 2021 beviljades 7 780 personer (5 398 kvinnor och 2 382 män) studiestartsstöd (2020: 5 827). Ökningen kan delvis kopplas till att fler arbetslösa övergick till studier under året samt till att målgruppen breddades i mitten på 2020. Sedan dess har studiestartstöd kunnat beviljas från första inskrivningsdagen, till skillnad från det tidigare kravet om en inskrivningstid på sex månader eller deltagande i program.

Samarbete med folkhögskolor

Antalet deltagare i studiemotiverande kurs på Folkhögskola ökade under 2021 jämfört med 2020, se tabell 4.22. Ökningen bedöms bero på myndighetens arbete med att öka övergångar till reguljär utbildning där studiemotiverande kurs på folkhögskola är en lämplig förberedande insats för vissa arbetssökande som är i behov av studier. I början av 2021 skrevs också ett tillfälligt tilläggsavtal mellan Folkbildningsrådet och Arbetsförmedlingen som möjliggjorde ett mer flexibelt utnyttjande av avtalet under året. Detta bedöms också ha möjliggjort fler övergångar till kursen.

Antalet deltagare i folkhögskoleutbildning inom etableringsuppdraget minskade under 2021. Något som speglar att antalet deltagare i etableringsprogrammet minskat. I förhållande till antalet deltagare i etableringsprogrammet ökade dock andelen etableringsdeltagare i folkhögskoleutbildning något.

⁷⁸ Arbetsförmedlingen 2021, *Öka övergångar till reguljär utbildning*, Af-2021/0067 4581

Tabell 4.22: Övergångar till folkhögskoleutbildningar, 2019–2021.⁷⁹

Antal unika individer med övergångar under året

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Etableringsuppdraget - Folkhögskoleutbildning	3 236	1 974	1 586	2 110	1 209	930	5 346	3 183	2 516
Folkhögskoleutbildning i studiemotiverande syfte	2 375	2 729	2 964	2 351	2 612	2 926	4 726	5 341	5 890
Totalt	5 489	4 564	4 446	4 366	3 739	3 805	9 855	8 303	8 251

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.4 Etablering av nyanlända

4.4.1 Resultat efter avslutat etableringsprogram

Resultatet till arbete och studier 90 dagar efter etableringsuppdraget minskade sammantaget något under 2021 jämfört med 2020, se tabell 4.23. Minskningen beror på att färre kvinnor övergick till arbete eller studier, ett trendskifte som är svårt att förklara. Bland männen steg såväl andelen som övergick till arbete som till studier.

Tabell 4.23: Andel i arbete eller studier 90 dagar efter etableringsuppdraget, 2019–2021.

Andel (%)

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Till arbete	18,1	17,6	15	40,8	33,7	35,5	30,7	24,3	23,4
Till reguljära studier	10,5	11,5	10,8	7,6	8,4	9	8,8	10,2	10,1
Totalt	28,6	29,1	25,8	48,4	42,1	44,4	39,4	34,5	33,4

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.4.2 Arbetsförmedlingens insatser för att främja en snabb och effektiv etablering av nyanlända

Intensivåret

Under 2021 deltog totalt 908 personer (413 kvinnor och 495 män) i intensivåret. Deltagarantalet är lägre än myndigheten har räknat med i tidigare prognoser och åtgärder har initierats för att öka antalet, särskilt för kvinnor.

Samverkan

Arbetsförmedlingen fortsatte under 2021 att utveckla lokala jobbspår som en del av den fördjupade samverkan med kommunerna. De lokala jobbspåren utformas tillsammans med en eller flera (lokala) arbetsgivare utifrån lokala behov av arbetskraft. Pandemin har påskyndat införandet av distanslösningar för deltagarna.

⁷⁹ Statistiken för antal deltagare i folkhögskoleutbildningar skiljer sig från tidigare årsredovisningar på grund av att metoden för att identifiera vilka som deltagit i folkhögskoleutbildningar har ändrats

På nationell nivå samverkade Arbetsförmedlingen med Migrationsverket, Försäkringskassan, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt länsstyrelserna inom ramen för en nationell samverkansdelegation kring frågor som rör mottagande och etablering av asylsökande, ensamkommande barn och nyanlända invandrare.

Jobbsprånget

Under 2021 har två ansökningsomgångar skett till praktikprogrammet jobbsprånget. Våren 2021 sökte 1 538 personer praktik och 409 sökande fick en praktikplats. Av de som fick praktik var 66 procent kvinnor och 44 procent män. Hösten 2021 sökte 1 811 personer praktik och 503 av dem fick en praktikplats. Av de som fick praktik var 64 procent kvinnor och 46 procent män.

Sammanlagt sökte 2 349 personer praktik genom programmet och 912 av dem fick en praktikplats under 2021. Det är en ökning jämfört med 2020 då 2 100 sökte praktik och drygt 330 personer fick praktik. Av de som ansökte 2020 var 55 procent kvinnor och 45 procent män och bland dem som fick en praktikplats var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Motsvarande siffror för 2019 saknas.

Jämställdhet i etableringsuppdraget

Skillnaderna i resultat till arbete och studier mellan kvinnor och män är fortsatt betydande i etableringsuppdraget vilket beror på att betydligt färre kvinnor än män arbetar efter att ha lämnat etableringsprogrammet. Något fler kvinnor än män studerar efter etableringsprogrammet. Skillnaderna finns också i vilka typer av aktiviteter (se avsnitt 4.1.1) som kvinnor och män får ta del av under tiden i etableringsprogrammet, kvinnor får i lägre grad ta del av arbetsnära insatser som arbetspraktik, arbetsmarknadsutbildningar och upphandlande matchningstjänster. Likaså bedömdes fler kvinnor än män omfattas av utbildningsplikt, vilket påverkar hur många kvinnor som har möjlighet att ta del av arbetsnära insatser eftersom de inte är aktuella för deltagare med utbildningsplikt.

Nationellt EU-projekt – Jämställd etablering

Projektet Jämställd etablering var en del av myndighetens arbete med att höja sysselsättningsgraden för utrikes födda kvinnor genom att identifiera verksamma metoder för specifikt kvinnor. Projektet avslutades under 2021 och totalt påbörjade 3 088 personer en insats inom projektet. Av deltagarna var 55 procent kvinnor.

Asylsökandes kartläggning av sin kompetens

Arbetsförmedlingen ska erbjuda kompetenskartläggning för asylsökande. Genom det digitala kartläggningsverktyget *jobskills.se* kan asylsökande registrera sin utbildning och yrkeslivserfarenhet på sitt modersmål för att direkt få det översatt till ett cv på svenska.

4.5 Arbetslivsinriktad rehabilitering

Arbetsförmedlingen har i sitt arbetsmarknadspolitiska uppdrag ett särskilt ansvar för arbetsmarknadsfrågor kopplat till personer med funktionsnedsättning. Utöver de tjänster som arbetsförmedlare kan erbjuda finns personalgrupper med kompetens

inom arbetslivsinriktad rehabilitering (exempelvis psykologer, arbetsterapeuter, socialkonsulenter, synspecialister, dövpedagoger och audionomer). Antalet genomförda insatser som dessa yrkesgrupper utfört ökade jämfört med 2020, vilket framgår av tabell 4.29 där specialistinsatser redovisas.

Under våren 2021 testade Arbetsförmedlingen ett nytt arbetssätt för att identifiera arbetssökande med behov av arbetslivsinriktad rehabilitering genom en pilotstudie. I studien deltog flera personalgrupper med kompetens inom arbetslivsinriktad rehabilitering, vilka arbetar som ett team där det huvudsakliga syftet är att genomföra enhetliga kompletterande arbetsmarknadspolitiska bedömningar. Arbetssättet visade sig fungera väl. Arbetsförmedlingen har därför under hösten 2021 påbörjat nästa steg för att införa arbetssättet i hela myndigheten.

4.5.1 Resultat – övergångar till arbete eller studier

Andelen övergångar till arbete och studier bland personer med funktionsnedsättning ökade något under 2021 jämfört med 2020, se tabell 4.24. Ökningar skedde bland såväl kvinnor och män som bland inrikes och utrikes födda.

Tabell 4.24: Övergångar till arbete eller reguljära studier - personer med funktionsnedsättning, 2019–2021.

Andel (%) av inskrivna med funktionsnedsättning. Unika individer.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Till arbete	24,3	21,7	21,9	27,3	24,5	24,8	25,9	23,2	23,5
Till reguljära studier	2,2	2,2	2,7	1,5	1,5	1,6	1,8	1,8	2,1
Totalt	26,2	23,6	24,3	28,6	25,8	26,3	27,5	24,8	25,4

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager

Övergångar till Samhall AB

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att anvisa personer med långa tider utan arbete till lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall AB. Unga vuxna under 30 år ska prioriteras. För 2021 skulle omfattningen motsvara minst 2 000 personer i genomsnitt under året. Resultatet blev 1 950 personer, se tabell 4.25. Målet har alltså inte uppnåtts, men ligger nära målnivån. Arbetsförmedlingen gör bedömningen att resultatet är i enlighet med myndighetens förväntan. Omkring 31 procent av platserna gick till kvinnor vilket är en minskning gentemot föregående år.

Under året nyanställdes 1 486 personer med skyddat arbete hos Samhall AB, cirka 41 procent av dessa var kvinnor. Arbetsförmedlingen har i samarbete med Samhall AB påbörjat ett arbete att öka jämställdheten mellan kvinnor och män till platserna. Arbetsförmedlingen har satt upp mål att andelen kvinnor som får anvisning till Samhall AB ska vara jämställt 2026. Det avser både anvisningar till lönebidrag för utveckling och skyddat arbete.⁸⁰

Vidare ska minst 40 procent av rekryteringen till skyddat arbete hos Samhall AB komma från de prioriterade grupper som Samhall AB och Arbetsförmedlingen

⁸⁰ Uppdragsbeskrivning jämställda anvisningar till Samhall. Af-2020/0064 2541

gemensamt definierat. För 2021 uppgick den andelen till 61 procent. Målet har uppnåtts och Arbetsförmedlingen gör bedömningen att resultatet är över myndighetens förväntan.

Tabell 4.25: Antal övergångar till Samhall AB samt andel rekryteringar från prioriterade grupper, 2019–2021.

	Kvinnor			Män			Samtliga		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Lönebidrag för utveckling hos Samhall AB, antal i genomsnitt ⁸¹	879	821*	617	1 722	1 619	1 333	2 601	2 440	1 950
Rekrytering till Samhall AB, andel (%) från prioriterade grupper	74	65	60	72	62	62	73	63	61

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager och Samhall AB.

4.5.2 Arbetsförmedlingens insatser för att stärka den arbetslivsinriktade rehabiliteringen

Arbetsförmedlingens arbete inom området rustande och stärkande insatser avser främst förstärkta förmedlingsinsatser samt stöd och insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering. Arbetet inom förstärkta förmedlingsinsatser handlar om att klargöra arbetsförutsättningar, anpassa arbetssituationen samt andra stödjande och vägledande insatser. I arbetet ingår även samverkan. Andelen nedlagd tid på *inom området* minskade något jämfört med 2020. Se kapitel 1, avsnitt 1.6.

Deltagare i insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering

Inom arbetslivsinriktad rehabilitering har utvecklingen av antalet deltagare varierat mellan olika insatser jämfört med 2020. Bidrag till personligt biträde och bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen minskade jämfört med år 2020. Arbetsförmedlingens minskade personalstyrka bedöms fortsatt ha påverkat dessa insatser. Samtidigt har antalet inskrivna med funktionsnedsättning minskat.

Tabell 4.26: Deltagare i insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering 2019–2021.

Antal unika individer 16–64 år med nya och pågående beslut⁸²

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Bidrag för personligt biträde	6 038	4 449	3 602	8 538	6 338	4 905	14 576	10 787	8 507
Bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen	4 388	3 500	2 982	3 399	2 746	2 342	7 787	6 246	5 324
Bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet	568	538	586	436	433	436	1 004	971	1 022
Gemensamma kartläggningar, antal nya deltagare ⁸³	5 256	5 323	5 036	3 233	3 402	3 370	8 489	8 725	8 406
Specialistinsats	11 533	9 029	9 304	11 716	9 168	9 732	23 249	18 197	19 036
Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)	7 969	7 131	7 176	10 513	9 661	9 752	18 482	16 792	16 928

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager och SUS.

⁸¹ Uppgiften för 2020 skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter, se appendix 12.2.1.

⁸² Gäller inte gemensamma kartläggningar, där avses antal nya deltagare.

⁸³ Siffrorna skiljer sig från Årsredovisningen 2020 på grund av retroaktivitet

Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS) ökade marginellt. Bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet samt specialistinsatser ökade jämfört med år 2020. Specialistinsatser är viktiga för att exempelvis bedöma om en funktionsnedsättning medför nedsatt arbetsförmåga i relation till ett arbete samt för att bedöma behov av anpassningar på arbetet.

För personer under 30 år minskade de flesta insatser jämfört med år 2020, se tabell 4.27. En förklaring till det är att unga inskrivna personer med funktionsnedsättning minskat mer än personer med funktionsnedsättning i stort. För unga personer minskade även insatsen särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS). Specialistinsatser var i princip oförändrade jämfört med år 2020.

Tabell 4.27: Deltagare i insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering 2019–2021.

Antal unika individer 16–29 år med nya och pågående beslut⁸⁴

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Bidrag för personligt biträde	1 103	779	602	2 182	1 459	1 011	3 285	2 238	1 613
Bidrag till hjälpmedel på arbetsplatsen	402	322	242	462	372	311	864	694	553
Bidrag till uppstartskostnader vid start av näringsverksamhet	52	51	56	50	54	56	102	105	112
Gemensamma kartläggningar, antal nya deltagare ⁸⁵	1 206	1 299	1 082	1 109	1 143	967	2 315	2 442	2 049
Specialistinsats	2 209	1 490	1 442	3 436	2 090	2 088	5 645	3 580	3 530
Särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS)	2 397	2 011	1 866	4 343	3 761	3 530	6 740	5 772	5 396

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager och SUS.

Samverkan med Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har i uppdrag att gemensamt ge förstärkt stöd för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning. Arbetsförmedlingen ska, när det gäller unga med funktionsnedsättning, särskilt samverka med skolan och med Försäkringskassan för att öka möjligheten till egen försörjning genom arbete.⁸⁶ Antalet som påbörjade insatser minskade under året, se tabell 4.28. En bidragande orsak är att det blivit svårare att finna relevanta arbetsträningsplatser och övriga aktiviteter hos arbetsgivare under pandemin.

⁸⁴ Gäller inte gemensamma kartläggningar, där avses antal nya deltagare.

⁸⁵ Siffrorna skiljer sig från Årsredovisningen 2020 på grund av retroaktivitet

⁸⁶ Förordning (2017:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen. Gruppen unga med funktionsnedsättning omfattar personer som inte fyllt 30 år.

Tabell 4.28: Deltagare i insatser inom det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan 2019–2021.⁸⁷

Antal unika individer som påbörjat insats under året.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Totalt	4 569	4 164	3 612	2 592	2 508	2 304	7 161	6 672	5 916
varav under 30 år	961	915	695	838	798	600	1 799	1 713	1 295

Källa: Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens gemensamma uppföljningssystem SUS.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har även i uppdrag att skapa goda förutsättningar för övergången till Arbetsförmedlingen för personer som har nedsatt hälsa men som Försäkringskassan bedömt ha arbetsförmåga.⁸⁸ I uppdraget ingår att myndigheterna förbereder individer inför en övergång och informerar dem om vad myndigheterna inom sina ansvarsområden och tillsammans kan bidra med i form av insatser och stöd.

Under året har Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan påbörjat en översyn av omställningsmötena i syfte att göra dem mer individanpassade och ge individen bättre förutsättningar att förstå vilket stöd Arbetsförmedlingen kan erbjuda om individen väljer att söka arbete.⁸⁹ Antalet omställningsmöten har minskat jämfört med föregående år, se tabell 4.30. Minskningen är något större för kvinnor. En tänkbar bidragande orsak är den lagändring i sjukförsäkringen som trädde i kraft den 15 mars och medför en utvidgad möjlighet att skjuta upp bedömningen mot normalt förekommande arbete från och med dag 181.⁹⁰

Tabell 4.29: Omställningsmöten för personer som övergår från sjukförsäkringen till Arbetsförmedlingen, 2019–2021.⁹¹

Antal unika individer.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Totalt	2 472	2 463	1 131	1 290	1 288	683	3 762	3 751	1 814
varav under 30 år	64	97	68	61	56	46	125	153	114

Källa: Försäkringskassans handläggningssystem, DOA.

Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (Finsam)

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska finansiera insatser för långtids-sjukskrivna, unga med funktionsnedsättning och unga som har aktivitetsersättning i syfte att stärka förmågan till förvärvsarbete. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska även bidra till att alla parter i samverkan tar ansvar för samordningsförbundens insatser. Under 2021 har prioritering fortsatt varit att finansiera arbetet med rehabiliteringsinsatser för långtidssjukskrivna, unga med funktionsnedsättning samt unga med aktivitetsersättning.

⁸⁷ SUS baseras på manuell införande av uppgifter och det förekommer retroaktiv registrering som påverkar statistiken historiskt. Därför skiljer sig nuvarande statistik från det redovisade i föregående årsredovisning.

⁸⁸ Dessa personer har inte längre rätt till ersättning från sjukförsäkringen.

⁸⁹ Insatser för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning (Af-2021/0012 3286)

⁹⁰ Regeringens proposition 2020/21:78

⁹¹ Definitionen har ändrats vilket innebär en mindre skillnad i antal jämfört med föregående årsredovisning.

Samverkan med Kriminalvården

Samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Kriminalvården styrs av en nationell överenskommelse och syftar till förmedling av arbete, vägledning och information om arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen upphandlar även förberedande utbildningar och arbetsmarknadsutbildningar vilka genomförs på landets anstalter. Under 2021 har en översyn av hur samarbetet ska fortlöpa i den reformerade myndigheten påbörjats. Antalet personer som ingått i samarbetet under 2021 var i princip oförändrat jämfört med 2020.

Tabell 4.30: Deltagare i samverkande insatser med Kriminalvården, 2019–2021.

Antal unika individer

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Totalt	344	302	294	3 946	3 866	3 885	4 290	4 168	4 179

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

4.5.3 Nationellt mål inom funktionshinderspolitiken

Sveriges nationella mål för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. Regeringen beslutade i september 2021 en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Syftet med strategin är att följa upp funktionshinderspolitiken utifrån det nationella målet. Strategin innebär att uppföljningen av funktionshinderspolitiken ska genomföras av ett antal myndigheter, däribland Arbetsförmedlingen.

Aktiviteter med koppling till funktionshinderspolitiken

Under 2021 har Arbetsförmedlingen bedrivit ett utvecklingsarbete inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. Bland annat har ett nytt arbetssätt i form av en kompletterande bedömning beslutats (se avsnitt 4.5). Vidare har ett utvecklingsarbete av digitala tjänster inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen påbörjats. En omfattande kartläggning av kundbehov hos arbetsgivare och arbetssökande har genomförts, genom bland annat djupintervjuer med personer ur båda målgrupperna. Arbetsförmedlingen har också arbetat för att förbättra den digitala tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Som en del i detta arbete har myndigheten inrättat ett internt forum för att öka kunskapen om digital tillgänglighet. Arbetsförmedlingen har även ett nätverk av anställda med funktionsnedsättning som testar nya digitala produkter. Under året har också arbetssökande med funktionsnedsättning använts som referenspersoner i utvecklingen av nya sidor på den externa hemsidan. Under 2021 upptäckte Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) flera brister i tillgängligheten på Arbetsförmedlingens publika sidor och Arbetsförmedlingen har påbörjat ett arbete för att rätta till dessa. Under hösten lanserade Arbetsförmedlingen en kampanj, främst i sociala medier, som syftade till att öka arbetsgivares kunskap om Arbetsförmedlingens stöd vid anställning av personer med funktionsnedsättning.

Under kampanjen ökade antalet intresseanmälningar från arbetsgivare för att anställa med stöd.

Samråd och samverkan med koppling till funktionshinderspolitiken

Arbetsförmedlingen leder ett arbetslivsinriktat rehabiliteringsråd. Rådet är ett rådgivande organ för diskussion och samråd i frågor gällande Arbetsförmedlingens uppdrag inom arbetslivsinriktad rehabilitering samt andra frågor rörande personer med funktionsnedsättning i arbetslivet. Rådet består av representanter från funktionsrättsrörelsen, myndigheter, arbetslivsorganisationer och kommuner. Under 2021 har rådet träffats två gånger.

5 Arbetsförmedlingens uppdrag avseende arbetslöshetsförsäkring, aktivitetsstöd och etableringsersättning

Arbetsförmedlingens kontrollfunktion ska bidra till en bättre matchning på arbetsmarknaden genom att skapa incitament för den arbetssökande att upprätthålla ett aktivt arbetssökande, samtidigt som villkoren för arbetslöshetsersättning uppfylls.⁹²

Resultatbedömning

Arbetsförmedlingen bedömer att myndigheten under 2021 har utfört kontrolluppdraget på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt än tidigare.

Arbetsförmedlingen har i betydligt större utsträckning än tidigare år agerat när det kan antas att arbetssökande inte följer regelverken för ersättning och sökaktiviteten har ökat.

Det kan förklaras av en ökad automatisering och den enhetliga och mer rättssäkra hantering som följer av den organisatoriska koncentringen av kontrollfunktionen – som också blivit mer effektiv i sitt utförande.

5.1 Omfattningen av uppdraget

Arbetsförmedlingens kontrollfunktion kopplat till arbetslöshetsförsäkringen omfattar arbetssökande som får, eller begär, arbetslöshetsersättning.⁹³ Andelen arbetslösa som fick arbetslöshetsersättning har ökat med en relativt jämn fördelning mellan öppet arbetslösa, deltidsarbetslösa och timanställda.

Som framgår av tabell 5.1 har den största ökningen skett för deltidsarbetslösa med arbetslöshetsersättning. Det kan troligen kopplas till de tillfälliga kvalificeringsregler som infördes under coronapandemin och som regeringen valde att förlänga i budgetpropositionen för 2021. De tillfälliga kvalificeringsreglerna innebär bland annat att kravet på antal arbetade timmar för att ha rätt till ersättning har minskats vilket kan förklara att andelen såväl timanställda som deltidsarbetslösa med arbetslöshetsersättning har fortsatt att öka.

⁹² Motsvarande gäller även för arbetssökande i program som kan få aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning.

⁹³ Statistik från IAF baseras på utbetald ersättning, vilken ger en uppfattning om hur stor andel som faktiskt fått arbetslöshetsersättning. Det är den arbetssökande själv som anger till Arbetsförmedlingen om hen avser att ansöka om arbetslöshetsersättning. Arbetsförmedlingen har inte någon information om vilka som faktiskt får arbetslöshetsersättning.

Tabell 5.1: Andel (%) som fick arbetslöshetsersättning oktober 2018 – september 2021.⁹⁴

	Kvinnor			Män			Totalt		
	Okt 18 – sept. 19	Okt 19 – sept. 20	Okt 20 – sept. 21	Okt 18 – sept. 19	Okt 19 – sept. 20	Okt 20 – sept. 21	Okt 18 – sept. 19	Okt 19 – sept. 20	Okt 20 – sept. 21
Öppet arbetslösa	40,7	47,1	47,7	46,7	52,1	52,9	43,9	49,8	50,5
Deltidsarbetslösa	39,4	40,3	43,2	37,3	39,4	41,3	38,6	40,0	42,5
Timanställda	46,6	49,2	50,6	45,2	47,9	49,5	46,1	48,7	50,2

Källa: IAF.

Tabell 5.2 visar omfattningen av det totala uppföljningsansvaret kopplat till arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och etableringsersättning varje månad. Årsmedelvärdet beräknas utifrån hur många arbetssökande med respektive ersättning som omfattas av kravet att lämna in en aktivitetsrapport.

Arbetssökande som kan få arbetslöshetsersättning, vilket alltså baseras på de som omfattas av kravet att lämna in en aktivitetsrapport och inte på de som faktiskt fått ersättning, har minskat. Det beror framför allt på en minskning av antalet inskrivna och rapporteringsskyldiga till Arbetsförmedlingen under 2021. Antalet arbetssökande som kan få aktivitetsstöd har däremot ökat under 2021 samtidigt som antalet arbetssökande som kan få etableringsersättning fortsätter att minska.

Tabell 5.2: Antalet arbetssökande, årsmedelvärde, som kan få arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd respektive etableringsersättning, 2019–2021. ⁹⁵

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Arbetslöshetsersättning*	67 704	97 284	80 039	67 734	104 396	85 431	135 438	201 680	165 470
Aktivitetsstöd**	57 238	75 320	90 569	64 202	82 802	96 193	121 440	158 123	186 761
Etableringsersättning med plan***	5 086	-	-	4 458	-	-	9 544	-	-
Etableringsersättning i program	16 794	13 361	7 923	12 463	9 334	5 680	29 258	22 695	13 603
Etableringsersättning totalt	21 880	13 361	7 923	16 922	9 334	5 680	38 802	22 695	13 603
Ersättning totalt	146 822	185 966	178 530	148 858	196 532	187 304	295 680	382 498	365 835

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. *Årsmedelvärdet beräknas under 2020 utifrån de månader som inte omfattades av det tillfälliga stoppet, det vill säga januari-mars och juli-december. **Årsmedelvärdet beräknas under 2020 utifrån de månader som inte omfattades av det tillfälliga stoppet, det vill säga januari-mars och juli-december.

***Etableringsplanen upphörde 2019.

⁹⁴ Arbetslöshetsersättningen betalas ut retroaktivt. Därför presenteras statistik för oktober föregående år – september. Statistiken över antalet ersättningstagare som ligger till grund för att beräkna andelarna kan för samma månad och år förändras i och med att en arbetssökande kan vänta med att ansöka om arbetslöshetsersättning i upp till nio månader. Vi har bedömt att för att ersättningsgraden ska anses vara rättvisande måste tre månader efter den redovisade arbetslösa tiden ha passerat för att tillräckligt många ska ha lämnat in sin ansökan om ersättning.

⁹⁵ I årsredovisningen 2020 skedde inläsningsfel till statistikunderlaget för aktivitetsrapporteringen. Detta innebär att statistiken i årsredovisningen 2021 inte kan jämföras med årsredovisningen 2020.

5.2 Säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring

Det är Arbetsförmedlingens uppdrag att säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring⁹⁶. Det består bland annat i att granska aktivitetsrapporter samt att tillämpa reglerna för åtgärdssystemet i arbetslöshetsförsäkringen och för programdeltagare med ersättning i form av aktivitetsstöd eller etableringsersättning.

Forskning visar att kraven på aktivitetsrapportering och formerna för sanktions-systemet har gett positiva effekter genom att arbetssökande fortare kommer i arbete. Dessa effekter är till stor del koncentrerade till män vilket beror på att kvinnor oftare följer reglerna även utan mer kontroll och ökad sanktionsrisk. Forskningen visar också att programdeltagare påverkas mer av den utökade kontrollen än de med arbetslöshetsersättning.⁹⁷

Tabell 5.3: Säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring. Kostnader och volymer 2019–2021.⁹⁸

	2019	2020	2021
Tillgängliga personalresurser (procent)	2,6	2,0	3,1
Förvaltningskostnad (miljoner kronor)	233	177	274
Totalt antal granskade aktivitetsrapporter inom 14 dagar (medel per månad)	219 523	216 967*	289 003
Andel granskade aktivitetsrapporter inom 14 dagar	84,3	64,7**	84,6
Antal meddelanden till arbetslöshetskassan (per 1 000 arbetssökande)	275	222***	356
Antal meddelanden (per 1 000 programdeltagare)	159	153****	204
Totalt antal beslutade åtgärder för programdeltagare ⁹⁹	124 941	133 132	301 739

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. *Antalet är beräknat utifrån de månader där aktivitetsrapporter inkom till Arbetsförmedlingen som vanligt, det vill säga januari-mars och juli-december **Andelen är beräknad utifrån de månader där aktivitetsrapporter inkom till Arbetsförmedlingen som vanligt, det vill säga januari-mars och juli-december. ***Antalet inkluderar även den period då kontrollfunktionen var tillfälligt stoppad. Antalet meddelanden i genomsnitt under de perioder då kontrollfunktionen var igång var 319 per 1 000 arbetssökande. ****Antalet inkluderar även den period då kontrollfunktionen var tillfälligt stoppad. Antalet meddelanden i genomsnitt under de perioder då kontrollfunktionen var igång var 210 per 1 000 programdeltagare.

Tabell 5.3 visar att Arbetsförmedlingen har utfört kontrolluppdraget med en ökad andel personalresurser och en högre förvaltningskostnad. Ökningen från föregående år kan delvis förklaras med att kontrollfunktionen var tillfälligt stoppad under ett antal månader i syfte att förhindra smittspridning till följd av coronapandemin. En jämförelse med 2019 visar att kostnadsökningen är mindre än ökningen i antalet meddelanden för såväl arbetssökande med arbetslöshetsersättning som programdeltagare. Den organisatoriskt koncentrerade kontrollfunktionen har till

⁹⁶ Se 4 § p 1 förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.

⁹⁷ Lombardi, S. och Vikström, J. Arbetsförmedlingens kontrollarbete, sanktioner och de arbetslösa sökande. Rapport 2019:23. IFAU. 2019

⁹⁸ I årsredovisningen 2020 skedde inläsningsfel till statistikunderlaget för aktivitetsrapporteringen. Detta innebär att statistiken i årsredovisningen 2021 inte kan jämföras med årsredovisningen 2020.

⁹⁹ Uppgiften skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter se appendix 12.2.1.

skillnad från tidigare år varit fullt utvecklat under hela 2021 vilket delvis förklarar de ökade kostnaderna.

Den organisatoriska koncentreringen av kontrollfunktionen har bidragit till att Arbetsförmedlingen i betydligt större utsträckning än tidigare år agerar när det finns skäl för det. I november publicerade Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) en rapport där man konstaterar att mörkertalet, det vill säga hur många meddelanden Arbetsförmedlingen låtit bli att skicka, minskat från 20 till 0,1 procent sedan den senaste mätningen. IAF bedömer att det ger ett tydligt stöd för att Arbetsförmedlingens arbete med meddelanden har stärkts.¹⁰⁰

Det totala antalet granskade aktivitetsrapporter inom 14 dagar såväl som andelen granskade aktivitetsrapporter inom 14 dagar har ökat väsentligt under 2021. Ökningen beror delvis på en minskning av antalet inskrivna och rapporterings-skyldiga till Arbetsförmedlingen, en ökad automatisering samt att den organisatoriskt koncentrerade kontrollfunktionen har utfört kontrolluppdraget mer effektivt.

Antalet beslutade åtgärder för programdeltagare har mer än fördubblats under det gångna året. Förutsatt att sanktionssystemets handlingskorrigerande effekt uppnås minskar därmed risken för felaktiga utbetalningar.

5.3 Sökaktivitet och aktivitetsrapportering

5.3.1 Sökaktivitet

I regleringsbrevet för 2021 fick Arbetsförmedlingen i uppdrag att på ett kostnads-effektivt sätt stärka kontrollarbetet gällande de sökandes sökaktiviteter.¹⁰¹

Tabell 5.4: Genomsnittligt antal sökta annonserade jobb och inlämnade intresseanmälningar enligt uppgifter i inlämnade aktivitetsrapporter, 2019–2021.¹⁰²

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020*	2021	2019	2020*	2021	2019	2020*	2021
Sökt annonserat jobb och lämnat intresseanmälan – arbetslöshetsersättning	5,0	5,8	6,7	5,5	6,1	7,0	5,3	5,9	6,8
Sökt annonserat jobb och lämnat intresseanmälan – aktivitetsstöd	3,4	4,1	5,5	3,9	4,8	6,1	3,6	4,5	5,8

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. *Statistiken utgår från uppgifter i aktivitetsrapporterna, vilket innebär att ingen statistik finns från perioden som omfattades av det tillfälliga stoppet.

Tabell 5.4 visar hur det genomsnittliga antalet sökta jobb och inlämnade intresseanmälningar fortsätter att öka. Utvecklingen kan förklaras av att allt fler arbetssökande har ett sökintervall¹⁰³ i sin handlingsplan, vilket gör att förväntningarna på den arbetssökande har tydliggjorts. Arbetsförmedlingen har

¹⁰⁰ Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen 2021, *Hur många underrättelser låter Arbetsförmedlingen bli att skicka?*, IAF 2021:14,

¹⁰¹ Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Arbetsförmedlingen (sid 2).

¹⁰² I årsredovisningen 2020 skedde inläsningsfel till statistikunderlaget för aktivitetsrapporteringen. Detta innebär att statistiken i årsredovisningen 2021 inte kan jämföras med årsredovisningen 2020.

¹⁰³ Hur många arbeten det är lämpligt för individen att söka per månad för att ha en god sökaktivitet.

också fortsatt arbetet med att skärpa kontrollen av att arbetssökande som får ersättning aktivt söker lämpliga arbeten. Det har i sin tur lett till att lågaktiva arbetssökande förändrat sitt sökbeteende och blivit mer aktiva i sitt arbetssökande.

Den största ökningen har skett för arbetssökande med aktivitetsstöd där kvinnor står för en något större andel av den totala ökningen.

Män som deltar i program rapporterar fler sökta jobb än kvinnor. En förklaring till det kan vara att män i program står närmre arbetsmarknaden och att det fortsatt är så att kvinnor i högre grad än män deltar i förberedande insatser.¹⁰⁴

Tabell 5.5: Andel (%) öppet arbetslösa och programdeltagare som har ägnat tid åt arbetssökande, fördelat på kön, 2019–2021.¹⁰⁵

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Totalt – andel som ägnat tid åt arbetssökande	86	87	91	92	90	93	89	89	92
Arbetslöshetsersättning – andel som ägnat tid åt arbetssökande	93	93	94	96	94	96	95	94	95
Aktivitetsstöd – andel som ägnat tid åt arbetssökande	79	80	86	88	85	88	84	83	87

Källa: Arbetsförmedlingen, Sökandeundersökningen.

Andelen arbetssökande som uppger att de har ägnat tid åt arbetssökande fortsätter att öka¹⁰⁶ och tabell 5.5 visar att kvinnor med aktivitetsstöd står för den största ökningen. Andelen programdeltagare som uppger att de har ägnat tid åt arbetssökande är något lägre. Det är också en grupp som kan ha godtagbara skäl för att inte aktivt söka lämpliga arbeten.

Ökningen bedöms framför allt vara en effekt av att Arbetsförmedlingen i högre utsträckning agerar när det kan antas att den arbetssökande inte är aktiv i sitt arbetssökande, den ökade automatiseringen samt att den organisatoriskt koncentrerade kontrollfunktionen blivit mer effektiv i sitt utförande.

Tabell 5.6: Andel aktivitetsrapporter där sökande markerat ”Inget att rapportera”, fördelat på kön, 2019–2021.

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Andel - inget att rapportera	3,3	0,9	0,6	3,5	0,9	0,7	3,4	0,9	0,6

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Andelen aktivitetsrapporter där arbetssökande uppgett att de inte har något att rapportera fortsätter att minska och är 2021 mindre än en procent för både kvinnor och män. Det motsvarar en minskning med mer än tre fjärdedelar jämfört med 2019 års resultat. Minskningen tyder på att Arbetsförmedlingens arbete med att få arbetssökande som är inaktiva att bli mer aktiva i sitt arbetssökande har fått effekt.

¹⁰⁴ Arbetsförmedlingen 2021, *Prognos för utbetalningar 2021-2024*, 2021-10-25, Af-2021/0078 1268

¹⁰⁵ Personer som har svarat att de ska påbörja/har påbörjat arbete eller studier är undantagna.

¹⁰⁶ Se även kapitel 3, avsnitt 3.2.

Arbetsförmedlingen ser det som fortsatt viktigt att minska andelen arbetssökande som är lågaktiva.

5.3.2 Inlämning av aktivitetsrapporter till Arbetsförmedlingen

I en rapport publicerad i oktober 2021 konstaterar Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) att Arbetsförmedlingens kontroll av aktivitetsrapporter, i och med den automatiska och riskbaserade granskningen samt den organisatoriska koncentringen av den manuella granskningen, i stort fungerar tillfredställande.¹⁰⁷

Tabell 5.7: Andel som har lämnat in sin aktivitetsrapport i tid, 2019–2021.¹⁰⁸

Ersättning	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Aktivitetsstöd	85,8	86,7	89,4	84,2	84,4	87,1	84,9	85,5	88,2
Arbetslöshetsersättning	76,4	74,5	78,6	73,1	70,6	74,8	74,8	72,5	76,7
Etableringsersättning i etableringsprogrammet	90,2	91,5	94,5	89,9	90,6	93,9	90,1	91,1	94,2

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Tabell 5.7 visar att andelen arbetssökande som lämnat in sin aktivitetsrapport i tid fortsätter att öka. Arbetssökande inom arbetslöshetsersättningen lämnar i lägre grad än programdeltagare in sin aktivitetsrapport i tid, detta trots en ökning på dryga fyra procentenheter under 2021.

Tabell 5.8: Andel digitalt inlämnade aktivitetsrapporter, 2019–2021.¹⁰⁹

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Alla	93,5	96,2	97,1	92,7	95,6	96,5	93,1	95,9	96,8
Aktivitetsstöd	92,1	95,0	96,6	91,6	94,4	95,9	91,8	94,7	96,3
Arbetslöshetsersättning	96,7	98,1	98,5	95,1	97,2	97,7	95,9	97,7	98,1
Etableringsersättning i etableringsprogrammet	89,0	92,9	93,2	90,7	94,0	93,9	89,7	93,4	93,5

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

5.3.3 Arbetsförmedlingens granskning av aktivitetsrapporter

Arbetsförmedlingen har under 2021 granskat betydligt fler aktivitetsrapporter inom 14 dagar än föregående år (tabell 5.3 och 5.9).

¹⁰⁷ Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen 2021, *Fungerar Arbetsförmedlingens kontroll av aktivitetsrapporter?*, IAF 2021:12

¹⁰⁸ I årsredovisningen 2020 skedde inläsningsfel till statistikunderlaget för aktivitetsrapporteringen. Detta innebär att statistiken i årsredovisningen 2021 inte kan jämföras med årsredovisningen 2020.

¹⁰⁹ I årsredovisningen 2020 skedde inläsningsfel till statistikunderlaget för aktivitetsrapporteringen. Detta innebär att statistiken i årsredovisningen 2021 inte kan jämföras med årsredovisningen 2020.

Tabell 5.9: Aktivitetsrapporter granskade inom 14 dagar, 2019–2021.¹¹⁰

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Alla	84,0	64,0	84,2	84,6	65,4	84,9	84,3	64,7	84,6
Aktivitetsstöd	81,3	66,5	84,7	81,9	67,4	85,1	81,6	67,0	84,9
Arbetslöshetsersättning	87,5	63,5	84,6	88,4	65,0	85,5	88,0	64,3	85,0
Etableringsersättning i etableringsprogrammet	78,9	58,8	82,2	78,4	58,8	82,3	78,7	58,8	82,2

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Det är fortsatt så att deltagare i etableringsprogrammets aktivitetsrapporter granskades i lägre utsträckning inom 14 dagar. Det kan bero på att små variationer i granskningen får större genomslag då antalet deltagare i etableringsprogrammet är mycket färre jämfört med hela gruppen programdeltagare eller arbetssökande med arbetslöshetsersättning.

Skillnaden mellan kvinnor och män har minskat ytterligare vilket kan förklaras av den slumpmässiga och enhetliga fördelning av ärenden som följer av den organisatoriska koncentrationen av kontrollfunktionen.

Tabell 5.10: Andel automatiskt granskade aktivitetsrapporter och antal automatiskt, manuellt och totalt granskade aktivitetsrapporter (medel per månad), 2019–2021.¹¹¹

	Totalt		
	2019	2020	2021
Andel – automatiskt granskade	14,4	28,4	41,4
Medelvärde månad – automatiskt granskade aktivitetsrapporter	37 548	95 370*	141 337
Medelvärde månad - manuellt granskade aktivitetsrapporter	221 658	239 538*	199 760
Medelvärde månad – totalt antal granskade aktivitetsrapporter	260 429	335 580*	341 771

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. *Medelvärden är beräknade utifrån de månader då aktivitetsrapporter inkom till Arbetsförmedlingen som vanligt, det vill säga januari-mars och juli-december.

Andelen av aktivitetsrapporterna som granskas automatiskt utifrån riskbaserat urval¹¹² har ökat. Den automatiska och riskbaserade granskningen av aktivitetsrapporter fångar upp aktivitetsrapporter där det finns en hög risk att Arbetsförmedlingen behöver agera på innehållet i rapporten. Den sammantagna bedömningen är att den automatiska och riskbaserade granskningen av aktivitetsrapporter i hög grad har bidragit till att kontrollarbetet har effektiviserats.¹¹³ Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) bekräftar i en rapport publicerad i oktober 2021 att den automatiserade granskningen är mer effektiv.¹¹⁴

¹¹⁰ I årsredovisningen 2020 skedde inläsningsfel till statistikunderlaget för aktivitetsrapporteringen. Detta innebär att statistiken i årsredovisningen 2021 inte kan jämföras med årsredovisningen 2020.

¹¹¹ Antalet manuellt granskade aktivitetsrapporter som lämnats in 2019 och 2020 har ökat från vad som redovisades i årsredovisningen 2020. Det beror på att dessa aktivitetsrapporter inte hunnit granskas när statistiken togs fram för årsredovisningen 2020 utan har granskats under 2021.

¹¹² Arbetsförmedlingen 2021, *Arbetsförmedlingens verksamhetsplan 2021*, Af-2020/0064 8443

¹¹³ Arbetsförmedlingen 2021, *Utvärdering av den automatiska och riskbaserade granskningen av aktivitetsrapporter*, Af-2021/0075 1985

¹¹⁴ Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen 2021, *Fungerar Arbetsförmedlingens kontroll av aktivitetsrapporter?*, IAF 2021:12.

5.3.4 Arbetsförmedlingens arbete med att meddela berörd arbetslöshetskassa

Arbetsförmedlingen har under 2021 skickat betydligt fler meddelanden till arbetslöshetskassorna per 1 000 arbetssökande (tabell 5.11). En förklaring till det är att Arbetsförmedlingen med ökad automatisering har skärpt tillämpningen och i högre grad fokuserat kontrollarbetet på aktivitetsrapporter med hög risk.

Tabell 5.11: Totalt antal meddelanden fördelat efter de tre vanligaste orsakerna samt antal meddelanden per 1 000 arbetssökande med arbetslöshetsersättning, 2019–2021.¹⁴⁵

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Antal meddelanden till arbetslöshetskassorna (per 1 000 arbetssökande)	264	216*	350	285	228*	362	275	222*	356
Antal skickade meddelanden till arbetslöshetskassorna	338 503	392 421	513 352	369 557	438 239	567 363	708 060	830 660	1 080 715
Inte lämnat in sin aktivitetsrapport i tid	226 610	209 345	239 480	258 236	256 699	299 567	484 846	466 044	539 047
Inte besökt/kontaktat enligt överenskommelse	25 966	42 953	56 608	33 945	57 639	76 827	59 911	100 592	133 435
Söker inte arbete aktivt	16 539	55 778	97 176	15 296	47 927	91 819	31 835	103 705	188 995

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. *Antalet inkluderar även den period då kontrollfunktionen var tillfälligt stoppad.

Det totala antalet skickade meddelanden till arbetslöshetskassorna såväl som antalet meddelanden per 1000 arbetssökande har ökat väsentligt, det senare från 222 till 356. Av de tre vanligaste orsakerna till att ett meddelande skickas var det den som rör att arbetssökande inte aktivt sökt lämpliga arbeten som ökade mest.

Det visar på Arbetsförmedlingens arbete med att skärpa kontrollen av att arbetssökande som får ersättning aktivt söker lämpliga arbeten. Män står där för en något större andel av ökningen. Arbetsförmedlingen har under 2021 skickat fler meddelanden även för arbetssökande inom arbetsmarknadspolitiska program, både i antal skickade meddelanden och i antal skickade per 1000 programdeltagare (tabell 5.12).

¹⁴⁵ Uppgiften skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter se appendix 12.2.1.

Tabell 5.12: Totalt antal meddelanden fördelat efter de fyra vanligaste orsakerna samt antal meddelanden per 1 000 programdeltagare, 2019–2021.¹¹⁶

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Antal skickade meddelanden för programdeltagare (per 1 000)	137	133	171	180	173	236	159	153*	204
Antal skickade meddelanden för programdeltagare	141 988	156 917	242 326	197 394	214 559	351 128	339 382	371 476	593 454
Inte lämnat in sin aktivitetsrapport i tid	96 905	71 039	85 154	127 790	94 005	128 391	224 695	165 044	213 545
Inte besökt/kontaktat enligt överenskommelse	23 251	8 753	20 559	39 106	13 792	31 234	62 357	22 545	51 793
Ej deltagit i insats inom programmet	11 737	40 013	68 133	18 806	70 224	124 219	30 543	110 237	192 352
Söker inte arbete aktivt	8 609	35 995	66 188	9 352	34 888	63 981	17 961	70 883	130 169

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager. *Antalet inkluderar även den period då kontrollfunktionen var tillfälligt stoppad.

Män står för den största delen av ökningen i antal skickade meddelanden. Nedbrutet på de fyra vanligaste orsakerna märks skillnaden mellan kvinnor och män framför allt på orsaken *Inte lämnat in sin aktivitetsrapport i tid* där ökningen är större för män. Det kan ha sin förklaring i den forskning som visar på hur kvinnor oftare följer reglerna även utan mer kontroll och ökad sanktionsrisk.¹¹⁷ Antalet meddelanden för *Inte besökt/kontaktat enligt överenskommelse* har fördubblats under året, för såväl kvinnor som män.

Tabell 5.13: Totalt antal beslut om åtgärder varav antal formella varningar och avstängningar för programdeltagare, 2019–2021.¹¹⁸

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Totalt antal åtgärder	49 530	54 674	120 659	75 411	78 458	181 080	124 941	133 132	301 739
- Varav antal formella varningar	23 480	20 899	41 720	30 654	26 569	55 354	54 134	47 468	97 074
- Varav antal avstängningar	26 050	33 775	78 939	44 757	51 889	125 726	70 807	85 664	204 665

Källa: Arbetsförmedlingen, Datalager.

Antalet beslut om åtgärder har ökat väsentligt under 2021. Precis som föregående år fattade Arbetsförmedlingen fler beslut om åtgärder för män än kvinnor och en större andel av åtgärder riktade mot män utgjordes av avstängningar. Denna bild bekräftas av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) i en rapport som konstaterar att män fick fler sanktioner än kvinnor inom alla ersättningsformer under den granskade perioden.¹¹⁹

¹¹⁶ Uppgiften skiljer sig marginellt mot årsredovisningen 2020. För skäl till marginellt förändrade uppgifter se appendix 12.2.1.

¹¹⁷ Lombardi, S. och Vikström, J. Arbetsförmedlingens kontrollarbete, sanktioner och de arbetslösa sökande. Rapport 2019:23. IFAU. 2019

¹¹⁸ Statistiken skiljer sig från motsvarande redovisning i årsredovisningen 2019 på grund av retroaktiva förändringar i dataunderlaget.

¹¹⁹ IAF 2021:5, *Underrättelser, sanktioner och verkställanden 2020*

I början av året utökades den funktion som ska följa upp Arbetsförmedlingens tillämpning av kontrolluppdraget (regelefterlevnad) till att även omfatta den enhet som utreder och fattar beslut om varning och avstängning från rätten till ersättning för programdeltagare, enheten Ersättningsprövning. En av de ärendegranskningar som genomförts under året på orsaksgrunden *inte aktivt sökt lämpliga arbeten* visar hur samtliga av de granskade sanktionsbesluten var korrekt hanterade av enheten Ersättningsprövning och att skillnaderna i handläggningen mellan könen var små.¹²⁰

¹²⁰ Sammanställning av granskning EEP:s hantering av sanktionsärenden inte aktivt sökt lämpliga arbeten.
Dnr: Af- 2021/0017 9205

6 Kontrollarbetet och arbetet mot felaktiga utbetalningar

En korrekt, effektiv och rättssäker användning av statens medel är grundläggande för ett hållbart välfärdssystem samt för förtroende och tillit till myndigheterna. Under de senaste åren har Arbetsförmedlingen arbetat intensivt för att stärka kontrollarbetet och arbetet mot felaktiga utbetalningar. I kapitlet återrapporteras myndighetens regleringsbrev, uppdrag 1.

Resultatbedömning

Arbetsförmedlingen bedömer att initiativ och åtgärder genomförda under 2021, tillsammans med tidigare års åtgärder, har förbättrat myndighetens kontrollarbete och arbete mot felaktiga utbetalningar. Automatisering och organisatorisk koncentrerings av vissa uppgifter inom myndigheten har skapat än bättre förutsättningar för en enhetlig och mer rättssäker kontroll och handläggning.

Myndigheten har fortsatt att utveckla det riskbaserade kontrollarbetet, vilket bedöms ha gett positiv effekt. Arbetsförmedlingen deltar nu i ett stort antal samverkansinitiativ. Denna samverkan, koordinering och utbyte av kunskap bedöms stärka Arbetsförmedlingens kontrollarbete och vara direkt avgörande för ett framgångsrikt arbete mot felaktiga utbetalningar.

6.1 Coronapandemins påverkan på kontrollarbetet

Arbetsförmedlingen beslutade att arbetsplatsbesök hos arbetsgivaren skulle undvikas under första halvåret beroende på pandemin. Under senare delen av året var rekommendationen att om möjligt genomföra arbetsplatsbesök men om det inte ansågs lämpligt skulle undantag från rekommendationen göras. Detta kan ha inneburit att felaktiga utbetalningar skett som inte upptäckts på grund av uteblivna arbetsplatsbesök. Arbetsförmedlingen ingår i myndighetssamverkan som bildats med anledning av pandemin.

6.2 Återkravsbeslut och nekade utbetalningar avseende arbetsgivarstöd

Totalt återkravsbelopp uppgår till 225 miljoner kronor. De fyra största posterna i återkravsbeloppet är att arbetsgivare inte styrkt att korrekt lön utbetalats, att begärda underlag inte inkommit i samband med utredning, att arbetsgivare saknar erforderliga försäkringar samt att utbetalning skett för period efter avbrottsdatum. Dessa fyra poster uppgår till 63,9 miljoner kronor. De flesta återkravsbesluten har avsett nystartsjobb och lönebidrag och beloppsmässigt utgör de två stöden knappt 71 procent av de beslutade återkraven.

Under perioden har utbetalningar av stöd skett med cirka 27,5 miljarder kronor vilket innebär att återkravsbeloppet utgör cirka 0,4 procent av utbetalat belopp. Totalt återkrävt belopp avseende nystartsjobb och lönebidrag, 1,0 procent respektive 0,4 procent av totalt utbetalt belopp gällande nystartsjobb och lönebidrag, understiger den i omfattningsstudier¹²¹ uppskattade andel felaktiga utbetalningar¹²² som sker avseende nystartsjobb och lönebidrag¹²³.

När det gäller etableringsersättning har både antal ärenden och felaktigt utbetald ersättning minskat kraftigt under 2021 för Arbetsförmedlingen. Anledningen är att Försäkringskassan tagit över hanteringen av felaktiga utbetalningar avseende beslut om etableringsersättning fattade från 2018 och framåt.

Tabell 6:1: Huvudsakliga resultat 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal återkravsbeslut exkl. etableringsärenden	5 333	4 830	6 090
Antal återkravsbeslut etableringsärenden	1 189	29	1
Belopp återkravsbeslut exkl. etableringsärenden (miljoner kronor)	128,7	86,9	114,1
Belopp återkravsbeslut etableringsärenden (miljoner kronor)	7,5	0,2	0,1
Antal nekade utbetalningar	1 036	507	397
Belopp nekade utbetalningar (miljoner kronor)	23,0	8,9	7,9
Fordringsstock återkrav (total fordran)			
Återkravsbelopp (miljoner kronor)	267,1	229,9	225,0
Polisanmälningar			
Antal bedrägerier	43	43	18
Antal bidragsbrott	4	40	137
Anmält belopp (miljoner kronor)	60,6	39,9	41,9

Källa: ABS, EES, Diariet, Raindance.

Återkrav gällande aktivitetsstöd och etableringsersättning ingår inte i beloppen i tabellen ovan. Fordringsstocken är det totala utestående återkravsbeloppet exklusive värdereglering.

En nekad utbetalning innebär att arbetsgivaren rekviderat stöd eller att Arbetsförmedlingen hämtat uppgift om bruttolön från Skatteverket och innan stödet utbetalats har utbetalningen stoppats. Beloppet har minskat något jämfört med 2020.

6.3 Fordringshantering

Under 2021 har arbetet med automatisering och proaktivitet fortsatt. Galdenärer som inte betalat sin skuld till Arbetsförmedlingen söks upp i ett tidigt skede vilket har lett

¹²¹ SOU 2019:59 *Samlade åtgärder för korrekta utbetalningar från välfärdssystemen*. Rapport 4 läckaget i välfärdssystemen del 1 bilagedel

¹²² I SOU 2019:59 estimerade risken för felaktiga beslut som leder till felaktiga utbetalningar inom nystartsjobb och lönebidrag till 7,2 procent respektive 4,1 procent.

¹²³ Vid jämförelse mellan, under 2021 återkrävt belopp i relation till under året totalt utbetalt belopp, och tidigare omfattningsstudier är det viktigt att klargöra att skillnader föreligger. Belopp återkrävt 2021 kan vara utbetalt ett annat år än 2021, men sätts i denna jämförelse i relation till totalbelopp utbetalt 2021. I omfattningsstudien jämfördes identifierade felaktiga utbetalningar mot totala utbetalningar i samma tidsperiod. En annan skillnad är att i omfattningsstudien räknades hela beslutet som felaktigt om något fel påträffades, vilket inte alltid är fallet vid fel påträffat vid kontrollutredning, återkrav kan göras på del av beslut.

till att andelen fakturor som går till inkasso minskat över åren och sedan 2019 ligger kvar på en relativt låg nivå (ca 12,8 procent). Genom arbetet med att kontinuerligt förbättra tydligheten gentemot kunder som har kontakt med myndigheten via telefon, mejl eller utskick ökar vi förtroendet för Arbetsförmedlingen och bidrar till förutsebarhet för gäldenärerna.

Tabell 6:2: Huvudsakliga resultat fordringshantering 2019–2021

	2019	2020	2021
Antal utskickade fakturor utifrån fattade beslut	5 950	4 507	3 505
Antal betalt i tid av utskickade fakturor utifrån fattade beslut	2 594	3 171	1 741
Antal utskickade inkassokrav	905	615	450
Nya avbetalningsplaner	660	405	348
Brutna avbetalningsplaner	175	224	178

Källa: Arbetsförmedlingen, Predator.

6.4 Polisanmälningar

Under 2021 har Arbetsförmedlingen gjort 155 polisanmälningar som sammanlagt omfattar närmare 42 miljoner kronor.¹²⁴ Av dessa anmälningar avser 18 misstänkta bedrägerier, varav 8 grovt bedrägeri. Resterande 137 anmälningar avser misstänkta bidragsbrott som kan vara antingen grova, av normalgraden eller vårdslösa.¹²⁵

Antalet polisanmälningar ökade med drygt 86 procent i förhållande till året innan. Antalet anmälningar som avsåg bidragsbrott mer än fördubblades, medan andelen anmälda bedrägerier minskade till att endast utgöra cirka 11 procent av samtliga polisanmälningar. Detta är en naturlig följd av att bidragsbrottslagen ändrades den 1 januari 2020. Samtliga misstänkta brott som begåtts efter detta datum, inklusive brott inom arbetsgivarstöden, anmäls som bidragsbrott. Andelen anmälda bidragsbrott kommer därmed med all sannolikhet att fortsätta öka under de kommande åren.

En annan förklaring till att bidragsbrottsanmälningarna ökat är att Arbetsförmedlingen under år 2021 genomfört en riktad urvalskontroll¹²⁶ mot bidrag till enskilda gällande ersättning för resor. Denna urvalskontroll har därmed resulterat i att ett stort antal impulser om misstänkta bidragsbrott har kunnat anmälas under året. På samma gång har antalet inkomna impulser om misstänkta brott som avser arbetsgivare och anordnare i stort sett halverats jämfört med år 2020, vilket också

¹²⁴ Med anmält belopp avses summan av felaktigt utbetalt belopp och belopp som rekviderats men ej hunnit utbetalas.

¹²⁵ I vissa anmälningar har flera brott angetts som brottsrubricering, till exempel både bedrägeri och bidragsbrott eller bidragsbrott och urkundsförfalskning. Dessa ärenden har räknats till den brottskategori där den största delen av brottsperioden finns. Se även ovanstående information om ändring i bidragsbrottslagen från den 1 januari 2020. Anmälningar som anmäls som både misstänkt bidragsbrott och urkundsförfalskning har räknats som bidragsbrottsanmälningar.

¹²⁶ Våren 2020 ökade antalet polisanmälningar markant för bidragsbrott inom området Resor i samband med program och det påbörjades ett arbete med ett urval. Diarienummer: Af-2021/00769543 Urval BTE – bidrag till enskilda.

bidragit till att myndigheten i större utsträckning kunnat fokusera på anmälningar som avser arbetssökande under året.

De anmälningar som avser bedrägeri samt 17 av bidragsbrottsanmälningarna utgörs av 262 beslut om ekonomiskt stöd till arbetsgivare och anordnare. Av dessa avser 37 procent beslut om nystartsjobb respektive cirka 44 procent beslut om lönebidrag av olika slag.

De vanligaste företagsformerna som anmäls är aktiebolag (17 st., 48 procent) och föreningar (8 st., 23 procent), vilka tillsammans utgör cirka 71 procent av det anmälda beloppet för samtliga arbetsgivare. Jämfört med år 2020 har andelen anmälningar som avser aktiebolag minskat, på samma gång som andelen som avser föreningar ökat. De 8 anmälningar som gjorts mot föreningar omfattar mer än hälften av det totala anmälda beloppet för samtliga polisanmälningar under året och sammanlagt 112 beslut om stöd.

Bidragsbrottsanmälningarna utgörs till ungefär 87 procent av beslut om program- och intervjuresor. Av dessa upptäcktes 80 procent i den riktade urvalskontrollen mot ersättning för resor. Av samtliga polisanmälningar upptäcktes omkring 86 procent av ärendena i någon form av kontroll.¹²⁷

Under året mottog Arbetsförmedlingen 87 beslut från polis/åklagare gällande brottsanmälningar som gjorts. Av dessa utgjorde cirka 92 procent beslut om att förundersökning läggs ned eller att åtal inte väcks. De vanligaste orsakerna till att förundersökningen läggs ned är att brottet ej går att styrka (cirka 41 procent) och förundersökningsbegränsning/åtalsunderlåtelse¹²⁸ (49 procent). Av de anmälningar som går vidare till åtal i domstol leder det i de flesta fall till en fällande dom.

6.5 Effektivare kontrollarbete genom samverkan

Arbetsförmedlingen ingår i flera samverkansgrupper med andra myndigheter där syftet bland annat är att motverka felaktiga utbetalningar. Myndigheten har under året, i enlighet med regleringsbrevet, genomfört riskanalyser med avseende på felaktiga utbetalningar¹²⁹ under ledning av Ekonomistyrningsverket. Riskanalyserna kommer ligga till grund för fortsatta studier avseende omfattningen av felaktiga utbetalningar.

Samverkan kommer ytterligare förstärkas genom det råd som Ekonomistyrningsverket ska upprätta i enlighet med förordning om arbetet med att säkerställa korrekta utbetalningar från välfärdssystemet.¹³⁰ I rådet ska även övriga myndigheter som omfattas av förordningen ingå, respektive myndighet ska i rådet

¹²⁷ Kontroller inom enheten Uppföljning och kontroll, inom en region eller genom en riskbaserad urvalskontroll.

¹²⁸ Med förundersökningsbegränsning menas att brottet inte utreds, oftast med hänvisning till att den misstänkte är dömd eller förväntas bli dömd för annan brottslighet och att påföljden inte skulle påverkas av att man utreder ytterligare ett brott. Ett annat skäl till förundersökningsbegränsning är att brottet man misstänks för inte förväntas leda till en strängare påföljd än böter.

¹²⁹ Diarienummer: Af-2021/0068 0251.

¹³⁰ SFS 2021:663

representeras av myndighetschefen. Arbetsförmedlingen ser positivt på kommande informations- och erfarenhetsutbyte.

6.5.1 Samverkan mot organiserad brottslighet

Arbetsförmedlingen är en av tolv myndigheter som ingår i det myndighetsgemensamma arbetet mot organiserad brottslighet. Sedan mars 2020 är uppdraget inskrivet i vår myndighetsinstruktion¹³¹ och det finns därmed en skyldighet att delta i samverkan. Polismyndigheten samordnar uppdraget och ansvarar för myndighetsgemensam åiterrapportering. Arbetsförmedlingen har under året avsatt utökade resurser för denna samverkan.

Denna samverkan har under året lett till att vi återkrävt cirka 13,9 miljoner kronor och förhindrat felaktiga utbetalningar på drygt 7,4 miljoner kronor.¹³² Det myndighetsgemensamma arbetet har också bidragit till att myndigheten har gjort 8 polisanmälningar för misstanke om bidragsbrott.

6.5.2 Samverkan mot arbetslivskriminalitet

I början av året fick Arbetsförmedlingen fortsatt uppdrag att samverka med berörda myndigheter¹³³ för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet¹³⁴. Arbetsmiljöverket samordnar uppdraget och ansvarar för myndighetsgemensam åiterrapportering.

Tillsammans med de andra myndigheterna har vi under året genomfört riktade kontroller i identifierade riskbranscher¹³⁵ och som i några ärenden lett till administrativa åtgärder. Denna samverkan har under året lett till att vi återkrävt cirka 7,6 miljoner kronor.

6.5.3 Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter, mot missbruk och brott i välfärdssystemen (MUR)

Arbetsförmedlingen ingår i ett myndighetssamarbete för att stärka arbetet mot bidragsbrott och missbruk av välfärdssystemet. Samarbetet har bland annat resulterat i en framställan om att Sveriges 21 regioner ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet och att det ska vara möjligt att lämna underrättelser elektroniskt.

6.5.4 Samverkan kring utbetalning av coronastöd

Med anledning av pandemin betalas olika stöd ut av flera myndigheter vilket har startat en ny myndighetssamverkan för att upptäcka, stoppa och motverka felaktiga utbetalningar och brott mot välfärdssystemet. Även om Arbetsförmedlingen inte har riktade Coronastöd har vi genom samverkan upptäckt oegentligheter även i de stöd vi

¹³¹ 4 § p. 8. förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen

¹³² Avser utfall för all myndighetsgemensam samverkan mot organiserad brottslighet inklusive särskild samverkan enligt lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet mot viss organiserad brottslighet

¹³³ Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket.

¹³⁴ Arbetsmarknadsdepartementet A 2021/00085, 2021-01-14

¹³⁵ Bygg, städ och transport.

hanterar. Denna samverkan har under 2021 resulterat i återkrav om knappt 5,2 mkr för Arbetsförmedlingens del.

6.6 Utveckling av kontrollarbetet och arbetet mot felaktiga utbetalningar

6.6.1 Handlingsplan mot felaktiga utbetalningar och ytterligare aktiviteter

Arbetsförmedlingen fick i maj 2019 i uppdrag av regeringen att ta fram en handlingsplan för att motverka felaktiga utbetalningar. Större delen av handlingsplanens aktiviteter genomfördes under 2020 och slutredovisades i årsredovisningen för samma år.

Arbetsförmedlingen bedömer måloppfyllelsen avseende handlingsplanen som god. De flesta aktiviteter är genomförda, övriga är fortsatt aktuella och kommer att genomföras. Genomförda aktiviteter bedöms ha bidragit till att förbättra kontrollarbetet och arbetet mot felaktiga utbetalningar.

Flera av de genomförda aktiviteterna är av stadigvarande karaktär där utveckling fortsatt under 2021, nedan redovisas utveckling i dessa aktiviteter samt framdriften i de aktiviteter som inte genomfördes under 2020.

Det är av vikt att poängtera att flera av åtgärderna i handlingsplanen också kan listas som åtgärder under efterföljande avsnitt avseende stärkt kontrollarbetet gällande: de arbetssökandes sökaktiviteter och underrätta arbetslöshetskassorna, arbetsgivare som använder subventionerade anställningar och fristående aktörer.

Handlingsplanens åtgärder:

- *Utreda möjligheten att införa ett krav att stödmottagare ska ha ekonomiska förutsättningar att betala ut lön oavsett ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen.*

För att det ska vara möjligt krävs ändring i regelverken. Arbetsförmedlingen har lämnat en hemställan, Arbetsförmedlingens krav på arbetsgivare och behandling av personuppgifter för kontroll – Behov av förändrat regelverk¹³⁶.

- *Identifiera och ta fram förslag på regelförändringar som behövs för en effektiv kontroll som motverkar felaktiga utbetalningar.*

Arbetet har resulterat i bland annat: Hemställan om författningsändringar för att möjliggöra kontroller av enskildas rätt att arbeta och vistas i Sverige m.m.¹³⁷. I samband med hemställan lämnades förslag på att ändra i

¹³⁶ Af-2020/00031774 Arbetsförmedlingen har lämnat en hemställan, Arbetsförmedlingens krav på arbetsgivare och behandling av personuppgifter för kontroll

¹³⁷ Af-2021/00085314 Hemställan om författningsändringar för att möjliggöra kontroller av enskildas rätt att arbeta och vistas i Sverige m.m.

förordning (2002:623) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

- *Införa en automatiserad löpande kontroll av väsentligt inflytande, släktskap samt om arbetstagaren är företagare.*

Det har införts en automatiserad löpande kontroll som visar om arbetstagaren har väsentligt inflytande hos arbetsgivaren. Arbetsförmedlingen utreder vem som ska betraktas som företagare och när en företagare ska betraktas som arbetslös och innan den utredningen är klar kan löpande kontroller av företagare inte införas. Löpande kontroller av släktskap har inte införts än.

- *Införa en scoringmodell (rangordning) för arbetsgivare.*

Arbetsförmedlingen har utrett de rättsliga förutsättningarna för scoringmodeller och i april 2021 fastställdes lagstödet. Dock har arbetet skjutits framåt på grund av plattform- och verktygsbyte.

- *Utveckla arbetet med rättslig styrning och styrande dokument.*

2020 bildades en enhet med ansvar för god förvaltning och rättslig kvalitet. Det har resulterat i flera avslutade och pågående rättsliga utredningar och rättsliga ställningstaganden.

- *Stärka förståelse för statstjänstemannarollen inom myndigheten.*

Kompetenshöjande insatser i syfte att stärka förståelse för statstjänstemannarollen inom myndigheten har fortsatt.

- *Utveckla en struktur för att följa upp god förvaltning i verksamheten.*

2020 började Arbetsförmedlingen redovisa läget för god förvaltning i en halvårsvis uppföljningsrapport som underlag för bedömning av måluppfyllelse gällande myndighetens mål för rättssäkerhet och enhetlighet. Den senaste rapporten¹³⁸ visar att förbättringar har uppnåtts, men även på kvarstående brister.

Arbetsförmedlingen har sedan 2019 infört och utvecklat ett myndighetsgemensamt regelefterlevnadsarbete som syftar till att stärka regelefterlevnad och handläggning genom systematiska granskningar, analyser av resultat och identifiering av förbättringsområden för åtgärder och lärande. Systematiken i arbetet på underliggande nivåer i myndigheten har utvecklats och resultaten har stärkts i en positiv riktning.

- *Införa en centraliserad granskning av avvikelserapporter.*

138 Af-2021/0068 1736 Hur går det med god förvaltning?

En centraliserad granskning har införts och vid uppföljning av kvaliteten har den visat sig vara god.

- *Vidareutveckla automatiserad och riskbaserad granskning av aktivitetsrapporter.*

Myndigheten bedömer att den automatiska och riskbaserade granskningen av aktivitetsrapporter i hög grad bidragit till att kontrollarbetet effektiviserats. Mer information finns i kapitel 5.

- *Inrätta en funktion som ska följa upp arbetsförmedlingens tillämpning av kontrolluppdraget för arbetssökande med individersättning (regelefterlevnad).*

Kontrollfunktionen är inrättad och har genomfört flera granskningar.

- *Införa utökade stickprov av aktivitetsrapporter.*

Arbetsförmedlingen har genomfört stickprovskontroller av redovisade sökta arbeten vid ett antal tillfällen. Dessa stickprovskontroller har dock visat sig vara väldigt resurskrävande att hantera. Arbetsförmedlingens har därför valt att avvakta i väntan på införandet av säkra meddelanden.¹³⁹

Ytterligare åtgärder har genomförts i syfte att stärka kontrollarbetet, öka enhetligheten och stärka rättssäkerheten. Exempel på åtgärder under året:

Arbetsförmedlingen har under året fokuserat på IT-utveckling med avseende på kontrollarbetet med målbilden att säkra generiska, automatiska och prediktiva kontroller för att kunna säkerställa god förvaltning i myndighetsbeslut, vilket leder till att korrekta utbetalningar sker.

Arbete pågår för att skapa ett beslutsnav, ett centralt nav för en effektiv och uniform hantering av kontroll för en säkerställd regelefterlevnad vid varje tillfälle i beslutsärenden av stöd och tjänst, ett nav där alla kontroller av regelefterlevnad samlas oavsett om det är arbetssökande, arbetsgivare eller fristående aktör. Beslutsnavet ger myndigheten generiska, preventiva och automatiska kontroller av regelefterlevnad. Med beslutsnavet driftsatt får myndigheten ett helhetsgrepp om kontroller av regelefterlevnad för beslut om stöd och tjänst oavsett målgrupp.

Ett arbete med att använda loggplattformen¹⁴⁰ för att skapa indikationer som adresserar välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar främst till leverantörer och arbetsgivare har påbörjats. Detta innebär att myndigheten får nya förutsättningar att proaktivt upptäcka främst oseriösa leverantörer och arbetsgivare. Lösningen är

¹³⁹ Meddelanden är en säker tvåvägskommunikation utifrån ett behov, ett ärende eller ett ämne som skickas mellan kund, fristående aktör och Arbetsförmedlingen.

¹⁴⁰ Loggplattformen är Arbetsförmedlingens centrala funktion för logghantering och är en lagringsyta för insamling, arkivering och analys av loggdata. Detta möjliggör en central analys av loggdata som härrör från många olika IT-system.

mycket kostnadseffektiv eftersom den bygger på utökad användning av såväl hårdvara som mjukvara.

Arbete med vidare metodutveckling för att motverka felaktiga utbetalningar och bedrägerier är uppstartat när det gäller leverantörer.

6.6.2 Kontrollarbetet gällande de arbetssökandes sökaktiviteter och underrätta arbetslöshetskassorna

Arbetsförmedlingens kontrollarbete gällande de arbetssökandes sökaktiviteter och underrätta arbetslöshetskassorna redovisas i kapitel 5, avsnitt 5.2–5.4.

6.6.3 Kontrollarbetet gällande fristående aktörer

Under 2021 har myndighetens utveckling av kontrollarbetet kopplat till fristående aktör bedrivits brett och i enlighet med den inriktning som getts i tidigare åiterrapporter från myndigheten.¹⁴¹

Utvecklingen motsvarar förändringar som myndigheten genomgår i övrig verksamhet, med ökad enhetlighet för att effektivisera och möjliggöra digitalisering och automatisering.

Den mer omfattande effekthemtagningen inom området väntas under kommande år men insatserna ger även kortsiktigt förbättrade möjligheter att upptäcka misstänkta felaktiga utbetalningar och agera vid dessa.

Myndigheten har under året kartlagt verksamhetsförmågor gällande kontroll och uppföljning av leverantörer och den verksamhet de bedriver. Kartläggningen ger förutsättningar för att processorientera kontrollverksamheten i större utsträckning.

Myndigheten har under året koncentrerat leverantörsuppföljningen till en nationell enhet. Syftet är att öka enhetligheten och effektiviteten inom leverantörsuppföljningen. Förändringen förbättrar möjligheten till nationell samordning av kontroller och granskningar. Den ger också myndigheten goda förutsättningar att under kommande period intensifiera utvecklingen inom området.

I linje med myndighetens kontrollpolicy samt med pågående utveckling av det kundnära arbetet har myndigheten under 2021 också arbetat med att stärka handläggningen gällande kundernas ärenden för korrekta utbetalningar. Myndigheten har som exempel under 2021 utvecklat enhetliga processer för handläggning av beslut om insats hos fristående aktör (rusta och matcha) samt utvecklat det stöd som ges till arbetsförmedlare inför godkännande av resultatetsättning.

Fristående aktörer kommer lyftas in som en del av generiska kontroller i beslutsnavet. För vidare information angående beslutsnavet, se stycke *Handlingsplan mot felaktiga utbetalningar och ytterligare aktiviteter*.

¹⁴¹ Af-2020/00342118 Åiterrapport Förberedelser för reformeringen

Arbetsförmedlingen har under 2021 stärkt kontrollen av att de fristående aktörernas rapportering av avvikelser gällande arbetsökande sker korrekt. Vid brister i avvikelserapportering registreras detta vilket möjliggör utredning av aktörens rutiner och arbetssätt inom området. Arbetssättet har bidragit till att antalet avvikelserapporter med brister har minskat.

Under 2021 har myndigheten tagit fram en handlingsplan för att ytterligare utveckla styrningen och kontrollen av fristående aktörers avvikelserapportering.

6.6.4 Kontrollarbetet gällande arbetsgivare som använder subventionerade anställningar

Bedömning av arbetsgivarkontroller koncentrerades organisatoriskt 2019. Koncentreringen har inneburit en ökad automatisering och minskad manuell hantering, vilket bedöms förstärka rättssäkerheten.

Arbetsförmedlingen har under det gångna året ändrat hur myndigheten hämtar information gällande arbetsgivare från Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Bolagsverket med hjälp av ett API, vilket är ett strukturerat sätt att överföra data från ett ställe till ett annat. På så sätt kommer informationen direkt till Arbetsförmedlingen från andra myndigheter. Det bidrar till en ökad automatisering av kontroll av arbetsgivare, samt att arbetsförmedlaren kan hantera beslutsfattandet snabbare, vilket innebär en kostnadsbesparing.

Arbetet med riskbaserade urval, utveckling och validering av metoder har fortsatt. Arbetet bidrar till en bättre precision vid urval av ärenden som ska bli föremål för djupare utredning och kontroll.

För ytterligare ökad enhetlighet och förståelse pågår ett arbete med stöd till regionerna avseende kontroll av arbetsgivare.

Arbetsförmedlingen har under året genomfört en pilot för att undersöka effekterna av en koncentring av omprövning av arbetsgivarstöd vid vissa felsignaler. Koncentrerade omprövningar bedöms stärka myndighetens kontrollarbete genom ökad enhetlighet, rättssäker hantering och en sammanhållen process.

7 Internationell verksamhet och tjänsteexport

Arbetsförmedlingens EU- och internationella arbete grundar sig på Sveriges medlemskap i EU, Sveriges och EU:s politik för internationellt utvecklingssamarbete och FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030.

7.1 EU-samarbetet

Under 2021 har Arbetsförmedlingen fortsatt bedriva myndighetens EU-samarbete genom PES-nätverket, vilket är ett samarbete mellan de europeiska offentliga arbetsförmedlingarna som samordnas av EU-kommissionen. Under 2021 har samarbetet till största del skett digitalt.

Inom PES-nätverket har Arbetsförmedlingen under 2021 bidragit med expertkunskap inom ett flertal olika områden och medverkat i flera seminarier (exempelvis om framtidens arbetsmarknad, digitalisering, utförande arbetsmarknadstjänster samt samverkan med andra aktörer). Ett centralt fokus har varit på återhämtning av arbetsmarknader efter pandemin. Arbetsförmedlingen har därför fortsatt bidra med månadsvisa sammanställningar om vilka åtgärder och insatser som vidtagits på arbetsmarknadsområdet till följd av Covid-19.

Inom ramen PES-nätverket bedrivs benchlearninginitiativet, där det sker ett systematiskt erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande baserat på återkommande utvärderingar av arbetsförmedlingar i olika länder. Arbetsförmedlingens experter har varit på besök i Tyskland, Österrike, Belgien och Nederländerna under 2021.

Vidare har Arbetsförmedlingen påbörjat förberedelserna inför Sveriges ordförandeskap i EU våren 2023. Dialog har påbörjats med uppdragsgivaren om ordförandeskapet och planeringen av Arbetsförmedlingens värdskap för PES-nätverkets styrelsemöte i juni 2023. Myndigheten har även förstärkt kompetensen i EU-arbetet genom en digital EU-utbildning riktad till chefer och medarbetare.

Arbetsförmedlingen har även haft fyra medarbetare som tjänstgjort på EU-kommissionen som nationella experter under professionell utbildning (NEPT) under 2021.¹⁴²

7.2 Matchning inom EU

Genom Eures-samarbetet arbetar Arbetsförmedlingen för att underlätta arbetskraftens fria rörlighet och bidra till att stärka den gemensamma europeiska arbetsmarknaden. Det svenska Eures-nätverket består av 14 medlemmar och partner, varav fyra tillkommit under 2021. Nätverket kännetecknas av en ökad heterogenitet vad gäller organisationernas typ, storlek och inriktning.

¹⁴² EU-kommissionen erbjuder tjänstemän i de nationella förvaltningarna att under tre månader tjänstgöra inom institutionen.

Ett system för överföring av meritförteckningar till Eures-portalen med den arbetssökandes samtycke, finns på Arbetsförmedlingens webbplats sedan första kvartalet 2021. Totalt gjordes 2 165 överföringar under 2021.

Arbetsförmedlingen har utsetts till behörig myndighet¹⁴³ enligt förordningen om en gemensam digital ingång.¹⁴⁴ Delen i förordningen om information på engelska, användarstatistik och användaråterkoppling är på plats¹⁴⁵, implementering av övriga delar pågår. Arbetsförmedlingen utreder hur myndigheten berörs av engångsprincipen och gränsöverskridande tillgång till digitala förfaranden.

Arbetsförmedlingen har kartlagt den svenska yrkesklassificeringen (SSYK) mot den europeiska klassificeringen ESCO. Kartläggningen av det svenska kompetensvärdeförrådet i förhållande till ESCO skedde i december 2021.

7.2.1 Matchningsresultat inom EU genom Eures-samarbetet

Till följd av pandemin skedde en kraftig minskning av rekryteringar av medborgare från andra EU/EES-länder till Sverige under 2020. Under 2021 har antalet stigit men är dock fortfarande långt under nivåerna innan pandemin.

Tabell 7.1: Matchningsresultat inom EU, 2019–2021*

	2019	2020	2021
EU/EES-medborgare som fått arbete i Sverige.	1 517	332	662
Arbetssökande från Sverige som fått arbete i annat EU/EES-land.	864	202	538
Arbetsgivare **	21 906	13 589	10 538

*) Uppgifterna baseras på Europeiska samordningsbyråns rapporteringssystem "Performance Measurement System". Vissa uppgifter för tidigare år har justerats till slutligt redovisade siffror och stämmer inte med tidigare årsredovisningar.**) Avser arbetsgivare som kontaktats för internationell rekrytering och information.

Rekryteringar till Sverige har under året främst skett via digitala lösningar och varit riktade mot bristyrken såsom IT-personal, ingenjörer och sjukvårdspersonal. Arbetssökande från Sverige har främst fått arbete i Danmark, Spanien och Malta, ofta inom service- och kundtjänstyrken.

Under 2020 var arbetsgivarkontakter i andra EU/EES-länder i majoritet efter en uppgång av svenska arbetsgivarkontakter under 2019. Under 2021 var återigen andelen svenska arbetsgivare i majoritet. En ökad diversifiering företag och organisationer i det svenska Eures-nätverket påverkar utfallet eftersom vissa har fokus på att tillsätta vakanser hos arbetsgivare i andra EU/EES-länder. Totalt minskade antalet arbetsgivarkontakter under 2021. Av de EU/EES-medborgare som fått arbete i Sverige under 2021 var 63 procent män och 37 procent kvinnor. Av de arbetssökande från Sverige som fått jobb i EU/EES under 2021 var 49 procent män och ca 51 procent kvinnor.¹⁴⁶

¹⁴³ Regeringsbeslut diarienum: I2020/03233: Uppdrag att vara behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång samt I2021/02832: Ändring av uppdraget att vara behörig myndighet enligt förordningen om en gemensam digital ingång

¹⁴⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 samt förordning (EU) nr 1024/2012.

¹⁴⁵ Inom "Söka arbete i annan medlemsstat" och "Europeiska nätverket för Arbetsförmedlingar – Eures"

¹⁴⁶ Den könsuppdelade statistiken för 2019 och 2020 har inte kunnat kvalitetssäkras varför den inte redovisas.

7.3 EU-fondfinansierad verksamhet

Europeiska socialfonden (ESF) är EU:s viktigaste verktyg för att utveckla arbetsmarknaderna i Europa. Arbetsförmedlingen är en central aktör som projektägare och medfinansierare. Myndigheten har under 2021 ägt elva ESF-projekt, varav nio nationella och två regionala. Arbetsförmedlingen har medfinansierat 62 externa projekt i form av exempelvis personal och deltagaresättning, varav tre projekt har startat under 2021.

Tabell 7.2: Arbetsförmedlingens ESF-projekt

	2019	2020	2021
I egen regi	14	11	11
Medfinansierar	123	80	62

Källa: ESF-rådets projektdatabas EBS 2020.

Under året har Arbetsförmedlingens ESF-projekt genomförts på distans. Projektens målgrupp är främst nyanlända, särskilt nyanlända kvinnor, unga och arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden.

Antalet medfinansierade projekt minskade under 2021 jämfört med 2020 och jämfört med 2019 har antalet projekt nästan halverats (se tabell 7.2). Minskningen beror bland annat på att färre projekt startas upp i slutet av en programperiod för Socialfonden, samtidigt som många projekt har avslutats. Värt att tillägga är också att Arbetsförmedlingen sedan våren 2021 tar hänsyn till upphandlade tjänster innan myndigheten samverkar i externt ägda ESF-projekt.

ESF-projektet *Kundval Rusta och matcha* är beviljat sedan 2020 för att testa och utvärdera Arbetsförmedlingens nya leverantörsmodell. *Kundval Rusta och matcha* har levererat en första delrapport som visar vikten av en enhetlig arbetsprocess, hantering av avvikelser och att inkludera externa samarbetspartner tidigt.

React-EU är EU:s initiativ för att motverka negativa konsekvenser i ekonomin på grund av pandemin. Målgruppen för Arbetsförmedlingens ESF-projektet *Kickstart React-EU* är kvinnor och män som har blivit arbetssökande på grund av pandemin och som behöver rustande och matchande insatser för att få stärkt ställning på arbetsmarknaden. Insatser som vägledning och arbetsmarknadsutbildningar ska underlätta för arbetssökande att möta utmaningar kopplade till pandemins effekter och strukturomvandlingen på arbetsmarknaden.

Under 2020 ansökte Statsrådsberedningen om reformprogramstöd till EU-kommissionens Generaldirektorat för stöd för strukturreformer. Stödet beviljades till Arbetsförmedlingen i maj 2021, pågår i två år och innebär att Arbetsförmedlingen har tillgång till internationella experters arbetsmarknadspolitiska kunskap och erfarenhet i reformeringen av myndigheten. Experterna ska bland annat stödja utredningen av tjänsteutförarens tillgång till data, leverantörsersättning och lokal närvaro. Vidare har Arbetsförmedlingen, enligt uppdraget i regleringsbrevet, haft dialog med Svenska ESF-rådet och arbetat med utformningen av det nationella programmet för ESF+ 2021–2027. Under 2021 har även revisionen av projektet *Ericsson 2* avslutats utan anmärkningar.

7.4 Internationellt erfarenhetsutbyte

Det internationella erfarenhetsutbytet har fortsatt under pandemin. Mycket av utbytet har genomförts via samarbeten inom PES-nätverket och inom världsorganisationen för offentliga arbetsförmedlingar (WAPES). Under 2021 har Arbetsförmedlingen erbjudit virtuella studiebesök och möten via digitala plattformar.

Totalt har 11 bilaterala virtuella erfarenhetsutbyten genomförts. Återkommande teman har varit Arbetsförmedlingens arbete med digitalisering, kanalförflyttning och vägledning. Arbetsförmedlingen har också presenterat sitt arbete med ESF-projekten Jämställd etablering, Europass, fristående aktörer samt arbetsmarknadspolitisk bedömning och matchning.

7.5 Internationellt utvecklingssamarbete och tjänsteexport

Arbetsförmedlingens internationella utvecklingssamarbete grundar sig i FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030, EU:s biståndspolitik och Sveriges politik för global utveckling. Myndigheten bidrar till utvecklingen av arbetsmarknadsmyndigheter och arbetsmarknader i andra länder genom olika kapacitets- och kompetensstärkande aktiviteter. Detta främst genom kompetensdelning och erfarenhetsutbyte inom utvecklingen av digitala verktyg, arbetsmarknadspolitiska insatser, arbetsmarknadsprognoser och analyser.

Det internationella utvecklingssamarbetet bedrivs framför allt i projektform som finansieras av bidrag och avgifter från Sida och EU. Under 2021 har myndigheten bedrivit totalt 14 projekt. Samtliga projekt syftar till att stärka kapaciteten hos de offentliga arbetsförmedlingarna i samarbetsländerna.

Arbetsförmedlingen driver två internationella utbildningsprogram (ITP) där deltagarna bedriver förändringsprojekt i sina egna länder. Deltagarna kommer från ett antal olika länder i Afrika och Asien. Det ena ITP-projektet syftar till att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och ska bidra till ökad ekonomisk utveckling, minskad fattigdom samt ett mer inkluderande och jämställt samhälle.

Det andra ITP-projektet bedrivs tillsammans med ett sydafrikanskt forskningsinstitut i samarbete med Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsverket. Projektet fokuserar på utvecklingen av sociala trygghetssystem.

Arbetsförmedlingen har under 2021 utöver ITP-programmen bedrivit projekt i Kambodja och avslutat ett projekt i Västafrika. Arbetsförmedlingen har beviljats ett fjärde projekt i Kambodja från juli 2021 för att främja en inkluderande arbetsmarknad och att skapa en arbetsmarknadspolitisk insats riktad till funktionsnedsatta. Arbetsförmedlingen har också medverkat med experter i projekt som bedrivits av Socieux +.¹⁴⁷

¹⁴⁷ SOCIEUX+ är ett EU-program för teknisk assistans inrättat för att möta behoven av kapacitetssuppleering hos utvecklingspartnerländer till Europeiska unionen. SOCIEUX+ möjliggör peer-to-peer-utbyten och institutionellt samarbete mellan EU:s medlemsstater och partnerländer.

Antalet pågående projekt har ökat något jämfört med 2020, men tillkomsten av nya projekt har minskat. Detta främst beroende på pandemin och efterföljande prioriteringar i svensk biståndspolitik och mottagarländer. Arbetsförmedlingen har främst fokuserat på regionala insatser samt samarbeten med andra aktörer och svenska myndigheter i enlighet med Sidas prioriteringar.

Tabell 7.3: Antal pågående och avslutade projekt 2019–2021.

Antal	2019	2020	2021
Sida			
Pågående projekt	12	8	10
Avslutade projekt	0	3	3
EU			
Pågående projekt	3	2	1
Avslutade projekt	1	1	1

Källa: Arbetsförmedlingen; Raindance.

I samband med förtydligande i regleringsbrevet för 2021 särskiljs tjänsteexporten i avgiftsfinansierad och bidragsfinansierad projektverksamhet. Ekonomiska målet för tjänsteexporten 2021 är full kostnadstäckning i enlighet med regleringsbrevet för 2021 och Arbetsförmedlingen avser att påbörja en dialog med departementet om förtydligande kring detta även i Arbetsförmedlingens instruktion. Enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter till 3 kap. 2 § ska myndigheten särredovisa avgiftsbelagd verksamhet. Redovisningen ska följa den indelning och struktur som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet i myndighetens regleringsbrev. Under 2021 har Arbetsförmedlingen i samråd med ESV kommit fram till att det ackumulerade överskottet ska levereras in till inkomstitel i enlighet 25 § Avgiftsförordningen.

Tabell 7.4 Resultat för tjänsteexport 2019–2021.

Verksamhet, tkr	Ack. +/- t.o.m. 2019	+/- 2020	Int. 2021	Kost. 2021	+/- 2021	Ack +/- utgången 2021
Tjänsteexport						
Uppdragsfinansierad verksamhet	1 420	1 945	4 917	-4 804	113	3 478
Inlevererad till inkomstitel ¹⁴⁸	-1 420	-1 945				-3 365
Bidragsfinansierad verksamhet	353	-2 038	4 984	-4 881	103	-1 582
Totalt tjänsteexport	353	-2 038	9 901	-9 685	216	-1 469
Budget enligt regleringsbrev* (helår)	1 773	0	7 600	-7 500	100	1 873

Källa: Arbetsförmedlingen; ekonomisystemet. *Budgeten är baserad på blandad verksamhet.

¹⁴⁸ Inleverans till inkomstitel sker 2022

8 Övriga återrapporter enligt regleringsbrev

I kapitlet redovisas väsentliga resultat och bedömning av Arbetsförmedlingens bidrag till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Av regleringsbrevet framgår att Arbetsförmedlingens verksamhet ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Resultaten redovisas i årsredovisningen dels integrerat i övriga delar i resultatredovisningen, dels övergripande utifrån de jämställdhetspolitiska målen i detta kapitel.

Arbetsförmedlingen fick i regleringsbrevet för 2021 även uppdraget att ta fram inriktningen på myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering för perioden 2022–2025. Detta uppdrag har återrapporterats 1 september 2021.

Vidare redovisas uppdraget om it-incidenter i detta kapitel. Arbetsförmedlingen ska, i samband med årsredovisningen, kortfattat och övergripande redovisa processer och rutiner för att identifiera och rapportera it-incidenter i enlighet med 20 § förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

8.1 Arbetsförmedlingens bidrag till att nå de jämställdhetspolitiska målen

Regeringens övergripande jämställdhetsmål är att kvinnor och män ska ha samma makt att utforma samhället och sina egna liv. Detta mål är nedbrutet i sex delmål, bland annat ekonomisk jämställdhet, jämställd utbildning och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Arbetsförmedlingens verksamhet kan framför allt bidra till målet om ekonomisk jämställdhet. Detta eftersom myndighetens uppdrag till stor del handlar om att förbättra arbetssökandes möjligheter till arbete och egen försörjning.

Resultatbedömning

Kvinnor är fortsatt underrepresenterade i antalet pågående stöd avseende arbetsmarknadsutbildningar, matchningstjänster och subventionerade anställningar. Dock har andelen kvinnor i dessa stöd ökat under 2021 jämfört med 2020. Arbetsförmedlingens bedömning är att myndighetens samlade bidrag till målen för jämställdhetspolitiken har ökat något under 2021.

8.1.1 Arbetsförmedlingens inriktning för jämställdhetsarbetet

Den grundläggande inriktningen för myndighetens jämställdhetsarbete är att kvinnor och män ska ha likvärdig tillgång till arbetsmarknadspolitiska stöd samt ha samma möjligheter till arbete och utbildning efter avslutad insats. Arbetsförmedlingen har

slagit fast att ordinarie processer för verksamhetsplanering, uppföljning och resultatredovisning tydligt ska integrera ett jämställdhetsperspektiv.

Myndighetens interna målnivåer är genomgående uppdelat på mål för kvinnor och män. Under 2021 har styrningen fokuserat på att öka andelen kvinnor inom arbetsmarknadsutbildning och att öka andelen nya beslut om lönestöd som går till kvinnor.

Strategin är att ändra könsfördelningen av nya beslut för att på sikt få en jämn könsfördelning inom samtliga insatser. Det bedrivs även ett kontinuerligt arbete med att förtydliga och utveckla processen för styrning och uppföljning på myndigheten utifrån målsättningen att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen.¹⁴⁹

8.1.2 Ekonomisk jämställdhet

Den svenska arbetsmarknaden har en tydlig könsuppdelning där kvinnor och män jobbar i olika branscher, i olika yrken med olika saker. Endast 4 av de 30 största yrkena har en jämställd könsfördelning. Kvinnor arbetar oftare än män i yrken med relativt lägre löner än män vilket återspeglas i att kvinnor i genomsnitt har lägre inkomster än män. Även inom samma yrken har kvinnor i genomsnitt något lägre löner än män.¹⁵⁰

Deltagandet i arbetslivet är dock mycket högt bland inrikes födda kvinnor, då det relativa arbetskraftstalet uppgår till 84 procent (86 procent bland inrikes födda män). Det står i tydlig kontrast till utrikes födda kvinnor där det arbetskraftsdeltagandet uppgår till 76 procent (86 procent bland utrikes födda män).¹⁵¹

Detta återspeglas i att sysselsättningsgraden är väsentligt högre bland inrikes födda kvinnor än bland utrikes födda kvinnor, parallellt är arbetslösheten betydligt högre bland utrikes födda kvinnor. Utrikes födda kvinnor är den grupp som visar högst arbetslöshet; under 2021 uppgick arbetslösheten bland utrikes födda kvinnor till 21,9 procent (17,5 procent bland utrikes födda män). Det kan jämföras med 4,9 procent bland inrikes födda kvinnor (5,7 procent bland inrikes födda män).¹⁵²

Den höga arbetslösheten bland utrikes födda kvinnor bidrar till att kvinnor sammantaget är något överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. Kvinnor utgör 48 procent av samtliga inskrivna men 49 procent av dem som varit inskrivna arbetslösa utan arbete i 12 månader eller mer. En stor andel av de långtidsarbetslösa kvinnorna tillhör eller har tillhört etableringsuppdraget. Kvinnor kvarstår i högre grad än män som inskrivna arbetslösa efter att etableringstiden avslutats.¹⁵³

¹⁴⁹ Arbetsförmedlingen 2021, *Jämställdhetsintegrering på Arbetsförmedlingen 2022–2025*, Af-2021/0051 7044

¹⁵⁰ SCB, På tal om kvinnor och män 2020.

¹⁵¹ SCB, AKU (16–64 år).

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Arbetsförmedlingen 2021, *Ett decennium med etableringsuppdraget*, Af-2021/0074 0906

8.1.3 Kvinnors och män deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser

Kvinnor är fortsatt underrepresenterade i arbetsmarknadsutbildning, matchningstjänster och subventionerade anställningar, relativt deras andel av totalt inskrivna arbetslösa och andelen kvinnor inom målgrupperna för de olika insatserna. Det finns dock vissa skillnader mellan de olika insatserna. Kvinnor är särskilt underrepresenterade inom arbetsmarknadsutbildning och inom nystartsjobb. Inom extratjänster är kvinnor dock överrepresenterade. Nedan ges en mer detaljerad genomgång av utvecklingen inom de olika insatserna.

Subventionerade anställningar

Omkring 52 procent av de som var inom extratjänst eller introduktionsjobb under 2021 var kvinnor (2020: 52 procent, 2019: 46 procent). Den höga andelen kvinnor förklaras i hög grad av en stor andel kvinnor inom extratjänster. Kvinnors andel bland de långtidsarbetslösa (vilka utgör den huvudsakliga målgruppen för dessa insatser) uppgår till, som tidigare nämnts, 49 procent. Kvinnor är därmed sammantaget överrepresenterad i dessa stöd, främst genom en hög andel utrikes födda kvinnor i extratjänst. Utrikes födda kvinnor utgjorde omkring 56 procent av deltagarna i extratjänst under 2021.

Nystartsjobb är den subventionerade anställningsform som har den mest skeva könsfördelningen. Detta då andelen kvinnor uppgår till 32 procent. Det är oförändrat mot 2020 men en liten ökning jämfört med 2019 (29 procent).

Andelen kvinnor inom lönebidrag till personer med funktionsnedsättning uppgick under 2021 till 40 procent (2020: 41 procent, 2019: 41 procent).¹⁵⁴ Kvinnor är därmed tydligt fortsatt underrepresenterade inom lönebidrag då andelen inskrivna kvinnor med identifierad funktionsnedsättning uppgår till 47 procent.

Sammantaget uppgick andelen kvinnor i subventionerad anställning (inklusive lönebidrag) till 40 procent under 2021 vilket är en liten ökning jämfört med året innan (2020: 39 procent, 2019: 38 procent).

Matchningstjänster

Andelen kvinnor som deltog i någon av matchningstjänsterna (rusta och matcha eller stöd och matchning) ökade under 2021 jämfört med 2020. Sammantaget ökade kvinnornas andel från 44 till 46 procent, därmed närmade sig också deltagande i matchningstjänster fördelningen av andelen inskrivna arbetslösa kvinnor totalt. Ökningen kan i hög grad kopplas till att fler utrikes födda kvinnor tagit del av matchningstjänster.

Arbetsförmedlingen använder som tidigare beskrivits ett statistiskt bedömningsstöd för att avgöra om en anvisning till rusta och matcha ska ske. Verktöget är ”könsblint” och ska därför ge en likabehandling av kvinnor och män. Uppföljningar har dock visat

¹⁵⁴ Avser lönebidrag för anställning, lönebidrag för trygghet i anställning, lönebidrag för utveckling i anställning, lönebidrag för utveckling vid Samhall, skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare.

att arbetsförmedlare oftare reviderar bedömningsstödet utfall för kvinnor än för män.¹⁵⁵

8.1.4 Jämställd utbildning

Arbetsmarknadsutbildning

Andelen kvinnor i arbetsmarknadsutbildning uppgick till 29 procent 2021, en ökning cirka 3 procentenheter jämfört med föregående år (2020: 26 procent 2019: 20 procent). Ökningen har skett både bland inrikes och utrikes födda kvinnor, men ökningen är större bland inrikes födda kvinnor. Av samtliga kvinnor som deltog i arbetsmarknadsutbildning under 2021 var 54 procent inrikes födda (2020: 43 procent, 2019: 40 procent).

Trots den positiva utvecklingen nådde Arbetsförmedlingen inte sitt mål för 2021 om att minst 40 procent av deltagarna ska vara kvinnor. En mer jämställd arbetsmarknadsutbildning är centralt för att Arbetsförmedlingen ska lyckas med sitt uppdrag att motverka könsuppdelningen på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen har under lång tid haft ambitionen att öka jämställdheten inom arbetsmarknadsutbildningar. För att förbättra jämställdheten har myndighetens styrning mot jämställdhet i interna mål och i uppföljningen förstärkts under 2021. Myndigheten kommer även ha stärkta krav på jämställdhet i kommande upphandlingar. Det har även genomförts marknadsföringsinsatser för arbetsmarknadsutbildningar riktade till kvinnor. Dessutom har det funnits utbildningar med enbart kvinnliga deltagare. Under året har även en pilot startats för att utveckla arbetssätt som främjar jämställt urval och könsneutral bedömning till arbetsmarknadsutbildningar.

I återrapporten *Jämställdhetsintegrering på Arbetsförmedlingen 2022–2025* finns flera förslag på åtgärder för hur jämställdheten inom arbetsmarknadsutbildning kan förbättras.¹⁵⁶

Reguljär utbildning

Under 2021 övergick (som beskrivits i kapitel 4 avsnitt 4.3.1) 7,3 procent av kvinnorna till utbildning. Det är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med 2020 (2020: 6,9 procent, 2019: 6,1 procent). Bland männen var övergångarna till studier oförändrad. Andelen män som övergår till studier är dessutom påtagligt lägre än andelen kvinnor (2021; 4,7 procent, 2020: 4,7 procent, 2019: 4,3 procent).

Ökningen skedde särskilt bland utrikes födda kvinnor, vilka också är den grupp med högst andel övergångar till studier. Under 2021 övergick 8,8 procent av de utrikes födda kvinnorna till studier (2020: 8,3 procent, 2019: 8,2 procent). Det kan jämföras med 6,0 procent bland inrikes födda kvinnor (2020: 5,7 procent, 2019: 4,0 procent). Den grupp som visar lägst övergångar till studier är inrikes födda män.

¹⁵⁵ Arbetsförmedlingen 2021, *Jämställdhetsintegrering på Arbetsförmedlingen 2022–2025*, Af-2021/0051 7044

¹⁵⁶ Ibid.

8.1.5 Mäns våld mot kvinnor

Regeringsuppdraget *Ökad upptäckt av våld 2019–2021* ska slutrapporterats senast den 31 mars 2022 via Jämställdhetsmyndigheten. Under 2021 har kompetenshöjande insatser riktats till arbetssökande, leverantörer, servicekontoren och medarbetare på Arbetsförmedlingen. Närmare 6 000 medarbetare har genomgått den interna kursen *Ökad upptäckt av våld*. En intervjuiserie med olika experter på våld har intervjuats och 27 filmer har producerats.

För att höja kunskapen om att våld kan vara en dold orsak till arbetslöshet har Arbetsförmedlingen även börjat kravställa i avtal för arbetsmarknadstjänster att leverantörer ska gå webbkursen om våld i nära relationer eftersom de ska ha kunskap om hur de ska agera när de träffar arbetssökande med erfarenhet av våld. Utöver det har handläggarstöd och rutiner uppdaterats, och förtydligats för att arbetssökande som är utsatta för hot ska kunna anpassa sitt jobbsökande geografiskt och yrkesmässigt.

8.2 IT incidenter

Arbetsförmedlingen ska, enligt uppdrag i regleringsbrevet, i årsredovisningen redovisa processer för att identifiera och rapportera it-incidenter i enlighet med 20 § förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. Arbetet i myndigheten styrs av (MSBFS 2020:8) Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rapportering av it-incidenter för statliga myndigheter.

Processer för rapportering av it-incidenter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) finns framtagna sedan 2016. Myndighetens bedömning är att processerna fungerar bra enligt det krav som åligger myndigheten. I Arbetsförmedlingens process för it-incidenter ingår bedömning om incidenten ska rapporteras vidare till MSB. En incident manager tillsätts vid varje incident som bedöms ha påverkan enligt förordning (2015:1052).

Identifiering och bedömning av rapporteringsskyldig IT-incident sker i de flesta fall hos Servicedesk¹⁵⁷, men kan även upptäckas hos ansvarigt utvecklingsteam. Alla it-incidenter ska skyndsamt registreras som en incident i ärendehanteringssystemet. I ärendehanteringssystemet finns prioritering och notifieringsfunktioner som används för att eskalera incident, samt i vissa fall begränsa åtkomsten till incidenten.

Alla incidenter som är rapporteringsskyldiga klassificeras som Major incident. I den processen ingår rapportering och även eskalering till myndighetsledning. Rapportering till MSB ansvarar Incident manager för. När en Major incident är avslutad tar alltid Arbetsförmedlingens problemprocess över för att utföra rotorsaksanalys och vilka åtgärder som ska vidtas för att incidenten inte ska inträffa igen. Informationen från Problemärenden ligger sedan till grund för slutrapport till MSB.

¹⁵⁷ Arbetsförmedlingens it-support

9 Arbetsförmedlingens kompetensförsörjning

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska statliga myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa myndighetens kompetensförsörjning. Arbetsförmedlingen ska ha rätt kompetens för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och regleringsbrev. I redovisningen ska en bedömning göras, hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till resultaten.

9.1 Sammanfattande bedömning

Arbetsförmedlingens kompetensförsörjning har under 2021 präglats av den pågående pandemin och den stigande arbetslösheten. För att klara den ökade belastningen har myndigheten använt sig av främst visstidsanställningar.

Arbetsförmedlingen följer i den löpande styrningen utveckling inom medarbetarområdet genom fyra nyckeltal; sjuktal, faktiska personalresurser och genom två index; engagemang samt förståelsen för uppdrag, mål och prioritering. Samtliga dessa mått har under året uppvisat en positiv utveckling och utfallet har varit klart över förväntan.

Trots utmaningar har kompetensförsörjningen säkrats både avseende bemanning och kompetens. Arbetsförmedlingens bedömning är att de insatser som har gjorts sammantaget har bidragit till att myndigheten har kunnat leverera resultat.

9.2 Budget, antal medarbetare och personalomsättning

9.2.1 Effekterna av budgettilldelningen

Det tillfälligt utökade budgetanslaget gjorde att myndigheten fick utrymme för att utöka antalet anställda.

9.2.2 Antalet medarbetare och rekrytering

Tabell 9.1: Medelantal anställda, årsarbetskraft och genomsnittsålder, 2019–2021

Medelvärden för anställda, årsarbetskraft och ålder

Definition	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Medelantal anställda	8 160	7 061	7 282	4 097	3 674	3 805	12 257	10 735	11 087
Årsarbetskraft	6 989	6 247	6 636	3 716	3 425	3 604	10 705	9 671	10 240
Ålder	47	48	48	48	49	49	48	48	48

Källa: Arbetsförmedlingens Årsredovisning och Lasso (2021).

Tabell 9.2: Antal nyanställda, 2019–2021*Antal nyanställda visstid, tillsvidare och totalt*

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Antal nyanställda tillsvidare	131	705	250	91	347	161	222	1 052	411
Antal nyanställda visstid	8	375	333	5	184	139	13	559	472
Antal nyanställda total	139	1 080	583	96	531	300	235	1 611	883

Källa: Arbetsförmedlingens Årsredovisning och Lasso (2021).

9.2.3 Avgångar

Tabell 9.3 : Externa avgångar, 2019–2021*Antal avgångar i procent tillsvidare och totalt*

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Procent avgångar Tillsvidare	22,8	14,7	9,5	21,3	12,2	9,4	22,3	13,8	9,4
Procent total	25,8	15,7	12,0	26,1	13,3	11,9	25,9	14,8	11,9

Källa: Arbetsförmedlingens Årsredovisning och Lasso (2021).

Efter två år av höga externa avgångar, har talen under 2021 vänt ner till mer normala nivåer.

9.3 Kompetensförsörjning

För att klara Arbetsförmedlingens kompetensförsörjning var det under 2021 viktigt att arbeta med både ett kortsiktigt och långsiktigt perspektiv:

- Det kortsiktiga perspektivet handlade om att rekrytera medarbetare upp till det utrymme som den tillfälligt förstärka budgeten tillät. Det har varit ett utmanande arbete, då det handlat om stora volymer över ett brett geografiskt och organisatoriskt område. Svårigheten att behålla kompetensen.
- Det långsiktiga perspektivet har handlat om den kompetensförflyttning som kommer att krävas kopplat till reformeringen. Utveckling av processen för att identifiera nya befattningar och roller har genomförts parallellt med förberedandet för genomförandet av reformeringen. Arbetet med att ta fram nya befattningar och rollstrukturer är en viktig del för att möjliggöra myndighetens framtida behov av kompetensförflyttning.

Alla utbildningar som myndigheten erbjuder har levererats i form av webbutbildning eller på distans. All nyproduktion stäms av mot den inriktning som har beslutats av Kompetensutvecklingsrådet (med representanter från högsta ledningen) för att säkra att rätt prioriteringar görs. Ett nytt avtal har slutits för att avropa externa utbildningar och på så sätt tillgodose behov av kompetensutveckling för avdelningarna inom huvudkontorets specialiserade verksamhetsområden. Under 2021 har myndigheten haft ca 200 olika interna utbildningar och har antalet deltagare legat på ungefär samma nivå som tidigare år.

9.4 Ledarskap och medarbetarskap

Arbetsförmedlingens medarbetar- och chefskap är en viktig möjliggörare för den förflyttning som vi står inför, och den fortsatta implementeringen av medarbetar- och chefskriterierna med fokus på samsyn och förutsättningar har stöttat detta.

Kriterierna har vävts in i lönesamtalet, utvecklingssamtalet och kravprofiler vid rekryteringar samt vid chefsutbildningar och chefsprogram. Ambitionen att skapa en pedagogisk helhet och tydlighet kring förväntningar och prestationer bedöms ha varit framgångsrikt.

För att stödja cheferna i att utveckla sitt ledarskap har en feedback-kartläggning genomförts. Kartläggningen visar att chefer behöver arbeta med att tydliggöra förväntningar och ge feedback på prestation. Inför 2021 togs ett index fram för att mäta förståelsen för uppdrag, mål och prioriteringar. Utfallet var mycket högt (82 på en hundragrading skala), vilket tyder på att myndighetens uppdrag är väl förankrat bland medarbetare och chefer.

9.5 Utvecklingen av sjukfrånvaron och viktiga åtgärder

Tabell 9.4: Sjukfrånvaro (i procent), ålder, kön och totalt, 2019–2021

Åldersgrupper	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Upp till -29	6,8	4,9	4,4	3,3	3,1	2,9	5,6	4,3	4,0
Mellan 30-39	6,7	5,9	5,4	3,3	3,3	3,2	5,7	5,1	4,7
Mellan 40-49	7,6	7,1	6,2	3,7	3,7	3,0	6,4	6,0	5,1
Mellan 50-59	8,3	7,7	7,0	4,6	4,8	3,8	7,0	6,6	5,9
Över 60-	8,8	7,9	6,2	5,5	5,1	4,9	7,5	6,8	5,7
Totalt	7,8	7,1	6,2	4,2	4,2	3,6	6,6	6,1	5,3

Källa: Arbetsförmedlingens Årsredovisning och Lasso (2021).

Tabell 9.5: Långtidssjukskrivna över 60 dagar, andel (i procent) av totalt sjukskrivna, 2019–2021

Andel långtidssjukskrivna (över 60 dagar) av totalt sjukskrivna

	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Andel i procent	59,7	57,5	50,3	42,3	42,5	37,8	55,9	53,9	47,2

Källa: Arbetsförmedlingens Årsredovisning och Lasso (2021).

Under 2021 har talen för korttids-, långtidssjuka och den totala sjukfrånvaron fortsatt att sjunka.

Andelen långtidssjukskrivna har minskat 2021 jämfört med 2020. Detta gäller särskilt för kvinnor. Den stora skillnaden i sjuktal mellan kvinnor och män har minskat något. Detta är en effekt av att de kortare sjukskrivningarna har minskat och därmed inflödet till längre sjukfall och ett aktivt rehabiliteringsarbete i enlighet med en tydligare process. När det gäller korttidsfrånvaron är bedömningen att den pågående pandemin med hemarbete och distansarbete påverkar utfallet. I vilken omfattning är svårt att säga och det råder osäkerhet kring hur korttidssjukfrånvaron kommer påverkas när pandemin är helt över.

Myndighetens bedömning angående korttidssjukfrånvaron är:

- Hemarbetet (cirka 78 % har jobbat på distans många eller alla dagar i veckan) har påverkar statistiken positivt. Mindre smittspridning, mindre stress och lättare att få ihop livspusslet.
- Många chefer har mer och kontinuerlig kontakt med sina medarbetare vilket påverkat hälsan positivt. Genom regelbundna enkäter om organisatorisk och social hälsa vet vi att situationen uppvisar en positiv trend hos medarbetarna. Det har gett chefer större chans att upptäcka tidiga signaler på ohälsa.

Det arbetsmiljöarbete som cheferna gör i vardagen bedöms fungera bra. Det finns även utvecklingsområden och ibland saknas rätt förutsättningar, som att det systematiska arbetsmiljöarbetet i framtiden behöver bli en ännu tydligare del av myndighetens planering- och uppföljningsprocess.

9.6 Efter pandemin

Efter analys och riskbedömning landade planeringen till mer normala arbetsförhållanden efter pandemin i en succesiv återgång. Myndigheten tog också ställningstagandet att, när verksamheten så tillåter och efter individuella överenskommelser, möjliggöra distansarbete upp till 49 % av arbetstiden sett över 12 månader. Coronapandemin har förändrat arbetssättet för de allra flesta, både för de som har kunnat jobba hemifrån och de som inte har det. Coronapandemin har även lett till att många möten nu genomförs digitalt. Myndigheten tog under hösten fram nya mötespolicyer som understödjer det.

9.7 Organisatorisk och social arbetsmiljö

I myndighetens strategiska inriktning synliggörs fokusområdet ”En tillitsfull, inkluderande och utvecklande arbetsplats”. Inriktningsdokumentet vänder sig till myndighetens ledning och utgör en övergripande strategi för en gemensam målbild och utveckling av kultur- och kompetensområdet inom Arbetsförmedlingen.

Kultur och kompetens är nyckelfaktorer för att lyckas förverkliga denna inriktning och därför har myndigheten under 2021 formulerat en ny strategi, tillika inriktningsdokument; Strategin för kultur och kompetens.

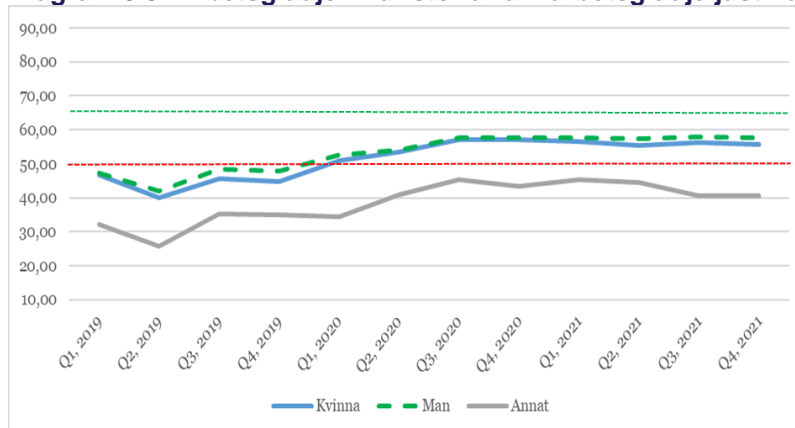
Strategin identifierar fyra möjliggörande områden som handlar om att utveckla en organisationskultur som fullt ut tar tillvara medarbetarnas potential.

- Bygga gemensam identitet och kultur
- Utveckla ett engagerat medarbetarskap och chefskap
- Skapa smartare arbetssätt och en lärande miljö
- Möta framtiden med rätt kompetens

Strategin fastställdes efter sommaren. Ansvaret för att realisera strategin för kultur och kompetens är myndighetsövergripande, och aktiviteter tas fram inom ramen för myndighetens verksamhetsplaneringsprocess.

Medarbetarnas upplevelse av organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) mäts löpande i Medarbetarpulsen. En av frågorna, som följs varje månad i verksamhetsuppföljningen, har under de senaste tre åren haft en positiv utveckling.

Diagram 9.5: Arbetsglädje - hur stor är din arbetsglädje just nu?

Källa: Medarbetarpulsen

Två gånger per år genomförs en fördjupad undersökning gällande OSA. Två index som finns med i Arbetsförmedlingens verksamhetsplan följs upp. Detta gäller uppdrag, mål och prioriteringar samt engagemang. Båda dessa index uppvisar höga resultat.

9.8 Löneutvecklingen

Under 2021 har fokus legat på att stärka upp arbetet med en strukturerad lönebildning, inte minst utifrån den konkurrens om kvalificerad arbetskraft som finns på arbetsmarknaden.

Tabell 9.6: Medellön 2019–2021¹⁵⁸

Medellön uppdelat i kategorier och på kvinnor och män samt totalt

Definition	Kvinnor			Män			Totalt		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Kärn	32 676	33 213	33 533	32 925	33 570	33 998	32 753	33 326	33 677
Ledning	53 176	55 285	56 562	54 398	55 627	56 538	53 682	55 433	56 552
Stöd	37 714	38 815	40 034	41 081	42 330	43 433	39 037	40 231	41 440
Totalt	34 800	35 697	36 200	36 641	37 823	38 562	35 414	36 428	37 009

Källa: Lasso.

Medellöneutvecklingen i myndigheten har inom kärnverksamheten påverkats av rekryteringar av cirka 400 beslutshandläggare som gjorts under året. Medellöneläget för denna grupp är lägre än för övriga befattningar inom kärnverksamheten, vilket påverkat medellöneutvecklingen för denna kategori. Arbetsförmedlingens löneläge är i nivå med staten i övrigt.

¹⁵⁸ Totalsiffrorna för Kvinnor och Män för 2019 och 2020 i Årsredovisningen 2020 var felaktiga

10 Sammanställning väsentliga uppgifter

I enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag redovisas en sammanställning över väsentliga uppgifter från resultaträkning, balansräkning och anslagsredovisning samt uppgifter om låneram, anslagskredit samt vissa nyckeltal.¹⁵⁹

Belopp i tusental kronor	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram hos Riksgäldskontoret					
- beviljad låneram	800 000	849 000	800 000	855 000	878 000
- utnyttjad låneram	485 762	570 821	726 784	740 072	522 207
Krediter hos Riksgäldskontoret					
- beviljad kredit	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
- maximalt utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
Ränta på konto i Riksgäldskontoret					
- räntekostnader	0	405	1 770	2 792	2 740
- ränteintäkter	1	398	1 939	3 101	2 217
Totala avgiftsintäkter					
- beräknade enligt regleringsbrev	7 600	8 035	7 672	367	0
- Myndighetens totala avgiftsintäkter	33 776	45 234	71 758	65 007	63 848
Anslagskredit/anslagssparande					
Anslagskredit, förvaltningsanslaget	235 463	436 328	381 043	252 069	251 433
Utnyttjad	0	0	0	0	124 089
Anslagskredit, övriga anslag	3 999 566	3 675 668	3 718 442	4 586 622	3 309 488
Utnyttjad	0	0	1 389 114	536 195	40 970
Anslagssparande, förvaltningsanslaget	218 052	108 970	78 181	94 336	0
Anslagssparande, övriga anslag	11 396 146	9 527 819	1 624 905	2 184 877	5 584 765
Tilldelade bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden, Uo 13 1:4:1	0	0	0	0	2 000 000
Utestående åtaganden	0	0	0	0	452 248
Tilldelade bemyndiganden, Uo 14 1:3:1	14 300 000	9 454 000	8 990 000	8 245 000	6 965 000
Utestående åtaganden	4 822 743	4 919 912	2 412 396	6 949 869	5 347 911
Tilldelade bemyndiganden, Uo 14 1:3:5	0	0	1 000 000	1 000 000	0
Utestående åtaganden	0	0	99 201	186 824	0
Tilldelade bemyndiganden, Uo 14 1:4:1	15 000 000	16 000 000	15 000 000	13 400 000	13 400 000
Utestående åtaganden	10 159 257	11 463 287	13 361 916	13 156 642	12 111 809
Personal					
- antal årsarbetskrafter	10 240	9 671	10 705	12 726	13 243
- medeltal anställda	11 087	10 735	12 257	14 064	14 554
Driftkostnad per årsarbetskraft	853	879	826	747	744
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	81 977	4 137	-80 909	-39 198	155 924
Balanserad kapitalförändring	73 114	68 976	149 886	189 084	33 160

¹⁵⁹ Utestående åtaganden Uo 14:1:3:1 för 2020 skiljer sig från ÅR 2020 till grund av förändrade redovisningsprinciper

11 Styrelse och organisation

11.1 Arbetsförmedlingens styrelse

Arbetsförmedlingen leds av en styrelse. Styrelsen har fullt ansvar för verksamheten, och generaldirektören är ansvarig inför styrelsen. Per den 31 december 2021 hade styrelsen följande ledamöter:

Anders Ferbe	Ordförande
Maria Mindhammar	Generaldirektör Arbetsförmedlingen
Hans Lindblad , ledamot	Riksgäldsdirektör Riksgälden
Anna Wallin Krasse , ledamot	Verkställande direktör
Petra Sernulf , ledamot	Chefsjurist
Roger Fredriksson , ledamot	Kommunalråd, Ronneby kommun
Boel Godner , ledamot	Kommunalråd Södertälje kommun
Staffan Furusten , ledamot	
Ulrika Messing , ledamot	

Personalföreträdare under 2021 har varit:

Helén Justegård (Saco), **Åsa Johansson** (ST), och **Mikael Listh** (adj. SEKO).

Under 2021 lämnade följande ledamot Arbetsförmedlingens styrelse:

Andreas Schönström och Inger Klockerman

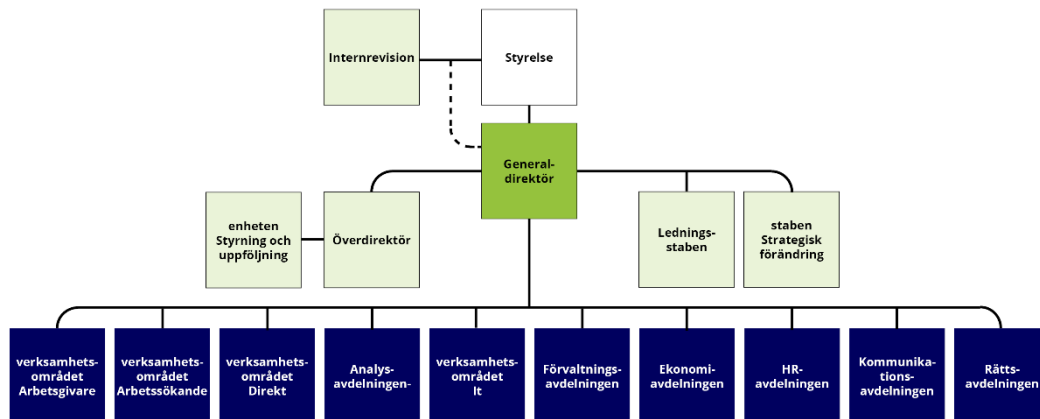
11.2 Ersättningar och förmåner till styrelseledamöter och ledande befattningshavare 2021

Maria Mindhammar	2021-01-01 – 2021-12-31	2 045 122 kr
Förmån		174 673 kr
Lars Lööv	2021-01-01-2021-12-31	1 363 683 kr
Anders Ferbe	2021-01-01-2021-12-31	140 000 kr
Petra Sernulf	2021-04-01 – 2021-12-31	56 250 kr
Hans Lindblad	2021-01-01 – 2021-12-31	67 500 kr
Ulrica Messing	2021-01-01 – 2021-12-31	67 500 kr
Anna Wallin Krasse	2021-01-01 – 2021-12-31	67 500 kr
Roger Fredriksson	2021-04-01 – 2021-12-31	56 250 kr
Boel Godner	2021-04-01 – 2021-12-31	56 250 kr
Staffan Furusten	2021-11-08- 2021-12-31	11 042 kr
Ledamöter i styrelsen del av året		
Andréas Schönström	2021-01-01 – 2021-03-31	11 250 kr
Inger Klockerman	2021-01-01 – 2021-03-31	11 250 kr

11.3 Styrelsens övriga uppdrag

Maria Mindhammar	
Lars Lööv	
Anders Ferbe	
Hans Lindblad	Riksgäldskontoret, ledamot Resolutionsdelegationen, ordförande SNS Förtroenderåd, ledamot
Ulrica Messing	Rikshem fastighetsbolag from april Astrid Lindgrens värld, ordförande Business sweden, ordförande from mars Länsförsäkringar fondbolag, ledamot Postnord, ledamot SOS Alarm, ordförande
Anna Wallin Krasse	Exotic snacks AB, Vd tom 211231 Premium snacks Nordic AB, Vd tom 211231 Premium snacks production AB , Vd Krasse & Co, suppleant DLF Service AB , ledamot
Petra Sernulf	LFV Holding AB, ledamot Avisec Critical Communications AB, ledamot Bo Lindeberg Förvaltning AB, suppleant
Boel Godner	Migrationsverkets insynsråd, ledamot KPA Tjänstepension, ledamot Söderenergi AB , Ordf SYVAB, Ordf Telge AB, ordf
Roger Fredriksson	Ronneby Helsobrunn AB, Ordf VisitBlekinge AB(svb), ledamot
Staffan Furusten	

11.4 Arbetsförmedlingens organisation (2021-12-31)

Arbetsförmedlingen leds av en styrelse, och generaldirektören är myndighetschefen. Vid myndigheten finns en överdirektör som är generaldirektörens ställföreträdare. Myndigheten består av en internrevision, två staber, enheten Styrning och Uppföljning, sex avdelningar och fyra verksamhetsområden (organisationen per 211231).

Direktörer och chefer för staber, avdelningar och verksamhetsområden samt enheten Styrning och uppföljning, utgör tillsammans med generaldirektören och överdirektören Arbetsförmedlingens ledningsgrupp.

12 Appendix

I appendix ges en kort redogörelse för principerna för redovisning av uppgifter och hur Arbetsförmedlingen hanterar de grunder som resultatredovisningen vilar på. Vi redovisar de huvudsakliga förändringarna i resultatredovisningen jämfört med 2020. Här ges också en beskrivning av huvudkällorna i resultatredovisningen.

12.1 Redovisning av uppgifter/data och dokumentation av grunder

Redovisning av numeriska uppgifter/data sker i löpande text samt i tabeller och figurer. Tabeller ska i princip kunna läsas självständigt men kommenteras i regel i anslutande text. Uppgifter/data redovisas i regel i minst treårsserier. I några fall har vi inte kunnat ta fram jämförbara underlag eller så saknas underlag för tidigare år, vilket då anges i anslutning till detta. I de fall vi har kommenterande text till en figur och tabell, är tabellens tidsserie den fullständiga redovisningen och i den tillhörande texten kommenteras huvudsakligen årets resultat. I de fall definitioner eller beräkningar har ändrats från föregående år kommenteras detta. Föregående årsresultat är också justerat i konsekvens med detta för att skapa jämförbarhet.

I resultatredovisningen anges källan till uppgifter, antingen genom en fotnot eller som referens i anslutning till text, tabell eller figur. Några av huvudkällorna (arbetsgivarundersökning, sökandeundersökning samt datalager) i resultatredovisningen beskrivs här i appendix. Arbetsförmedlingen har upprättat en bakomliggande dokumentation, genom vilka källor kan återfinnas, och där bakomliggande beräkningar, metoder och dataskript beskrivs.

12.1.1 Mått för resultatuppfyllelse

Sedan 2017 redovisar Arbetsförmedlingen sin måluppfyllelse i årsredovisningen som andel unika (enskilda) individer som övergår till arbete och studier någon gång under året. Anledning till att myndigheten valt detta sätt att redovisa sina resultat (måluppfyllelse) är att vi anser att detta ger en mer rättvisande bild av resultatet. Måttet har ett externt resultatperspektiv och tar sin utgångspunkt i unika individer. För att bedöma resultatet 2021 är utgångspunkten de fastställda målnivåerna för verksamhetsstyrningen (myndighetens verksamhetsplan). I verksamhetsplanen 2021 fastställdes följande målnivåer vilka bedömningar av resultatuppfyllelse i årsredovisningen 2021 görs mot:

- Omsättningen till arbete ska uppgå till minst 5,4 procent (kvinnor 5,4 procent; män 5,4 procent). Omräknat till unika övergångar motsvarar det 32,7 procent.

- Andelen i arbete 90 dagar efter avslutad arbetsmarknadsutbildning ska uppgå till 30 procent (kvinnor 30 procent: män 30 procent).
- Andelen i arbete efter avslutad matchningstjänst ska uppgå till 30 procent (kvinnor 30 procent: män 30 procent).
- Andelen av arbetslösa med ersättning från a-kassa eller aktivitetsstöd som har ägnat tid åt arbetssökande ska uppgå till minst 90 procent (kvinnor 90 procent: män 90 procent).
- Antalet deltagare i kundval rusta och matcha ska uppgå till minst 26 300 per månad.*
- Antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning ska uppgå till minst 12 600 per månad (kvinnor 5 400: män 5 400).*
- Omsättningen till reguljära studier bland inskrivna utan fullständig gymnasieutbildning ska uppgå till minst 1,2 procent (kvinnor 1,2 procent: män 1,2 procent). Omräknat till unika övergångar motsvarar det 7,9 procent.

* För dessa mål görs även jämförelse med nivåerna i utgiftsprognoserna för 2021. Inga av dessa nivåer har uppnåtts.

12.2 Huvudkällor i resultatredovisningen

12.2.1 Datalager och verksamhetssystem

Arbetsförmedlingens datalager är en databas som samlar information från flera produktionssystem i syfte att sammanställa rapporter och statistik. Informationen i datalagret används för att ta fram och sammanställa verksamhetsstatistik.

I datalagret finns bland annat information om:

- Arbetssökande: bakgrundsdata såsom utbildningsnivå, sökt yrke, sökandekategori och geografiskt sökområde inklusive händelser (förändring i status, programbeslut etcetera.).
- Arbetsgivare: bakgrundsdata såsom storlek, arbetsgivarklass och näringsgren.
- Program/ärenden; bakgrundsdata såsom start- och slutdatum, avbrott, programkod och anordnare.

Arbetsförmedlingens datalager är en stor och komplex databas där data under tiden mellan två uttagstillfällen kan skilja sig. Detta kan bero på skäl som kan förklaras men ofta är orsakssambanden till dessa förändringar för komplexa att utreda orsaken till. Detta medför att statistiken i undantagsfall kan skilja sig från föregående årsredovisning. Vid marginella förändringar kommenteras inte anledningen till detta inte i fotnot i anslutning till uppgiften. Vid större förändringar som beror på

exempelvis kända systemförändringar eller förändringar av definitioner kommenteras alltid anledningen till förändringen i anslutning till uppgiften.

12.2.2 Sökandeundersökningen

Sökandeundersökningen är en urvalsundersökning som omfattar öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd som varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i minst tre månader. Totalurvalet 2021 var 16 800 arbetssökande (2020: 14 600). Svarefrekvensen uppgick till 59 procent (2020: 65 procent) och antalet svarande var 9 950 (2020: 9 247). Undersökningen genomförs i form av datorstödda telefonintervjuer i kombination med webbenkäter. Frågorna avser de arbetssökandes synpunkter på vad Arbetsförmedlingen hjälpt till med och vad de själva gjort under inskrivningstiden.

12.2.3 Arbetsgivarundersökningen

Arbetsgivarundersökningen är en urvalsundersökning som omfattar arbetsgivare anmält ledig tjänst (order) till Arbetsförmedlingen som avrapporterats under den senaste månaden. Totalurvalet för 2020 var 14 400 (2020: 13 600) och svarefrekvensen var 44 procent (2020: 53 procent). Antalet svar uppgick under 2021 till 6 273 (2020: 6 972).

12.2.4 Arbetsförmedlingens tidredovisning

Den 1 oktober 2018 införde Arbetsförmedlingen tidredovisningssystemet Tajma. Tidredovisningen bygger huvudsakligen på uppföljning från detta system. I Tajma redovisar medarbetarna sin arbetade tid på olika aktiviteter som består av en eller flera arbetsuppgifter. Tiden redovisas per dag och vecka. Varje aktivitet i tidredovisningen är kopplad till ett ärendeslag (eller kategori). För att få fram kostnaden per område multipliceras myndighetens totala förvaltningskostnad med andel tid som är nedlagd per ärendeslag. Arbetsförmedlingen redovisar nedlagd tid enligt följande sju olika ärendeslag samt fyra kategorier i årsredovisningen.

Tillhandahålla infrastruktur för matchning

Här ingår tid för personal inom IT och verksamhetsområde Direkt. Här ingår bland annat arbete med att tillhandahålla nuvarande och kommande matchningsinstrument.

Rekryteringstjänster arbetsgivare

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår exempelvis allmänt arbete med arbetsgivare, branschråd och ackvirering.

Tjänster för att söka arbete

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår arbete kopplat till inskrivning, arbetsmarknadspolitisk bedömning, handlingsplan, matchningsarbete etc.

Program och aktiviteter med aktivitetsstöd

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår arbete med att förbereda, fatta beslut, anvisa och följa upp program och aktiviteter med aktivitetsstöd.

Subventionerade anställningar

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår arbete med att förbereda, fatta beslut, anvisa och följa upp anställningar med stöd.

Rustande/stärkande insatser

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår arbete med att rusta arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden, utöver program och anställningsstöd.

Säkerställa arbetslöshetsförsäkringen

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår främst arbete med att följa upp arbetssökande utifrån regelverket för aktivitetsstöd.

Ledning utanför huvudkontor

Här ingår tid för som läggs på tydliga ledningsuppgifter för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor.

Kompetensutveckling

Här ingår tid som läggs på kompetensutveckling för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor.

Andra funktioner utanför huvudkontoret

Här ingår tid för personal som inte jobbar direkt mot kunder inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Här ingår exempelvis assistenter och fackligt arbete.

Aktivitet vid Huvudkontoret

I kategorin ingår all tid för personal inom de olika funktionerna på myndighetens huvudkontor.

Rest MO/fördelning

Här ingår tid för personal inom verksamhetsområdena Arbetsgivare, Arbetssökande och Direkt, som inte är knutna till Arbetsförmedlingens huvudkontor. Rest MO inkluderar arbete som finns i hela verksamheten men som inte kan sorteras in i

ovanstående ärendeslag. Denna tid fördelas ut på ärendeslag 2–7 och alla kategorier exklusive aktivitet vid huvudkontoret.

Viktning (uppräknig) av redovisad tid

Användningen av Tajma är låg och uppgick under 2021 till 34 procent (2019: 45 procent, 2020: 34 procent). Det finns även en signifikant variation i användning mellan myndighetens avdelningar. Detta innebär att myndighetens uppföljning inom området blir osäker och det finns en betydande risk för snedvridning av hur myndighetens medarbetare fördelar sin arbetstid.

Därför redovisas viktade värden för myndighetens tidredovisning. Viktade värden har bedömts ge den mest rättvisande bilden av hur myndigheten fördelar sin tid mellan olika aktiviteter. Det är dock värt att notera att de viktade värdena är behäftade med osäkerhet.

Metod för viktning (uppräknig)

- Inrapporterade timmar hämtas för alla avdelningar samt för samtliga ärendeslag från källdatasystemet Tajma. För avdelningar viktas inrapporterade timmar per ärendeslag upp med inversen av svarsfrekvensen. Svarsfrekvensen beräknas, för alla avdelningar, genom att dividera antalet aktiva användare av Tajma med antalet anställda inom respektive avdelning. De viktade summeras till ett nytt antal totala timmar.

Viktningen av inrapporterade timmar innebär att svarsfrekvensen, för varje avdelning, blir 100 procent. Detta innebär implicit ett antagande om att den tid som är rapporterade på olika aktiviteter motsvarar den faktiska nedlagda tiden på dessa aktiviteter.

13 Finansiell redovisning

13.1 Tillämpade redovisningsprinciper med mera

13.1.1 Allmänt

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) och anslagsförordningen (2011:223) i dessa förordningars senaste lydelse jämte Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till dessa förordningar.

Kassamässig anslagsavräkning enligt 12 § p. 1 i anslagsförordningen (2011:223) har tillämpats för arbetsmarknadspolitiska program exklusive transfereringar till enskild.

13.1.2 Information av väsentlig betydelse

Arbetsförmedlingen redovisar kostnader för köp av utbildningar och köp av tjänster från kompletterande aktörer. Dessa tjänster anslagsavräknas i enlighet med 12 § p. 2 anslagsförordningen (2011:223). Det innebär att köp av utbildning och köp av tjänster redovisas mot anslag det budgetår som kostnaderna hänför sig till och redovisas i transfereringsavsnittet.

Köp av AUB (Arbetsmarknadsutbildningar) från inomstatliga myndigheter redovisas under verksamhetens kostnader och således även i verksamhetsutfallet.

När det gäller återkrav av bidrag redovisar Arbetsförmedlingen återkraven kostnadsmässigt men reglering mot anslag sker kassamässigt.

Arbetsförmedlingen har beslutat att förändra redovisningsprincipen för värdering av osäkra fordringar. Fordringar gällande återkrav av programmedel där 30 dagar passerat sedan förfallodag men som är under ett år gamla, skrivs ned med 90%. Fordringar där en konkurs inletts skrivs ned med 100%, oavsett hur gammal fordran är. Fordringar som är äldre än ett år skrivs ned med 100%. Undantaget de fordringar där det finns en fungerande avbetalningsplan. Fordringar där särskilda förutsättningar finns bedöms individuellt. Fordringar med annan myndighet som motpart skrivs ej ned.

Försäkringskassan ansvarar för utbetalning av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning. Arbetsförmedlingen har dispositionsrätt till berörda anslag och betalar bidrag till Försäkringskassan. Det innebär att de bidrag som Arbetsförmedlingen lämnar till Försäkringskassan ingår i kolumnen Nettoutgifter i anslagsredovisningen och i resultaträkningen under transfereringar på raden

Periodisering Lämnade bidrag, inomstatliga. Motsvarande anslagsintäkt finns på raden Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har båda fordringar avseende återkrav av aktivitetsstöd och etableringsersättning i sin bokföring. Arbetsförmedlingen gentemot Försäkringskassan och Försäkringskassan gentemot den försäkrade. Arbetsförmedlingen redovisar sin del, inklusive värdereglering, i balansräkningen.

De bidrag som Arbetsförmedlingen erhåller från andra myndigheter till myndighetens egen förvaltning återfinns i resultaträkningen under verksamhetens intäkter på raden *Intäkter av bidrag*. De bidrag som Arbetsförmedlingen erhåller från andra myndigheter för transfereringar återfinns i resultaträkningen under transfereringar på raden *Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag*.

Ny redovisningsprincip för bemyndigat belopp av matchningstjänster tillämpas från och med årsredovisningen 2021 i enlighet med skrivningar i regleringsbrevet för 2021 daterat 2021-12-16. I enlighet med den nya redovisningsprincipen redovisas de ekonomiska åtagandena för matchningstjänster med prognostiserade belopp av vad som faktiskt bedöms leda till ett infriande. Övriga program och insatser redovisas utifrån samma principer som tidigare år.

Anpassning av myndighetens huvudkontor och kontorsnät

Under 2019 tog Arbetsförmedlingen ett verksamhetsbeslut om att avveckla 132 kontor.

För åren 2019 & 2020 har avsättningar gjorts gällande hyra för lokaler som inte kommer att användas. Under 2019 gjordes avsättningar för 35 kontor vilket återfördes i sin helhet under 2020. Under 2020 gjordes avsättningar för 21 av de kontor som då fått beslut om nedläggning. Av dessa kvarstår avsättning för 9 kontor att återföras under 2022 och 2023.

Ansvarsförbindelser

Arbetsförmedlingen har ett par pågående rättstvister. De har för året redovisats som ansvarsförbindelser, det vill säga möjliga förpliktelser, som härrör från inträffade händelser. Utfallet av dessa händelser ligger delvis utanför myndighetens kontroll och är därmed osäkra. Ansvarsförbindelser redovisas i anslutning till balansräkningen och i not.

Lån för verksamhetsinvesteringar

Lån ska tas upp för anläggningstillgångar som är färdigställda och som har levererats till myndigheten under perioden. För anläggningstillgångar som är under uppförande ska lån tas upp för utgifter som uppkommit i verksamheten och som bedöms ingå i anskaffningsvärdet. Det innebär att i not 23 & 24 ingår även det preliminära beloppet men i not 13 & 14 är bara faktiska kostnader upptagna.

13.1.3 Undantag från det ekonomiadministrativa regelverket

I Arbetsförmedlingens regleringsbrev, under Övriga bestämmelser, finns följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

”Arbetsförmedlingen får under anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och anslaget 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar och anslaget 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, fatta beslut som innebär ekonomiska åtaganden som medför framtida behov av anslag utan särskilt bemyndigande.”

Arbetsförmedlingen har utestående åtaganden på anslagen 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och anslaget 1:13 Nystartsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar samt anslaget 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare, där det inte finns några krav på bemyndiganderedovisning.

13.1.4 Brytdag

Den löpande bokföringen av perioden 1 januari till 31 december 2021 har avslutats den 5 januari 2022 som är gemensam brytdag för staten vid räkenskapsåret 2021.

13.1.5 Periodavgränsningsposter

Upplupna intäkter och kostnader och förutbetalda intäkter och kostnader periodiseras när kostnaden eller intäkten överstiger 50 tkr. Skadestånd periodiseras i sin helhet oavsett belopp.

13.1.6 Värdering av omsättningstillgångar

Tillgångar har värderats till lägsta värdets princip, det vill säga det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

13.1.7 Värdering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar har värderats till anskaffningskostnad med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. Avskrivningarna baseras på tillgångarnas nyttjandeperiod.

13.1.8 Värderingar av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar som bedöms som osäkra bokförs som befarad förlust.

Skulder har upptagits till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta är omräknade till Riksbankens växelkurs på balansdagen.

14 Resultaträkning

Belopp anges i tusentals kronor			
Verksamhetens intäkter	Not	2021	2020
Intäkter av anslag	1	8 329 867	8 110 549
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	33 776	45 234
Intäkter av bidrag	3	682 431	631 138
Finansiella intäkter	4	374	1 041
Summa verksamhetens intäkter		9 046 448	8 787 962
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-6 828 746	-6 379 900
Kostnader för lokaler	6	-555 454	-640 826
Övriga driftkostnader	7	-1 352 211	-1 484 740
Finansiella kostnader	8	-331	-717
Avskrivningar och nedskrivningar		-255 432	-287 817
Summa verksamhetens kostnader		-8 992 174	-8 794 001
Verksamhetsutfall		54 274	-6 039
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		18 085	9 897
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-18 085	-9 897
Saldo uppbördsverksamhet	9	0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		73 612 803	67 298 105
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		58 175	44 261
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		-3 269	7
Finansiella intäkter		1 326	1 129
Finansiella kostnader		0	0
Lämnade bidrag	10	-73 641 333	-67 333 326
Saldo transfereringar	11	27 703	10 176
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	12	81 977	4 137

15 Balansräkning

TILLGÅNGAR (Belopp anges i tusentals kronor)			
Immateriella anläggningstillgångar	Not	2021-12-31	2020-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		233 320	252 026
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		80 157	113 654
Summa immateriella anläggningstillgångar	13	313 477	365 681
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		74 981	98 177
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		81 827	104 799
Summa materiella anläggningstillgångar	14	156 808	202 976
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga värdepappersinnehav		200	200
Summa finansiella anläggningstillgångar	15	200	200
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		16 820	14 384
Fordringar hos andra myndigheter		350 461	390 274
Övriga kortfristiga fordringar		31 220	17 831
Summa kortfristiga fordringar	16	398 501	422 489
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		248 562	211 102
Upplupna bidragsintäkter		33 934	27 447
Övriga upplupna intäkter		30 046	419
Summa periodavgränsningsposter	17	312 542	238 967
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		33 406	-2 431
Summa avräkning med statsverket	18	33 406	-2 431
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	19	1 009 966	823 025
Kassa, postgiro och bank		39 887	43 297
Summa kassa och bank		1 049 853	866 321
SUMMA TILLGÅNGAR		2 264 788	2 094 204

KAPITAL OCH SKULDER (Belopp anges i tusentals kronor)			
Myndighetskapital	Not	2021-12-31	2020-12-31
Statskapital		172	172
Balanserad kapitalförändring		73 114	68 976
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		81 977	4 137
Summa myndighetskapital	20	155 263	73 286
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	3 974	3 310
Övriga avsättningar	22	78 550	117 599
Summa avsättningar		82 524	120 908
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	320 870	496 006
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	24	164 892	74 815
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	25	130 046	129 244
Leverantörsskulder	26	327 776	128 954
Övriga kortfristiga skulder	27	138 843	143 984
Summa skulder m.m.		1 082 426	973 003
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		917 249	915 670
Oförbrukade bidrag		25 135	8 534
Övriga förutbetalda intäkter		2 192	2 802
Summa periodavgränsningsposter	28	944 575	927 006
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 264 788	2 094 204
Ansvarsförbindelser			
1. Statliga garantier för lån och krediter		Inga	Inga
2. Övriga ansvarsförbindelser, Pågående rättsliga tvister	29	2 939	3 318

16 Finansieringsanalys

Belopp anges i tusentals kronor	Not	2021	2020
DRIFT			
Kostnader	30	-8 772 426	-8 489 757
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		8 329 867	8 110 549
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	31	33 707	44 687
Intäkter av bidrag		682 431	631 138
Övriga intäkter		374	1 041
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		9 046 379	8 787 415
Ökning (-) minskning (+) av lager			
Ökning (-) minskning (+) av kortfristiga fordringar	32	-57 901	-63 625
Ökning (+) minskning (-) av kortfristiga skulder	33	258 862	44 113
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL DRIFT		474 914	278 146
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-37 543	-47 441
Investeringar i immateriella tillgångar		-121 654	-103 137
Summa investeringsutgifter		-159 197	-150 578
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		82 922	94 342
- amorteringar		-258 059	-316 141
Kreditiv från Riksgäldskontoret		90 077	65 837
Ökning av statskapital med medel från statens budget		0	0
Försäljning av anläggningstillgångar		-495	-1 683
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		-85 555	-157 645
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		6 007	-29 173
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL INVESTERINGAR		-238 745	-337 396
UPPBÖRDSVERKSAMHET (EAK, EU)			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		18 085	9 897
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-982	6 498
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		17 103	16 395
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-18 085	-9 897
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL UPPBÖRDSVERKSAMHET		-982	6 498

TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag	-73 641 333		-67 333 326
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-43 521		96 343
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-73 684 854	-67 236 983
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	73 612 804		67 298 105
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	58 175		44 261
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-1 943		1 136
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		73 669 036	67 343 502
KASSAFLÖDE FRÅN/TILL			
TRANSFERERINGSVERKSAMHET		-15 818	106 519
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		219 369	53 767
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		863 891	810 124
Ökning (+) minskning (-) av kassa och bank		-3 409	1 200
Ökning (+) minskning (-) av tillgodohavande Riksgäldskontoret		186 941	-42 681
Ökning (+) minskning (-) av avräkning med statsverket		35 837	95 248
Summa förändring av likvida medel		219 369	53 767
Likvida medel vid årets slut		1 083 260	863 891

17 Anslagsredovisning

17.1 Redovisning mot anslag

Anslag (Belopp anges i tkr)		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Nettoutgifter	Utgående överföringsbelopp
Not									
1:1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader		108 970	7 848 774	0		0	7 957 744	-7 739 692	218 052
Uo 14 1:1:1 Förvaltningskostnader för AF	34	108 970	7 848 774	0		0	7 957 744	-7 739 692	218 052
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd		3 259 905	52 702 733	0		-3 259 905	52 702 733	-45 424 690	7 278 043
Uo 14 1:2:1 Aktivitetsstöd	35	463 484	18 434 079	1 439 000		-463 484	19 873 079	-19 501 460	371 619
Uo 14 1:2:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning	36	2 796 421	29 575 804	-1 439 000		-2 796 421	28 136 804	-21 230 380	6 906 424
Uo 14 1:2:3 Statliga ålderspensionsavgifter		0	4 692 850	0		0	4 692 850	-4 692 850	0
Uo 14 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser		3 454 654	12 364 473	0		-3 454 654	12 364 473	-11 424 594	939 879
Uo 14 1:3:1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	37	3 447 083	12 259 473	0		-3 447 083	12 259 473	-11 374 637	884 836
Uo 14 1:3:2 Statsbidrag till kommuner för främjande av lokal överenskommelse		3 566	25 000	0		-3 566	25 000	-24 273	727
Uo 14 1:3:3 Främjande och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering	38	4 005	80 000	0		-4 005	80 000	-25 684	54 316
Uo 14 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.		1 064 193	13 866 462	0		-1 064 193	13 866 462	-12 611 869	1 254 593
Uo 14 1:4:1 Lönebidrag m.m.	39	1 064 193	13 866 462	0		-1 064 193	13 866 462	-12 611 869	1 254 593
Uo 14 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar		1 553 903	4 994 289	0		-1 553 903	4 994 289	-3 399 208	1 595 081
Uo 14 1:13:1 Nystartsjobb	40	1 461 818	4 152 270	0		-1 461 818	4 152 270	-3 384 553	767 717
Uo 14 1:13:2 Stöd för yrkesintroduktionsanställningar	41	9 085	28 019	0		-9 085	28 019	-14 655	13 364
Uo 14 1:13:3 Etableringsjobb	42	83 000	814 000	0		-83 000	814 000	0	814 000
Uo 14 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare		195 164	1 675 242	0		-195 164	1 675 242	-1 346 692	328 550
Uo 14 1:14:1 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	43	195 164	1 675 242	0		-195 164	1 675 242	-1 346 692	328 550
Avslutade anslag									
Uo 14 1:2:4 Utvecklingstid		0	0	0		0	0	0	0
Summa totalt		9 636 789	93 451 973	0		-9 527 819	93 560 943	-81 946 745	11 614 198

17.2 Finansiella villkor, anslagskredit (tkr)

Anslag	Beviljad anslagskredit	Utnyttjad anslagskredit
Uo 14 1:1:1 Arbetsförmedlingens Förvaltningskostnader (ram)	235 463	0
Uo 14 1:2:1 Aktivitetsstöd (ram)	993 653	0
Uo 14 1:2:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning (ram)	1 406 840	0
Uo 14 1:3:1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser (ram)	612 974	0
Uo 14 1:4:1 Lönebidrag m.m. (ram)	693 323	0
Uo 14 :13:1 Nystartsjobb (ram)	207 614	0
Uo 14 :13:2 Stöd för yrkesintroduktionsanställningar (ram)	1 400	0
Uo 14 :14:1 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare (ram)	83 762	0

17.3 Finansiella villkor, i övrigt (tkr)

Anslag	Not	Enligt regleringsbrev	Nettoutgifter	Saldo
Högstbestämningar				
Uo 14 1:1:1 Kompetenskartläggning till asylsökande (ram)	44	55 000	-715	54 285
Uo 14 1:1:1 SCB statistik (ram)		2 500	-2 500	0
Uo 14 1:1:1 Minska felaktiga utbetalningar (ram)	45	32 000	-5 837	26 163
Uo 14 1:2:1 Aktivitetsstöd (ram)	46	750 000	0	750 000
Uo 14 1:3:1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser (ram)	46	750 000	0	750 000
Uo 14 1:3:1 Sommarjobb för ungdomar	47	180 000	-107 663	72 337
Uo 14 1:3:1 Jobb för ungdomar	48	200 000	-134 298	65 702

17.4 Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Benämning	Beräknat belopp	Inkomster
2394 101	Övriga ränteinkomster	0	225
2811 104	Övriga inkomster av statens verksamhet	0	18 085
	Saldo inkomsttitlar	0	18 310*

* Saldot går inte i sin helhet att stämma av mot uppbördsavsnittet i resultaträkningen. Anledningen är att myndigheten har levererat in pengar till statsbudgeten som inte är renodlad uppbördsverksamhet. Huvuddelen av saldot på inkomsttitelredovisningen avser återbetalning gällande Främjande och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering samt Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) avseende tidigare års anslagsmedel. Här ingår även en bokning gällande överskott från Tjänsteexporten.

17.5 Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Anslag	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år				Not
				2022	2023	2024-	Slutår	
Uo 14 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser								
ap.1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	14 300 000	4 919 912	4 822 743	4 328 987	477 009	16 747		49
Villkor enligt regleringsbrev	14 300 000			13 585 000	515 000	200 000		2030
Uo 14 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.								
ap.1 Lönebidrag m.m.	15 000 000	11 463 287	10 159 257	8 237 599	1 459 592	462 066		50
Villkor enligt regleringsbrev	15 000 000			12 110 000	2 690 000	200 000		2025
Summa	29 300 00	16 383 199	14 982 000	12 566 586	1 936 601	478 813		

"Arbetsförmedlingen får under anslaget 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd, anslaget 1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar samt anslaget 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare fatta beslut som innebär ekonomiska åtaganden som medför framtida behov av anslag utan särskilt bemyndigande."

Detta framgår från regleringsbrevet – Övriga bestämmelser.

Tilldelade bemyndiganderamar enligt regleringsbrev är indikativa.

18 Noter och tilläggsupplysningar

18.1 Resultaträkningen (tkr)

NOT 1 Intäkter av anslag	2021	2020
14 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	42 028	29 592
14 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	552 221	566 088
14 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 735 618	7 514 869
Intäkter av anslag	8 329 867	8 110 549

Samtliga ovanstående intäkter finansieras med medel från statens budget.

NOT 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
Uthyrning av lokaler	7 133	8 168
- varav inomstatliga	5 966	6 836
Konsultuppdrag	14 723	25 608
- varav inomstatliga	1 078	888
- varav tjänsteexport	4 917	12 906
Övriga intäkter	11 920	11 458
- varav offentligrättslig verksamhet	77	43
- varav inomstatliga	0	1 924
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	33 776	45 234

Samtliga ovanstående avgiftsintäkter är fördelade enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191).

NOT 3 Intäkter av bidrag	2021	2020
Intäkter av bidrag	682 431	631 138
- varav inomstatliga	608 711	548 739
- varav periodisering	-8 631	4 102

Förändringen avser främst ökade intäkter från Svenska ESF-rådet (Europeiska socialfonden).

Största delen av bidragsintäkterna avser Rehabsamverkan från Försäkringskassan.

Förändringen av periodiseringar beror främst på oförbrukade bidrag.

NOT 4 Finansiella intäkter	2021	2020
Ränteintäkter	302	510
- varav inomstatliga	2	8
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	1	398
Övriga finansiella intäkter	71	133
Finansiella intäkter	374	1 041

NOT 5 Kostnader för personal	2021	2020
Lönekostnader exkl. sociala avgifter	-4 533 922	-4 235 348
- varav arvode till styrelse och andra uppdragstagare	-318	-457
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier, övriga avgifter och kostnader	-2 294 824	-2 144 552
Kostnader för personal	-6 828 746	-6 379 900

Personalkostnaderna har ökat med 7 procent under perioden, vilket främst är hänförligt till ökad personalstyrka jämfört med 2020. Vid årets slut hade antalet årsarbetskrafter ökat till 10 240 från 2020 års utfall om 9 671.

NOT 6 Kostnader för lokaler	2021	2020
Kostnader för lokaler	-555 454	-640 826
- varav inomstatliga	-1 486	-1 135

Minskning av lokalkostnader beror främst på de hyresavtal som har upphört samt en anpassning av lokalytor.

Av totalbeloppet avser 26 mnkr återföring av 2020 års avsättning.

NOT 7 Övriga driftkostnader	2021	2020
Övriga driftkostnader	-1 352 211	-1 484 740
Inköp av tjänster	-1 104 249	-1 154 634
Inköp av tjänster för transferering, arbetsmarknadsutbildning	-41 357	-28 809
Inköp av varor	-67 178	-114 452
Licensavgifter	-161 513	-120 533
Reparationer och underhåll	-49 146	-76 562
Resor, representation	-24 056	-57 723
Aktivering av immateriella kostnader	95 288	67 973

Förändringen av posten Inköp av tjänster avser främst minskade inköp av externa IT tjänster.

Posten Licensavgifter ökar och posterna Inköp av varor och Resor och representation minskar. Dessa förändringar kan kopplas till pandemin. Ökningen av posten aktiveringar beror på myndighetens inriktning Digitalt först och fortsatta investeringar i egenutvecklade IT lösningar.

NOT 8 Finansiella kostnader	2021	2020
Räntekostnader konto i Riksgäldskontoret	0	-405
Räntekostnader lån i Riksgäldskontoret	0	0
Övriga räntekostnader	-288	-198
- varav inomstatliga	-7	-55
Övriga finansiella kostnader	-43	-114
- varav inomstatliga	0	0
Finansiella kostnader	-331	-717

Då Riksgälden följer Riksbankens reporänta, som har varit 0% sedan den 8 januari 2020, har ingen räntedebitering gjorts efter kvartal 1 2020.

NOT 9 Uppbördsverksamhet	2021	2020
Medel från EU	0	-19 060
Intäkter av andra ersättningar	18 085	28 957
Medel som förts till och från statsbudgeten	-18 085	-9 897
Uppbördsverksamhet	0	0

Intäkter av andra ersättningar består av återbetalda anslagsmedel avseende främst DUA (Delegationen för unga och nyanlända till arbete) samt Främjande och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering som utbetalats tidigare år. Under 2021 har det även skett en bokning på inkomsttitel gällandet ett överskott från Tjänsteexporten. Inleverans sker i mars 2022.

NOT 10	Lämnade bidrag	2021	2020
Uo 14:1:2	Aktivitetsstöd	-45 424 698	-41 823 347
	14:1:2:1 Aktivitetsstöd	-19 501 468	-13 463 688
	14:1:2:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning	-21 230 380	-24 368 861
	14:1:2:3 Statliga ålderspensionsavgifter	-4 692 850	-3 990 798
Uo 14:1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	-11 435 139	-7 042 811
	14:1:3:1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	-11 385 183	-6 963 382
	14:1:3:2 Statsbidrag till kommuner för främjande av lokala överenskommelser	-24 273	-48 434
	14:1:3:3 Främjande och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering	-25 683	-30 995
	<i>varav Köp av utbildning</i>	<i>-1 911 055</i>	<i>-1 480 660</i>
	<i>varav Köp av tjänst från kompletterande aktörer</i>	<i>-3 628 068</i>	<i>-1 688 067</i>
Uo 14:1:4	Lönebidrag Samhall m.m.	-12 060 680	-12 182 431
	14:1:4:1 Lönebidrag Samhall m.m.	-12 060 680	-12 182 431
Uo 14:1:13	Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	-3 399 511	-3 758 999
	14:1:13:1 Nystartsjobb	-3 384 855	-3 732 794
	14:1:13:2 Yrkesintroduktionsanställningar	-14 656	-26 205
Uo 14:1:14	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	-1 346 692	-2 288 458
	14:1:14:1 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	-1 346 692	-2 288 458
	Samarbete med Försäkringskassan*	-52 530	-43 913
	<i>varav Köp av utbildning</i>	<i>-3 571</i>	<i>-3 766</i>
	<i>varav Köp av tjänst från kompletterande aktörer</i>	<i>-39 409</i>	<i>-29 753</i>
	ESF-rådet*	0	-47
	Samordningsuppdrag*	-5 400	0
	Periodiseringar	107 636	-144 683
	Konstaterade och befarade förluster	-24 319	-48 637
	Summa Lämnade bidrag	-73 641 333	-67 333 326

* Lämnade bidrag finansierade av andra myndigheter.

Uo 14:1:13 benämndes Uo 14:1:12 under 2020

Posten Periodiseringar har tidigare år varit uppdelad på Periodiseringar, återkrav samt Periodiseringar, köp av utbildning och tjänster.

Posten Befarade och konstaterade förluster har tidigare år varit uppdelad på Värdegrerling samt Konstaterade och befarade förluster.

De tre största bidragsmottagarna som ingår i posten lämnade bidrag är Försäkringskassan 20 853 mnkr, Skatteverket 14 627 mnkr och

Pensionsmyndigheten 4 693 mnkr.

Aktivitetsstöd ha ökat med 6 038 mnkr, vilket förklarar av fler deltagare i garantiprogrammen och ett ökat behov av arbetsmarknadspolitiska insatser utanför garantierna som följd av pandemin.

Ersättning till arbetslöshetskassorna har minskat med 3 138 mnkr varav preliminärskatter för a-kassor 364 mnkr. Minskningen hänförs till en positiv utveckling på arbetsmarknaden och därmed en minskad arbetslöshet.

Fler anvisningar utanför ramprogrammen har även gjort att fler personer fått aktivitetsstöd istället för a-kassa.

Statliga ålderspensionsavgifter har ökat med 702 mnkr till följd av pandemin.

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser har ökat med 4 422 mnkr främst på grund av att arbetsmarknaden gradvis har

förbättrats under året samt fortsatt utbyggnad av matchningstjänsterna.

Etableringsersättning har minskat med 942 mnkr, eftersom antalet deltagare i etableringsuppdraget har minskat.

NOT 11 Transfereringar	2021	2020
Periodisering Lämnade bidrag, inomstatliga	28 026	68 986
Periodisering Erhållna bidrag ESF	0	-47
Återkrav av bidrag	-1 839	-37 767
Extern finansiering	-3 277	-2 927
Befarade förluster	4 793	-18 069
Summa Transfereringar	27 703	10 176

NOT 12 Årets kapitalförändring	2021	2020
Konstaterade och befarade förluster samt värdering	4 793	-18 070
Externfinansierade projekt per finansiär		
Försäkringskassan	-1 371	-4 895
Samordningsförbunden	4 705	-1 745
Hack för Sweden	0	1 671
Sida	-5 991	-7 837
EU	155	1 750
Resultat Tjänsteexport	-177	-93
Erhållna bidrag för projektverksamhet, bl.a. ESF-rådet	45 154	-14 056
Övrigt		
Återkrav	1 637	-31 006
Periodiseringsposter	33 072	78 418
Årets kapitalförändring	81 977	4 137

Arbetsförmedlingen värderar fordringar enligt redovisningsprinciperna.

Erhållna bidrag för projektverksamhet har ökat jämfört med föregående år och där ingår React EU.

18.2 Balansräkningen (tkr)

Med anläggningstillgång menas en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, t.ex. maskiner, inventarier och bilar. Tillgångens värde ska uppgå till 20 000 kr och ha en nyttjandeperiod på minst 3 år. I anskaffningsvärdet ingår kostnader för installation, transport, tull och motsvarande. Större anskaffningar av likartade tillgångar ska tillgångsredovisas när anskaffningsvärdet för den enskilda tillgången är 6 000 kr och den totala anskaffningen överstiger 1 000 000 kr. Förbättringsutgifter på annans fastighet ska ha en anskaffningskostnad på minst 100 000 kr. Immateriell anläggningstillgång bestående av helt eller delvis egenutvecklade it-system och program ska ha ett anskaffningsvärde på minst 5 000 000 kr. Tillämpad princip innebär att objekt som understiger det fastställda beloppet men som tillhör en fungerande enhet läggs ihop med övriga objekt och betraktas som en enhet.

De olika tillgångarnas nyttjandeperiod är:

- 3 år Persondatorer m.m.
- 5 år Bilar, möbler och övriga datorer
- 3–5 år Egenutvecklade och köpta it-system och program
- 5 år Förbättringsutgifter på annans fastighet

Planenlig avskrivning tillämpas, dvs. avskrivning görs fr.o.m. det datum när anläggningen tas i drift.

NOT 13 Immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
Egenutvecklade it-system och program		
Ingående anskaffningsvärde	803 174	760 648
- varav pågående, avskrivning ej påbörjad	71 904	1 293
Årets anskaffningar	115 283	71 904
- varav pågående, avskrivning ej påbörjad	113 764	71 904
Årets försäljningar/utrangeringar	-25 159	-29 378
Utgående anskaffningsvärde	893 298	803 174
Ingående ackumulerade avskrivningar	-551 148	-419 060
Årets avskrivningar	-133 990	-137 941
Årets försäljningar/utrangeringar	25 160	5 853
Utgående ackumulerade avskrivningar	-659 978	-551 148
Bokfört restvärde egenutvecklade it-system och program	233 320	252 026
Köpta it-system och program		
Ingående anskaffningsvärde	192 704	168 527
Årets anskaffningar	6 371	31 234
Årets försäljningar/utrangeringar	-779	-7 057
Utgående anskaffningsvärde	198 296	192 704
Ingående ackumulerade avskrivningar	-79 049	-50 231
Årets avskrivningar	-39 881	-35 875
Årets försäljningar/utrangeringar	791	7 057
Utgående ackumulerade avskrivningar	-118 139	-79 049
Bokfört restvärde köpta it-system och program	80 157	113 655
Immateriella anläggningstillgångar	313 477	365 681

Under 2021 fortsatte myndighetens inriktning mot Digitalt först och en kanalförflyttning för våra kunder. Investeringar inom egenutvecklade IT lösningar ökade och är främst kopplade till DAF (beslut om stöd och beslut om att anställa). Posten Årets försäljningar/utrangeringar hänför sig till sju anläggningar där system inte längre används och har ersatts av nya system. Utgående balans pågående projekt där avskrivning ej startat 149 469 tkr

NOT 14 Materiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	494 575	527 506
Omklassificering av anläggningstillgångar	2 785	0
Årets anskaffningar	12 234	16 851
Årets försäljningar/utrangeringar	-31 464	-49 782
Utgående anskaffningsvärde	478 130	494 575
Ingående ackumulerade avskrivningar	-396 398	-398 508
Årets avskrivningar	-36 154	-37 516
Årets försäljningar/utrangeringar	29 403	39 626
Utgående ackumulerade avskrivningar	-403 149	-396 398
Bokfört restvärde förbättringsutgift på annans fastighet	74 981	98 177
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	444 202	427 412
Omklassificering av anläggningstillgångar	-2 785	0
Årets anskaffningar	25 309	30 589
Årets försäljningar/utrangeringar	-40 369	-13 799
Utgående anskaffningsvärde	426 357	444 202
Ingående ackumulerade avskrivningar	-339 403	-288 536
Årets avskrivningar	-44 629	-63 386
Årets försäljningar/utrangeringar	39 502	12 519
Utgående ackumulerade avskrivningar	-344 530	-339 403
Bokfört restvärde maskiner, inventarier, installationer mm*	81 827	104 799
I Maskiner, inventarier, installationer m.m. ingår konst och andra ej avskrivningsbara inventarier med följande belopp		
Ingående anskaffningsvärde	172	172
Årets anskaffning	0	0
Utgående anskaffningsvärde	172	172
Bokfört restvärde*	172	172
Materiella anläggningstillgångar	156 808	202 976

* Bokfört värde enligt balansräkningen består av maskiner, inventarier, installationer m.m. och konst. Den stora förändringen av posten Årets försäljningar/utrangeringar under Maskiner, inventarier, installationer mm, hänför sig till utrangering av möbler under 2021.

NOT 15 Finansiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Anskaffningsvärde bostadsrätt	200	200
Tidigare värdereglering bostadsrätt	0	0
Finansiella anläggningstillgångar	200	200

NOT 16 Kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
Kundfordringar	16 820	14 384
Fordringar hos andra myndigheter	350 461	390 274
- varav återkrav *	160 171	196 792
Övriga kortfristiga fordringar	31 220	17 831
- varav återkrav	31 411	18 000
Fordringar	398 501	422 489

Fordringarna har minskat från föregående år med ca 24 mnkr. Minskningen beror främst på att återkraven för aktivitetsstöd och etableringsersättning har minskat.

Årets förändring av principer för värdereglering påverkar posten kundfordringar med 2,2 mnkr och posten övriga kortfristiga fordringar med 5,4 mnkr. Återstående ökning av övriga kortfristiga fordringar beror på förändringar av återkrav med 4,3 mnkr samt att fler återkravsfordringar avbetalas och därför inte värderegleras.

I posten Fordringar hos andra myndigheter ingår återkrav för aktivitetsstöd och etableringsersättning med 160 mnkr. Återkraven hanteras och värderas av Försäkringskassan. Fordran har tagits upp enligt Försäkringskassans värdering.

I posten övriga kortfristiga fordringar finns en skuld till Inspektionen Arbetslöshetsförsäkringen på 196 tkr avseende arbetslöshetsersättning till arbetssökande som kommer från andra EES länder.

De tre största utomstatliga kunderna är skadeståndskrav enligt dom i tingsrätt till en privatperson 3 700 tkr, Samordningsförbundet Stockholm 2 234 tkr och Samordningsförbundet Göteborg 2 188 tkr.

De tre största inomstatliga kunderna är SIDA 3 400 tkr, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen 1 026 tkr och Statens institutionsstyrelse 390 tkr.

* Jämförelsetal för 2020 på raden -varav återkrav är justerade från 302 147 till 196 792 då de tidigare inte tog hänsyn till värderegleringen.

NOT 17 Periodavgränsningsposter, tillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader	127 215	87 017
- varav inomstatliga	0	0
Förutbetalda hyror	121 347	124 085
- varav inomstatliga	377	367
Upplupna bidragsintäkter	33 934	27 447
- varav inomstatliga	8 889	0
Övriga upplupna intäkter	30 046	419
- varav inomstatliga	1 114	419
Periodavgränsningsposter, tillgångar	312 542	238 967

Tjänsteexporten är uppdelad på avgiftsfinansierad och bidragsfinansierad verksamhet från 2020.

NOT 18 Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-18 310	-10 148
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	18 310	10 148
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel		
Fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	0	-6 522
Redovisat mot anslag	74 207 053	67 893 785
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-74 207 053	-67 887 263
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-108 970	-78 181
Redovisat mot anslag	7 739 692	7 522 350
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-7 848 774	-7 553 139
Återbetalning av anslagsmedel		
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-218 052	-108 970
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	38 522	46 003
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-4 074	-7 481
Fordringar avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	34 448	38 522
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	68 017	-58 978
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	2 637 482	1 918 748
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-76 677 232	-69 668 868
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	74 188 743	67 877 115
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	217 010	68 017
Avräkning med statsverket	33 406	-2 431

NOT 19 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Anslagsmedel	1 009 966	823 025
- varav intäkter av bidrag	37 897	66 235
Avgifter	0	0
Räntekontokredit	300 000	
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	1 009 966	823 025

NOT 20 Förändring av myndighetskapital					
	Statska pital	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2020	172	242 000	-173 024	4 137	73 285
Ingående balans 2021	172	242 000	-173 024	4 137	73 285
Föregående års kapitalförändring	0	19 740	-15 603	4 137	0
Årets kapitalförändring	0			81 977	0
Summa årets förändring	0	19 740	-15 603	81 977	81 977
Utgående balans 2021	172	261 740	-188 627	81 977	155 262

NOT 21 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
	2021-12-31	2020-12-31
Ingående avsättning	3 310	4 518
Årets pensionskostnad	2 679	1 378
Årets pensionsutbetalningar	-2 015	-2 586
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	3 974	3 310

Avsättning görs till arbetstagare som beviljats avgång med pensionsersättning enligt Trygghetsavtalets regler.

NOT 22 Övriga avsättningar		
	2021-12-31	2020-12-31
Ingående avsättning	71 969	75 237
Årets avsättning	13 555	6 490
Årets utbetalningar	-13 943	-9 757
Lokalt aktivt omställningsarbete	71 581	71 970
Ingående avsättning	31 967	21 456
Årets avsättning	-26 522	10 511
Årets utbetalningar	0	0
Omställning lokaler	5 445	31 967
Årets avsättning	1 524	13 662
Övriga avsättningar	1 524	13 662
Summa övriga avsättningar	78 550	117 599

I posten Omställning lokaler har ca 26,5 mnkr återförts i år. Kvarstående avsättning avser nio kontor där hyreskontrakt löper ut under 2022 och 2023.

I posten Övriga avsättningar ingår avsättning för ett skadestånd som utbetalas årsvis fram till år 2026, extra utbetalning av tjänstepension samt återföring av föregående års avsättning.

Under året har avsättningar för extra utbetalningar av tjänstepension minskat med ca 12 mnkr varav 1,3 mnkr utbetalats och 10,7 mnkr återförts.

NOT 23 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Ingående balans	496 006	717 805
Årets nyupptagna lån	45 205	86 657
Omvandling kreditiv till lån	37 718	7 685
Årets amorteringar	-258 059	-316 141
Lån i Riksgäldskontoret	320 870	496 006
Beviljad låneram	800 000	
Utnyttjad låneram	485 762	
- Kreditiv för utvecklingskostnader	164 892	

Under posten Årets nyupptagna lån beror minskningen främst på färre verksamhetsinvesteringar kopplat till CRM-plattformen.
Under posten Omvandling kreditiv till lån består förändringen främst av fler färdigställda egenutvecklade it-system under 2021.
Under posten Kreditiv för utvecklingskostnader ingår det preliminära beloppet för december 2021 med 15 428 tkr

NOT 24 Övriga krediter i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	164 892	74 815

Övriga krediter består av kreditiv som tas upp medan utvecklingskostnader för egenutvecklat it-system pågår.
I posten övriga krediter i Riksgäldskontoret ingår det preliminära beloppet för december 2021 med 15 428 tkr
Investeringar inom egenutvecklade it lösningar ökade under 2021 och är främst kopplade till DAF (beslut om stöd och beslut om att anställa).

NOT 25 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	130 046	129 244
Skatteverket, skuld arbetsgivaravgift	115 641	115 674
Skatteverket, skuld mervärdesskatt	149	142
Övrigt	14 256	13 428

NOT 26 Leverantörsskulder	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder	327 776	128 954

Leverantörsskulder har ökat med ca 199 mnkr. Det förklaras av att utomstatliga leverantörsskulder har ökat med 192 mnkr samt att leverantörsskulder för investering har ökat med 6 mnkr.
De tre största leverantörerna är Atea Sverige AB 41 831 tkr, Crayon AB 35 831 tkr och R2M Group AB 25 176 tkr.

NOT 27 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Övriga kortfristiga skulder	138 843	143 984
Skatteverket, skuld preliminärskatt	98 358	100 315
Your First Eures Job	39 988	43 381
Övrigt	497	288

NOT 28 Periodavgränsningsposter, skulder	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna löner	9 715	9 864
upplupna arbetsgivaravgifter på upplupna löner	3 007	3 064
upplupna premier avtalsförsäkringar på upplupna löner	1 679	736
Upplupna semesterlöner	339 356	320 399
upplupna arbetsgivaravgifter på upplupna semesterlöner	105 254	99 857
upplupna premier avtalsförsäkringar på upplupna semesterlöner	58 468	48 968
Övriga upplupna kostnader	399 769	432 782
- varav inomstatliga	9 315	7 094
Oförbrukade bidrag	25 135	8 534
- varav inomstatliga	23 710	8 534
Övriga oförbrukade medel	2 192	2 802
- varav inomstatliga	2 192	2 802
Periodavgränsningsposter, skulder	944 575	927 006

Ökningen av posten Upplupna semesterlöner samt upplupna arbetsgivaravgifter på upplupna semesterlöner hänförs till att personalstyrkan har ökat under 2021 jämfört med 2020.

Förbrukningstakt på oförbrukade bidrag	
Inom 3 mån	1 937
-12 mån	16 882
13-36 mån	6 316
mer än 36 mån	
Totalt	25 135

NOT 29 Ansvarförbindelser	2021-12-31	2020-12-31
Pågående rättsliga tvister	2 939	3 318

Arbetsförmedlingen har två pågående rättsliga tvister per den 31 december 2021. Tvisterna omfattar krav på totalt 2 939 tkr. Den första tvisten avser avtalsbrott gällande uppsagt avtal av STOM och uppgår till 2 855 tkr. Arbetsförmedlingen vann tvisten i tingsrätt 2021 och motparten har nu överklagat till hovrätten men har inte fått prövningstillstånd än. Risken värderas till medelrisk. Den andra tvisten gäller negativ fastställsetalan av felaktig utbetalning och uppgår till 84 tkr. Tvisten väntas tas upp i tingsrätten under våren 2022. Risken värderas till medelrisk. Om Arbetsförmedlingen förlorar tvisterna kan myndigheten bli skyldig att betala motpartens krav samt rättegångskostnader.

18.3 Finansieringsanalys (tkr)

NOT 30 Kostnader	2021	2020
Kostnader enligt resultaträkningen	8 992 174	8 794 001
Justeringar:		
Avskrivningar och nedskrivningar	-255 432	-287 817
Realisationsförlust	1 643	20 727
Ej likviditetspåverkande poster		
Avsättningar	34 041	-37 154
Kostnader enligt finansieringsanalysen	8 772 426	8 489 757

NOT 31 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	33 775	45 234
Justeringar:		
Realisationsvinst	-68	-547
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	33 707	44 687

NOT 32 Kortfristiga fordringar	2021	2020
Fordringar och periodavgränsningsposter enligt balansräkningen, IB	-661 456	-572 430
Fordringar och periodavgränsningsposter enligt balansräkningen, UB	711 043	661 456
Justeringar:		
Återkrav av bidrag och aktivitetsstöd, Transferering	9 296	-31 899
Återkrav skattereduktion, Uppbörd	-982	6 498
Kortfristiga fordringar	57 901	63 625

NOT 33 Kortfristiga skulder	2021	2020
Skulder m.m. och periodavgränsningsposter enligt balansräkning, IB	-1 329 188	-1 186 006
Skulder m.m. och periodavgränsningsposter enligt balansräkning, UB	1 541 240	1 329 188
Justeringar:		
Upplupna kostnader, Transfereringar	52 817	-128 242
Upplupna kostnader, Investeringar	-6 007	29 173
Kortfristiga skulder	258 862	44 113

18.4 Anslagsredovisningen

Nedan anges orsakerna till att utfallet avviker väsentligt mot tilldelat belopp.

Väsentlig avvikelse uppstår vid en avvikelse på 10% från årets tilldelning, liksom avvikelse på minst 100 mnkr även om det understiger 10%. Även bakgrunden till utökat utrymme genom tilläggsbeslut från regeringen anges. Väsentlig avvikelse för beställningsbemyndigande uppstår när utestående åtagande uppgår till mindre än 75% av bemyndigandet.

NOT 34 14:1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader (ramanslag) 14:1:1:1 Förvaltningskostnader för Arbetsförmedlingen (ram)

Enligt ett ändringsbeslut av regleringsbrevet för budgetåret 2021 daterat 2021-06-17, har anslaget minskats med 5 mnkr. Myndigheten redovisar ett anslagssparande om 218 mnkr, vilket i huvudsak beror på lägre personalkostnader till följd av vakanser och att nyttjandet av konsulter varit lägre än planerat. Även minskade kostnader för resor, konferenser och kompetensutveckling till följd av coronapandemin bidrar till sparandet. Utöver detta innebär även det tillfälliga regelverket, där Försäkringskassan ersätter arbetsgivaren för sjuklönekostnader, en lägre belastning på anslaget.

NOT 35 14:1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd (ramanslag) 14:1:2:1 Aktivitetsstöd (ram)

Anslaget har under året utökats med totalt 1 331 mnkr. Två ändringsbeslut under första halvåret minskade anslaget med totalt 108 mnkr. I november kom dock ett ändringsbeslut med en omDispositionering av medel från anslagspost 2, Bidrag till arbetslöshetsersättning, inom samma anslag på 1 439 mnkr. Grund till omDispositioneringen hänförs till fler deltagare i garantiprogrammen och ett ökat behov av arbetsmarknadspolitiska insatser utanför garantierna som följd av pandemin samtidigt som arbetslösheten minskat. Trots utmaningarna kopplade till pandemin och att antalet anställda har minskat sedan 2019 har Arbetsförmedlingen för innevarande år ett nästintill fullt utnyttjande av medel för anslag 1:2 ap.1 (98%).

NOT 36 14:1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd (ramanslag) 14:1:2:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning (ram)

Anslaget har ändrats vid ett flertal tillfällen under året, där det sista ändringsbeslutet av regleringsbrevet är daterat 2021-11-03. Detta innebär en total minskning av anslaget under året med 1 502 mnkr. Grund till ändringsbesluten hänförs till en minskad arbetslöshet under året samt att Arbetsförmedlingen anvisat fler deltagare utanför ramprogrammen. Många av dessa personer har då fått aktivitetsstöd istället för a-kassa. Arbetslöshetsprognosen har under året skrivits ner och antalet personer som erhållit ersättning har varit lägre än tidigare bedömningar. Förklaringen till anslagssparandet på anslaget är den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden, vilket medfört att färre personer har fått ersättning från en arbetslöshetskassa än vad det tidigare har bedömts.

NOT 37 14:1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser (ramanslag) 14:1:3:1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser (ram)

Enligt ändringsbeslut av regleringsbrevet för budgetåret 2021 daterat 2021-02-04 samt 2021-06-17 har anslaget utökats under året med 628 mnkr. Grund till ökningen av anslaget är att möjliggöra att fler kan delta i insatser som leder till arbete och att fler som är i behov av tidiga insatser ska få sådana. Trots utmaningarna kopplade till pandemin och att antalet anställda har minskat sedan 2019 har Arbetsförmedlingen för innevarande år ett nästintill fullt utnyttjande av medel för anslag 1:3 ap.1 arbetsmarknadspolitiska program och insatser (93%).

NOT 38	14:1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser (ramanslag) 14:1:3:3 Främjande och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering (ram)
<p>Uppdraget under anslaget för myndigheten är att fördela ut statsbidrag till arbetsmarknadens parter i syfte att påskynda nyanländas etablering på arbetsmarknaden. För bidragsåret 2021 genomförde Arbetsförmedlingen totalt två utlysningar av medel inom ramen för det disponibla anslaget. 15 av 17 ansökningar beviljades till ett belopp på 25 684 tkr. Kvarstående medel för bidragsåret 2021 är 54 316 tkr.</p>	
NOT 39	14:1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. (ramanslag) 14:1:4:1 Lönebidrag m.m. (ram)
<p>Anslagssparandet förklaras av färre beslut på grund av svårigheter att få arbetsgivare att nyanställa som en följd av pandemin. Lönebidragsanställningar är även en anställningsform som ställer höga krav på myndighetens beslutskapacitet, då det krävs kompetens och resurser för att genomföra dessa beslut.</p>	
NOT 40	14:1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar (ramanslag) 14:1:13:1 Nystartsjobb (ram)
<p>Enligt ett ändringsbeslut av regleringsbrevet för budgetåret 2021 daterat 2021-02-04 har anslaget utökats med 151 mnkr. För att möta den ökade arbetslösheten till följd av Corona infördes en tillfällig möjlighet att förlänga den maximala tiden för nystartsjobb under 2020. Denna regeländring fortsatte att gälla under 2021. Anslagssparandet förklaras av färre beslut på grund av svårigheter att få arbetsgivare att både nyanställa och förlänga befintliga nystartsjobb.</p>	
NOT 41	14:1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar (ramanslag) 14:1:13:2 Stöd för yrkesintroduktionsanställningar (ram)
<p>Anslagssparandet förklaras av färre beslut på grund av restriktioner och varsel till följd av Corona.</p>	
NOT 42	14:1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar (ramanslag) 14:1:13:3 Etableringsjobb (ram)
<p>Inga beslut för etableringsjobb har fattats under 2021, då det fortfarande finns osäkerheter om bland annat reformens utformning.</p>	
NOT 43	14:1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare (ramanslag) 14:1:14:1 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare (ram)
<p>Enligt ett ändringsbeslut av regleringsbrevet för budgetåret 2021 daterat 2021-06-17 har anslaget minskat med 21 mnkr. Anslaget avser etableringsersättning som utbetalas till de nyanlända. Ersättningen är en rättighet varför anslagsbelastningen kommer att påverkas av antalet nyanlända som omfattas av lagstiftningen. Anslagssparandet beror på att antalet deltagare i etableringsuppdraget var färre än vad anslaget dimensionerats för. Anslaget dimensioneras enligt Migrationsverkets planeringsantagande. Under pandemin har även möjligheterna för migranter att resa både till och inom Europa kraftigt begränsats, vilket lett till färre asylsökande.</p>	

NOT 44 Finansiella villkor, i övrigt

Av anslaget får högst 55 000 tkr användas för att erbjuda kompetenskartläggning till asylsökande. Bokförda kostnader under året uppgår till 715 tkr. Under 2021 har ett arbete pågått med att integrera det digitala kartlägningsverktyget jobskills.se i det generella tjänsteutbudet samt så har riktlinjer för språkhantering arbetats fram.

NOT 45 Finansiella villkor , i övrigt

Av anslaget får 32 000 tkr endast användas för att finansiera insatser, återrapportering och uppdrag kopplade till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen och Arbetsförmedlingens deltagande i uppdrag för att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Bokförda kostnader under året uppgår till 5 837 tkr. Arbetet har inte kommit igång i önskad omfattning under året men kommer att utvecklas och trappas upp under 2022.

NOT 46 Finansiella villkor , i övrigt

Enligt regleringsbrev 2020-12-17 finns en utbytbart mellan 14:1:2:1 och 14:1:3:1 på 750 000 tkr. Den möjligheten har inte nyttjats under 2021, eftersom behovet inte har uppstått. Båda anslagsposterna redovisar ett anslagsparande under 2021.

NOT 47 Finansiella villkor , i övrigt

Av anslaget får högst 180 000 tkr användas för bidrag till kommunerna för att skapa sommarjobb för ungdomar. Bokförda kostnader under året uppgår till 107 663 tkr. Överenskommelser om Ungdomsjobb 2021 (Sommarjobb och Jobb för ungdomar) skrevs med 284 av landets 290 kommuner, varav 12 kommuner därefter har meddelat att de avstår från Ungdomsjobb 2021. 225 kommuner har begärt ersättning för sommarjobb för ungdomar. Alla kommuner har inte skapat sommarjobb/jobb för unga som uppgår till det maximala belopp de blivit tilldelade.

NOT 48 Finansiella villkor , i övrigt

Av anslaget får högst 200 000 tkr användas för bidrag till kommunerna för att skapa jobb för ungdomar. Bokförda kostnader under året uppgår till 134 298 tkr. Överenskommelser om Ungdomsjobb 2021 (Sommarjobb och Jobb för ungdomar) skrevs med 284 av landets 290 kommuner, varav 12 kommuner därefter har meddelat att de avstår från Ungdomsjobb 2021. 239 kommuner har begärt ersättning för jobb för ungdomar. Alla kommuner har inte skapat sommarjobb/jobb för unga som uppgår till det maximala belopp de blivit tilldelade.

18.5 Bemyndigande

NOT 49 **14:1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser**
14:1:3:1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Ny redovisningsprincip för bemyndigat belopp av matchningstjänster tillämpas från och med årsredovisningen 2021 i enlighet med skrivningar i regleringsbrevet för 2021 daterat 2021-12-16. I enlighet med den nya redovisningsprincipen redovisas de ekonomiska åtagandena för matchningstjänster med prognostiserade belopp av vad som faktiskt bedöms leda till ett infriande. De ingående åtagandena har justerats ned med 1 241 617 tkr och de utestående åtaganden för matchningstjänster har justerats ned med 1 918 284 tkr, i enlighet med den nya redovisningsprincipen. Övriga program och insatser redovisas utifrån samma principer som tidigare år. Då antalet beslut och åtagande per beslut blivit lägre än vad som tidigare bedömdes nyttjas inte hela bemyndiganderamen. Även den förändrade redovisningsprincipen leder till ett lägre nyttjande.

NOT 50 **14:1:4 Lönebidrag och Samhall mm.**
14:1:4:1 Lönebidrag mm.

Antalet deltagare med Lönebidragsanställningar har minskat under året, vilket kan förklaras av det rådande läget på arbetsmarknaden. Detta medför att åtagandena har minskat och att bemyndiganderamen därmed nyttjas i lägre omfattning.

19 Intern styrning och kontroll

19.1 Övergripande utvärdering

Den utvärdering Arbetsförmedlingen gör av intern styrning och kontroll (ISK) för 2021 ligger till grund för styrelsens bedömning av myndighetens ISK. Den sammantagna bedömningen baseras på fortlöpande uppföljningar, utvärderingar och rapporter från verksamheten, verksamhetens bedömningar enligt självskattningsmodellen och intyganden, iakttagelser från internrevisionen, Riksrevisionen samt från granskningar och yttranden från externa granskare. Utvärderingen har gjorts med användning av COSO-modellen¹⁶⁰ och belyser verksamheten utifrån aspekterna intern miljö, riskanalys, åtgärder och kontroller, information och kommunikation samt uppföljning och utvärdering.

Självskattningen och bedömningen inom verksamheten görs digitalt sedan september 2020. Under 2021 infördes obligatorisk bedömning och intygande för chefer på organisationsnivå 2-4¹⁶¹ vilket har resulterat i ökad enhetlighet, spårbarhet och transparens i självskattningen. Det har även resulterat i förbättrad kontroll av den egna verksamheten och eventuellt uppkomna avvikelser i den interna styrningen och kontrollen som därmed eskaleras upp till chefer på ovanliggande organisationsnivå. Resultatet för självskattningen är en sammanvägd bedömning av organisationsnivå 2-4 och baseras på drygt 300 bedömningar gjorda av chefer på sina egna verksamheter. Detta sammanvägda resultat har sedan bidragit till den myndighetsövergripande bedömningen av intern styrning och kontroll.

Delkomponenterna utvärderas utifrån bedömningsnivåerna *etablerad* (grön), *grundläggande* (gul) och *otillfredsställande* (röd).

¹⁶⁰ <https://www.coso.org>

¹⁶¹ Myndigheten delar in sin organisation i nivåer där nivå 1 utgör myndighetsövergripande nivå. Nivå 2 är direktörer från avdelningar, staber och verksamhetsområden vilka utgör generaldirektörens ledningsgrupp.

19.2 Bedömning av intern styrning och kontroll 2021

I följande avsnitt redovisas väsentlig utveckling som skett under 2021 och de åtgärder som genomförts inom de olika delkomponenterna. Resultat för genomförd självskattning redovisas under varje delkomponent.

Nedan: Bedömning 2021

Intern miljö	Riskhantering	Åtgärder och kontroller	Information och kommunikation	Uppföljning och Utvärdering
Ledarskap (gul)	Riskidentifiering (gul)	Effektivitet (röd)	Intern kommunikation (gul)	Uppföljning av verksamhet och ekonomi (gul)
Värdegrund (gul)	Åtgärdande av risker (gul)	Hushållande med statens medel (gul)	Extern kommunikation (grön)	Utvärdering av verksamhet och ekonomi (gul)
Verksamhetsplanering (gul)		Felaktiga utbetalningar (gul)	Incidenthantering (gul)	Internrevision och externa granskningar (gul)
Organisation, roller och ansvar (grön)		Regelefterlevnad (röd)	Krishantering och beredskapsplanering (gul)	Intern styrning och kontroll (gul)
Styrande dokument (gul)		Redovisning och rapportering (gul)		
Otillåten påverkan (gul)		Informationssäkerhet (gul)		
Kompetensförsörjning (gul)				
Arbetsmiljö (gul)				

19.3 Utvecklingen inom intern miljö

19.3.1 Ledarskap

Sammantaget bedöms riktlinjer för medarbetarskap och chefskap vara tillgängliga och kända och därmed grundläggande vilket också framkommer i självskattningen som även visar att man utvärderar och utvecklar dessa.

Arbetsförmedlingens inriktning för medarbetar- och chefskap¹⁶² är en viktig möjliggörare för den förflyttning och den transformation som pågår, och den fortsatta implementeringen med fokus på samsyn och förutsättningar har stöttat förflyttningen. Kriterierna har vävts in i lönesamtalet, utvecklingssamtalet och kravprofiler vid rekryteringar samt vid chefsutbildningar och chefsprogram.

¹⁶² Arbetsförmedlingens inriktning för medarbetarskap och chefskap Af-2020/0058 1603

Under 2021 togs ett nyckeltal fram för att mäta förståelsen för uppdrag, mål och prioriteringar där utfallet var högt vilket tyder på att myndighetens medarbetare är väl insatta i sina uppdrag, mål och prioriteringar.

19.3.2 Värdegrund

Sammantaget bedöms värdegrunden vara tillgänglig och känd och därmed på en grundläggande nivå vilket även självskattningen indikerar.

Nyanställda får ta del av värdegrunden som ett led i sin introduktion vilket bidrar till att den blir tillgänglig och känd. Under 2021 har myndighetens inriktning för medarbetar- och chefskapet implementerats i hela myndigheten, vilket är en konkretisering av värdegrunden.

19.3.3 Verksamhetsplanering

Beskrivning av processen för verksamhetsplanering samt styrmodell är tillgänglig och känd av berörda vilket också framkommer i självskattningen. Den visar också att organisationen anser att man utvärderar och utvecklar dessa.

Myndighetens verksamhetsplan för 2021 planerades under ett krisår med anledning av pandemin, med en hög arbetslöshetsnivån och en ansträngd arbetsmarknad. Myndigheten har kunnat styra på den plan som beslutades i januari utan revideringar.

Under 2021 har en reviderad process för verksamhetsplanering och uppföljning av verksamhetsplanen utarbetats. Detta har bidragit till ökad tydligheten i styrningen i fråga om mål och prioriteringar på myndighetsnivå samt förbättrad uppföljning av måluppfyllelse och genomförande av aktiviteter. En ökad integrering av verksamhetsplaneringen och riskhanteringsprocessen har också skett samt ett arbete för att närmare koppla samman planeringen av verksamhet och ekonomi. I internrevisionens granskning¹⁶³ av processen föreslogs en rad åtgärder som nu vidtagits i utarbetandet av den kommande verksamhetsplanen och processen för uppföljning av densamma. Fortsatt arbetet med implementering och vidareutveckling kommer att ske under 2022.

En översyn av myndighetens styrmodell har påbörjats i syfte att anpassa den utifrån nya verksamhetsbehov och förändringar i uppdrag och förutsättningar. Under 2020 framkom det inom ramen av bedömning av intern styrning att det rådde otydligheter i befintligt material och process. Internrevisionen gjorde även iakttagelser rörande spårbarheten i verksamhetsplaneringen.¹⁶⁴ Detta har till viss del åtgärdats med den reviderade verksamhetsplaneringsprocessen där ansvar för utvecklingsaktiviteter tydliggjorts. Det pågår också ett arbete med digitalisering av myndighetens verksamhetsplaneringsprocess, vilket bedöms öka spårbarheten ytterligare.

¹⁶³ Internrevisionsrapport 2021:01, *Verksamhetsplanering, styrning och uppföljning Af 2021/0014 3537*

¹⁶⁴ Internrevisionsrapport 2020:4, *Regelefterlevnad Af-2020/0036 5242*

En strategi för kundarbetet – digitalt först, som bland annat ersätter den tidigare kund- och kanalstrategin, är nu implementerad. Den nya strategin är central för myndighetens verksamhet och utveckling. Implementeringen av strategin möter kraven inom flera rekommendationer från internrevisionen.

19.3.4 Organisation, roller och ansvar

Arbets- och delegationsordning samt roll- och ansvarsbeskrivningar för väsentliga verksamhetsområden bedöms vara tillgängliga och kända och att de därutöver utvärderas och utvecklas. Detta bekräftas också av verksamhetens självskattning. Den sammantagna bedömningen är att delkomponenten ligger på en etablerad nivå.

Arbetsordningen har uppdaterats för att tydliggöra och beskriva ansvarsfördelningen mellan verksamhetsområdena utifrån den nya strategin för kundarbete- digitalt först.

De senaste två åren har varit särskilt utmanande då myndighetens utvecklingstakt har accelererat parallellt med organisationsförändringar, varsel och uppsägningar. Regeringen har vidare uppdragit åt myndigheten att förbereda och påbörja den reformering av Arbetsförmedlingen som har sin bakgrund i januariöverenskommelsen. Mot bakgrund av dessa förändrade förutsättningar fattade generaldirektören i januari 2021 beslut om att genomföra en organisationsöversyn. Organisationsanalysen färdigställdes under hösten 2021 och har överlämnats till Arbetsförmedlingen med ett förslag till organisationsförändring. Förslaget kommer under våren 2022 att diskuteras inom myndigheten för att få en bred genomlysning av såväl konsekvenser som förutsättningar.

Många av myndighetens yrkesroller är i förändring i takt med reformeringen, där rollerna går från generalist till specialist. Det finns också ett behov av att stärka myndighetens roll i kontroll och tillsyn.

19.3.5 Styrande dokument

Delkomponenten bedöms vara på en grundläggande nivå. De styrande dokumenten är tillgängliga och kända vilket också framkommer i självskattningen.

Alla typer av styrande, sammanfattande och vägledande dokument finns tillgängliga och sökbara på intranätet. Handbok finns för att stödja framtagande, uppdatering samt upphävande.¹⁶⁵ Utveckling pågår för att förbättra tillgängligheten, bland annat genom förbättrad sökfunktion, förbättrad presentation på intranätet och genom ökad enhetlighet. Ett arbete med att flytta över de styrande dokumenten till myndighetens nya intranät är i slutfasen. I samband med överflytten har en genomgång gjorts av äldre dokument med oklar status och andra felaktigheter. Dessa flyttas inte med till det nya intranätet, vilket minskar risken för otydlig/inaktuell styrning. Fortsatt utveckling behövs inom området styrande dokument för att ge goda förutsättningar att göra rätt.

¹⁶⁵ *Internt styrande, vägledande och sammanfattande dokument. Af-2021/00416999*

Det finns idag många styrdokument-och internrevisionen har i tidigare översyn¹⁶⁶ konstaterat att det upplevs något oklara/otydliga vilka dokument som egentligen är styrande inom detta område. I den översyn av myndighetens styrmodell som påbörjats under 2021 kommer styrdokumentens roll att tydliggöras.

19.3.6 Otillåten påverkan

Bedömningen är att processen för att upptäcka och motverka korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter ligger på grundläggande nivå. Detta indikerar också verksamhetens självskattning.

Processerna för att upptäcka och motverka otillåten påverkan så som korruption, bedrägeriförsök och andra oegentligheter finns tillgängliga på intranätet. I självskattningen framkommer att myndigheten har grundläggande kunskap inom området, men att risken för otillåten påverkan inte alltid beaktas i riskanalysen. Att området bedöms inom ramen för intern styrning och kontroll bedöms öka medvetenheten.

En särskild granskning har gjorts under 2021 i syfte att undersöka systematik i att förebygga otillåten påverkan.¹⁶⁷ Bedömningen är att det finns gott om stödmaterial för att förebygga otillåten påverkan men att kunskapen likväl behöver höjas. Det är inte tillräckligt att endast 23 procent av myndighetens medarbetare har genomfört webbutbildningen inom området, både avseende risken för att objektiviteten urholkas och att arbetsmiljön sätts ur spel. Risk för otillåten påverkan ska identifieras och bedömas vid alla riskanalyser. Ett arbete som särskilt behöver beaktas i det pågående förändringsarbetet är exempelvis när myndigheten utvecklar arbetssätt och service mot fristående aktörer.

19.3.7 Kompetensförsörjning

Sammantaget bedöms processen för kompetensförsörjning vara grundläggande. Självskattningen visar att processen är tillgänglig och känd samt att den utvärderas och utvecklas.

Arbetet med kompetensförsörjning tar sin utgångspunkt i uppdraget, och chefer identifierar vilka kompetenser som behövs och arbetar systematiskt för att medarbetarna ska ha kompetens för att lösa sina arbetsuppgifter. Dock kvarstår utmaningen att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning samt förutse framtida kompetensbehov då det fortfarande är oklart vilken kompetens och vilka roller som den reformerade myndigheten efterfrågar.

För att klara myndighetens kompetensförsörjning har fokus under 2021 på kort sikt handlat om att rekrytera medarbetare för att säkra att myndigheten klarar uppdraget. I det långsiktiga perspektivet är det kompetensförflyttning som kommer att krävas för reformeringen och den strategiska inriktningen.

¹⁶⁶ Internrevisionsrapport 2020:02 *Digitalisering av arbetsförmedlingens tjänster* Af-2019/0020 9015

¹⁶⁷ Granskning, Arbetsförmedlingen. Af-2021/0000 3943

19.3.8 Arbetsmiljö

Sammantaget bedöms delkomponenten vara grundläggande. Självskattningen visar att verksamheten känner sig övervägande trygg i vad som innefattas av arbetsmiljö.

Som stöd till cheferna i arbetsmiljöarbetet finns både rutiner och processer framtagna samt ett nära samarbete med HR. Det finns fortsatta utmaningar med att få till ett systematiskt arbetsmiljöarbete i verksamheten. Bland annat behöver det systematiska arbetsmiljöarbetet bli en tydligare del av myndighetens planerings- och uppföljningsprocess. Även det hybrida arbetssättet¹⁶⁸ är något som måste utvecklas och följas upp löpande då det är ett nytt arbetssätt som det fortfarande inte finns mycket forskning kring.

Internrevisionen granskade under 2020¹⁶⁹ myndighetens arbetsmiljö och utifrån rekommendationer i rapporten har bland annat verksamhetsplaneringsprocessen inklusive anvisningar förtydligats med förväntat innehåll i underliggande nivåers verksamhetsplaner. Innehållet i handboken¹⁷⁰ och informationen på intranätet har uppdaterats så att det är överensstämmande med Arbetsmiljöverkets föreskrifter samt att informationen i handboken och på intranätet är överensstämmande med varandra. Innehållet gällande riskanalys och riskbedömningar i handboken samt på intranätet har tydliggjorts.

19.4 Utvecklingen inom Riskhantering

19.4.1 Riskidentifiering

Delkomponenten bedöms ligga på en grundläggande nivå. Självskattningen visar att processen för riskidentifiering är tillgänglig och känd.

Under året har processen för riskidentifiering stärkts genom att den på ett tydligare sätt är integrerad i arbetet med myndighetens verksamhetsplan. Därmed identifieras myndighetsrisker för kommande år i arbetet med att ta fram myndighetens verksamhetsplan. Myndighetsriskerna kopplas på ett tydligare sätt till de prioriterade målen i verksamhetsplanen. Generaldirektörens ledningsgrupp har i större utsträckning deltagit i riskidentifiering av myndighetsrisker. Resultatet visar sammantaget på en positiv utveckling från föregående års bedömning.

I september 2021 lanserades ett digitalt systemstöd för riskhanteringsprocessen. Riskhanteringen blir mer överskådlig och transparent samt att man kan följa status på åtgärderna på ett tydligt sätt. Den fortsatta planeringen är att även lansera den på fler nivåer, än som idag endast på myndighetsövergripande nivå, så att riskhanteringsprocessen säkerställs i hela myndigheten.

¹⁶⁸ <http://www.previa.se/livet-och-jobbet/den-hybrida-arbetsplatsen/>

¹⁶⁹ Internrevisionsrapport 2020:05 *Arbetsmiljö Af 2020/0036 1169*

¹⁷⁰ *Systematiskt arbetsmiljöarbete och hälsoarbete AFHB 4/2018*

19.4.2 Åtgärdande av risker

De förbättringar som har skett under året bedöms ha lett till att processen för att följa åtgärdandet av risker är säkerställd och känd för berörda. Därmed förflyttar sig delkomponenten från otillfredsställande nivå till grundläggande. Riskåtgärder bedöms utgöra en integrerad del av verksamhetsplanering och uppföljningen vilket också framkommer i självskattningen.

Myndigheten har inom ramen av verksamhetsplaneringsprocessen identifierat myndighetsrisker där ett antal åtgärder formulerats. Dessa åtgärder och bedömning av riskvärden har kunnat följas under året för att bedöma i vilken utsträckning detta bidragit till utveckling. En ökad spårbarhet och dokumentation har skett i och med digitalisering av rapporteringen som nu görs i systemstödet Stella. Det kan konstateras att majoriteten av riskåtgärder har genomförts enligt plan vilket torde antas bidra till att riskvärdena sänks.

Trots detta är bedömningen att riskvärdena på många risker är fortsatt höga även in i 2022 då effekterna av riskåtgärderna är svåra att mäta och bedöma. Det finns behov av tydlighet i hur vi bedömer effekt av åtgärder och av att sätta målnivåer på vad vi vill uppnå. Risker inom regelefterlevnad har under 2021 legat på en hög risknivå. Även om det går att se vissa förbättringar har riskåtgärderna inte haft tillräcklig effekt för att sänka riskvärdena. Riskvärdena kvarstår och därmed görs bedömningen att risker inom regelefterlevnaden inte är hanterade. Se vidare läsning under delkomponent Regelefterlevnad. Det finns en stor utmaning i att mäta effekten av vidtagna åtgärder. Under 2022 kommer ett fortsatt arbete att ske med att sätta målnivåer kring vad vi avser uppnå för att tydligare kunna visa på effekt av vidtagna åtgärder. Arbetet med att sänka myndighetsrisker kopplat till åtgärdande av risker fortgår under 2022.

19.5 Utveckling inom Åtgärder och kontroller

19.5.1 Effektivitet

Delkomponenten effektivitet bedöms ha flyttat från 2020 års bedömning grundläggande nivå till otillfredsställande nivå. Självskattningen pekar dock på att riskbaserade åtgärder och kontroller genomförs för att den egna verksamheten bedrivs effektivt och når fastställda mål och att resultat utvärderas och används för vidareutveckling av den egna verksamheten.

Med utgångspunkt i vad myndigheten avser med effekt¹⁷¹, följer myndigheten sin produktion där det planeras, sätts mål och där resultat regelbundet följs upp och kvalitet sätts i relation till resurser. Trots utmaningarna kopplade till pandemin och att antalet anställda har minskat kontinuerligt sedan 2019 visar utgiftsprognosen för

¹⁷¹ Med effekt avses relationen mellan resultat, kvalitet och de resurser som används i verksamheten där förmågan att uppnå uppsatta resultat och kvalitet med givna resurser visar på en effektiv verksamhet. Resultat avser det som myndigheten åstadkommer utifrån uppdrag.

innevarande år på ett nästintill fullt utnyttjande av medel både för arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt aktivitetsstöd.

Dock finns det svårigheter med att fullt ut veta hur mycket resurser som olika resultat och prestationer tar i anspråk då det saknas tillräckliga data för att mäta ledtider och tidsåtgång för olika typer av ärenden.

Användningsgraden av tidredovisningssystemet Tajma är låg bland personalen. Detta riskerar att resultera i att redovisningen inte fullt ut speglar det verkliga tidsanvändandet och osäkerheter i uppföljningen av arbetstiden.

En fortsatt utmaning är också att visa på de effektiviseringar eller nyttohemtagningar som gjorts utifrån de utvecklingsinitiativ som genomförts. Under året har dessutom omfattande driftstörningar skett vilket behöver analyseras ifråga om eventuell påverkan på resultat och effekt. Under 2021 har en myndighetsrisk identifierats i fråga om driftstörningar. Se även kapitel 1.6 Förvaltningskostnader per ärende och ärendeslag. Det återstår också ett fortsatt arbete med att ta fram mått som kan mäta uppsatt mål i verksamhetsplan i effektivitet.

Myndigheten behöver sammantaget ta fram en tydlig process för att ta reda på och följa upp den totala effektiviteten. Ett arbete med att se över Tajma inleddes under 2021 med målet att uppnå en förbättring under det första halvåret 2022. Den produktionsstyrning samt den nya ekonomimodellen (se vidare i avsnitt *Hushållande med statens medel*) som planeras att införas ställer krav på en väl fungerade tidsredovisning. Myndigheten har därtill vidtagit flera åtgärder under året för att minska myndighetsrisker i syfte att förbättra förutsättningarna för ökad effektivitet.

19.5.2 Hushållande med statens medel

Den sammantagna bedömningen är att delkomponenten ligger på en grundläggande nivå. I självskattningen framkommer att dokumenterade riskbaserade åtgärder och kontroller genomförs för att säkerställa att verksamheten hushållar med statens medel och är därmed grundläggande.

För att uppnå ett optimalt resursutnyttjande har en översyn av ekonomimodellen genomförts med för att förbättra underlagen till verksamheten för rapportering och styrning med hänsyn till kostnader och resursåtgång för insatser, aktiviteter och åtgärder. En ny ekonomimodell har därigenom tagits fram med fyra undermodeller. Redovisningsmodellen är en av dessa, som implementerades per den 1 januari 2022. Övriga delar av modellen lanseras senare under 2022.

Under 2021 har ett första utkast på process för att följa upp och förvalta avtal tagits fram.¹⁷² Två piloter har startats upp i slutet av 2021 i ett led att vidareutveckla

¹⁷² Syftet är att skapa en god förvaltning och kontroll av myndighetens avtal genom enhetliga arbetssätt, proaktivitet och samlad dokumentation som ska bidra med insikter till nästa upphandling och skapa goda förutsättningar för det kategoristyrda arbetssättet.

processen för att sedan kunna implementera den på samtliga avtal som ska omfattas av processen under 2022.

Interna och externa granskningar har visat på att dokumentation och beslutsmotiveringar är två områden som behöver förbättras (se även avsnitt *Regelefterlevnad*).¹⁷³ Detta påverkar den inre effektiviteten och därmed hushållande med statens medel.

19.5.3 Felaktiga utbetalningar

Delkomponenten felaktiga utbetalningen bedöms ligga på grundläggande nivå. Dokumenterade riskbaserade åtgärder och kontroller genomförs för att säkerställa att felaktiga utbetalningar inte sker vilket också framkommer i verksamhetens självskattning av intern styrning och kontroll.

Arbetsförmedlingen bedömer att utvecklingsinitiativ och åtgärder genomförda under 2021 och även tidigare, har förbättrat myndighetens kontrollarbete och arbete mot felaktiga utbetalningar.

En ökad användning av upphandlade matchningstjänster är en viktig del av reformeringen av myndigheten. Parallellt med ökningen pågår ett arbete med att bygga upp nya förmågor på myndigheten och att utveckla en e-handelslösning som svarar upp mot god förvaltning, säkerställande av rätt ersättning och att motverka felaktiga utbetalningar.

Processen med att kvalitetssäkra rätt ersättning till leverantörer har under 2021 inneburit ett omfattande kontroll och utredningsarbete vilket gett resultat. En hög grad av automatisering i de nya e-handelslösningarna är i nästa steg en förutsättning för att kunna trappa av den manuella hanteringen.

Myndigheten har utvecklat enhetliga processer för handläggning av beslut om insats hos fristående aktörer (rusta och matcha) samt utvecklat det stöd som ges till arbetsförmedlare inför godkännande av resultatersättning till externa leverantörer. Arbetsförmedlingens uppföljning visar dessutom att tillämpningen av kontrolluppdraget har förbättrats gällande de arbetssökandes sökaktiviteter, arbetsgivare som använder subventionerade anställningar och fristående aktörer.

19.5.4 Regelefterlevnad

Bedömningen är att riskbaserade åtgärder och kontroller för att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt gällande rätt genomförs inte eller bedöms ha vissa brister. Därmed blir bedömningen att delkomponenten ligger på en fortsatt otillfredsställande nivå. Myndighetsrisker inom regelefterlevnad under året har dessutom legat på en hög risknivå. Även om det går att se vissa förbättringar har

¹⁷³ Hur går det med god förvaltning? Arbetsförmedlingen, januari – juni 2021. Af-2021/0068 1736

riskåtgärderna inte haft tillräcklig effekt för att sänka riskvärdena. Självskattningen visar dock att delkomponenten ligger på en grundläggande nivå.

Resultatutvecklingen har varit positiv under året. Effekten av tidigare genomförda åtgärder som exempelvis koncentration av beslutfattande, specialisering och regionala förbättringsinsatser bedöms ha bidragit till förbättringen. Kontrollfunktionen har utvecklats positivt. I en granskning 2021 bedömde Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) att Arbetsförmedlingens kontroll av aktivitetsrapporter nu fungerar i stort tillfredsställande och att granskningen av samtliga aktivitetsrapporter sker på ett mer systematiskt sätt.¹⁷⁴ IAF bedömde också att Arbetsförmedlingen i hög utsträckning följer kravet att arbetssökande ska ha en individuell handlingsplan. Myndighetens mått *andel kvalitetsgranskade ärenden utan avvikelser*¹⁷⁵ har vidare utvecklats positivt under 2021¹⁷⁶, dock finns fortsatt regionala skillnader.

Samtidigt har externa och interna granskningar pekat ut brister inom dokumentation, kommunikering, beslutsmotiveringar och arbetsmarknadspolitiska bedömningar samt innehållet i handlingsplaner¹⁷⁷. Justitieombudsmannen (JO) har vidare riktat skarp kritik mot myndigheten utifrån sin granskning av två arbetsförmedlingskontor, om att handläggare som arbetar med myndighetsutövning mot enskild inte följer förvaltningslagens och andra författningars krav på handläggning.¹⁷⁸ Myndigheten har tagit fram åtgärdsplaner som svar på Justitieombudsmannens kritik och genomförandet av åtgärder pågår.

Kvalitetsuppföljningen i ärendehandläggning behöver systematiseras mer. Effektiva digitala uppföljningsverktyg saknas fortfarande. Internrevisionen menar att stickprovsgranskningarna av ett urval handläggningsmoment för enbart tre ärendeslag ger en viss indikation om resultaten men att det ger en ofullständig bild över myndighetens hela uppdrag.¹⁷⁹

Kvalitetsgranskningen av ärenden skulle enligt plan ha breddats under 2021 vilket kommer ske först 2022.¹⁸⁰ Myndighetens arbete med regelefterlevnad har fokus på att granskningsresultaten analyseras och kommuniceras för lärande och förbättringar på berörda nivåer. Sammantaget bedöms ännu inte förutsättningarna ha förbättrats tillräckligt för att kunna sänka *riskerna för att förutsättningarna för korrekt ärendehandläggning och myndighetsutövning inte förbättras*.

¹⁷⁴ IAF (2021:12), *Fungerar Arbetsförmedlingens kontroll av aktivitetsrapporter?*

¹⁷⁵ Måttet för kvalitetsgranskade ärenden har inte breddats utifrån verksamhetsplanen för 2021. Därför speglar inte beslutad målnivå ambitionen för den resultatförbättring som borde ha skett 2021 jämfört med helårsresultatet 2020.

¹⁷⁶ Det ackumulerade resultatet för helåret 2021 var 79 procent (2020: 72 procent).

¹⁷⁷ IAF (2021:7), *Arbetsförmedlingens arbete med arbetssökandes handlingsplaner och aktivitetsrapporter 2020 och 2021*.

¹⁷⁸ JO, *Inspektion av Arbetsförmedlingens kontor i Solna den 29–30 mars och i Malmö den 26–27 april 2021*, dnr. 1690–2021.

¹⁷⁹ Internrevisionsrapport 2021:01 *Verksamhetsplanering, styrning och uppföljning*. Af-2021/0014 3537

¹⁸⁰ Överenskommelse mellan Rättsavdelningen, verksamhetsområdena Direkt, Arbetsgivare och Arbetssökande. Af-2020/0063 7247

Specialisering och förbättrad kommunikation av granskningsresultaten bedöms ha förbättrat medarbetarnas kunskap om regelverken. Fördjupningsmaterial om statstjänstemannarollen har tagits fram under året och publicerats. Myndigheten har dock identifierat avsaknad av systematik i kunskapspåfyllnad.¹⁸¹

Internrevisionen finner i sin granskning av Arbetsförmedlingens utveckling och införande av beslut- och ärendehanteringssystemet (BÄR)¹⁸² avsaknad av processbeskrivningar vilket är den grundläggande orsaken till de stora förseningarna i systemstödet BÄR. Systemstödet är en processmotor där utvecklingen bygger på att införa standardiserade processer vilket bedöms generellt stärka förutsättningarna för regelefterlevnad. Internrevisionen påpekar att det finns väldigt lite material som beskriver mer konkret vilka arbetsmoment som ska automatiseras och vilka arbetsmoment som ska hanteras manuellt. Vidare påpekar man att det saknas en aktuell och tydlig operativ målbild av förflyttningen till BÄR. Under utveckling och införande av systemflöden av ärenden i BÄR finns behov av kvalitetssäkring av tillämpningsregler ur ett rättssäkerhetsperspektiv vilka internrevisionen funnit brister i. Internrevisionen ser därför en risk att myndigheten bygger och implementerar systemflöden och arbetsmetoder som inte uppfyller krav på god förvaltning och rättssäkerhet.

19.5.5 Redovisning och rapportering

Bedömningen är att dokumenterade riskbaserade åtgärder och kontroller genomförs för att säkerställa att verksamheten redovisas på ett rättvisande och tillförlitligt sätt och att delkomponenten ligger på grundläggande nivå. Detta framkommer också i självskattningen.

Som framgår av avsnittet Effektivitet behöver myndighetens uppföljning av hur personalen fördelar sin arbetstid förbättras.

19.5.6 Informationssäkerhet

Processer för att säkerställa informationssäkerhet är tillgängliga och kända för berörda vilket också framkommer i självskattningen. Delkomponenten bedöms därmed vara grundläggande. Arbetet med att sänka riskvärdet för myndighetsrisken, *att myndighetens förmåga att skydda information är otillräcklig*, fortgår under 2022.

De förbättringar som skedde under 2020 har fortsatt under 2021 med fokus på att införa systematik i informationssäkerhetsarbetet. Beskrivna rutiner och arbetsätt följs upp, utvärderas och anpassas efter behov. Det utökade informationssäkerhetsarbete och den systematiska uppföljningen av området resulterar i underlag för ständiga förbättringar. Myndigheten har använt det av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) framtagna verktyget

¹⁸¹ Förebygga otillåten påverkan – Vilken systematik används i verksamheten? Enbart 23 procent har gått utbildningen om otillåten påverkan. Af-2021/0000 3943

¹⁸² Internrevisionsrapport 2021:03 Arbetsförmedlingens utveckling och införande av BÄR. Af- 2021/0041 2074

Infosäkkollen för en självskattning av nivån på det systematiska informationssäkerhetsarbetet. Resultatet har visat att myndigheten har grundläggande förutsättningar på plats men även att ytterligare steg mot ökad grad av systematik och uppföljning.

Myndigheten har sedan tidigare gått över till en ny modell för informationshantering och ansvar som bättre passar de nya förutsättningar som myndighetens digitalisering innebär. Arbetet med att konkretisera den nya modellens ansvarsstruktur och att utse nya ansvariga roller och personer har gjorts under året. Under 2021 har det gjorts satsningar inom utbildning för i första hand IT-verksamheten inom området informationssäkerhet.

Under året har myndigheten utvecklat arbetssätt för att effektivisera säkerhetsresan¹⁸³ genom att införa arbetet med processen i stödverktyget Service Now, (ett generellt IT-stöd för hantering av processer) där det kvarstår arbete med full implementering. Detta innebär att myndigheten får utökade möjligheter att planera, dokumentera och följa upp initiativ och beslut som hanteras i informationssäkerhetsrådet (IFS)¹⁸⁴ på ett betydligt bättre sätt.

Arbetet med att förbättra behörighetsstyrningen i myndighetens IT-system har pågått under året och kommer att fortsätta under 2022. I behörighetsstyrningen finns det fortsatta utmaningar då det under året skett incidenter gällande behörigheter i behörighetstjänster. Det sker en förbättring vartefter överflytten till systemen, men det kommer att ta tid innan vi uppnår önskad nivå framöver.¹⁸⁵ Uppdaterade riktlinjer för behörighetsstyrning togs fram under 2021 och verktyget för behörighetsgranskningar är utökat till granskningar för fler system. Myndighetens chefer har under året granskat och uppdaterat medarbetarnas behörigheter för interna system.

Under året har det varit stort fokus på säker digital kommunikation. Efter omfattande utredningar valde myndigheten att stoppa implementationen av Microsoft Teams och istället fortsätta på den befintliga Skype-tjänsten. Anledningen är hantering av personuppgifter i kombination med Teams tekniska molnbaserade lösning med datalagring utanför EU. Implementation av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tjänst SGSI¹⁸⁶ för säkrare digital kommunikation mellan myndigheter var planerad till 2021 men skjuts till 2022 på grund av försenade leveranser från MSB.

¹⁸³ Arbetsprocess för säkerhetsarbetet i Arbetsförmedlingens IT-miljöer kallas för säkerhetsresa.

¹⁸⁴ Arbetsförmedlingens handläggarstöd, *Informationssäkerhetsrådet*. Af-2018/004713754

¹⁸⁵ För att stärka förmågan att förebygga incidenter i informationshanteringen implementerade myndigheten under 2020 nya processer och ett nytt stödssystem för privilegierade behörigheter, vilket begränsar åtkomst till myndighetens mest känsliga information och system.

¹⁸⁶ SGSI – Swedish Government Secure Intranet. Ett svenskt nätverk för kommunikation mellan myndigheter som är fysiskt åtskilt från Internet och har anslutning till EU:s säkra nät S-TESTA. Ägs och förvaltas av MSB.

Arbete tillsammans med Sveriges kommuner och regioner för att ta fram och implementera en ny tjänst för säkrare digital kommunikation till kommuner och regioner har drivits under 2021 och kommer att fortsätta under 2022.

Det finns fortsatt hög risk som rör hanteringen av skyddade personuppgifter (SPU). Systemstöd och riktlinjer för hantering behöver tas fram. Under slutet på 2021 har arbetet med hantering av (SPU) tagit ny fart. IT-system har nu nya tekniska förutsättningar för en mer effektiv och säker hantering av SPU. Justering av arbetsprocesser för högre utnyttjande av systemstöd kommer att fortsätta under 2022.

Under 2021 har myndigheten arbetat med att förbättra konsekvensbedömningar för personuppgiftshantering, vilka ingår som en del i säkerhetsarbetet. Detta arbete kommer att fortsätta under 2022 för att effektivisera och förbättra bedömningarna.

19.6 Utveckling inom Information och kommunikation

19.6.1 Intern kommunikation

Styrande och stödjande dokument för intern kommunikation är tillgängliga och kända. Process för intern kommunikation av styr signaler och process för att fånga och sprida omvärlds information är tillgänglig och känd. Detta framkommer också i självskattningen. Sammantaget bedöms delkomponenten vara på grundläggande nivå.

Under 2021 har ett arbete med att utveckla nytt intranät påbörjats där lansering skett stegvis under året. Syftet är att förbättra intranätet som utgör ett stöd i myndighetens uppdrag och medarbetarnas arbete.

19.6.2 Extern kommunikation

Styrande och stödjande dokument för extern kommunikation är tillgängliga och kända. Processen för kommunikation och rapportering till departement och för att fånga och sprida omvärlds information är tillgänglig och känd. Samma bedömning framkommer i självskattningen. Den sammantagna bedömningen är att nivån är etablerad.

Arbetet med myndighetens arbetsgivarvarumärke har skett genom varumärkesstärkande rekryteringskampanjer för att skapa en positivare bild av Arbetsförmedlingen som arbetsgivare. Under året har en rad kommunikationssatsningar gjorts till kunder, aktörer och partners för att stärka kännedom om myndighetens erbjudanden samt för att bidra till effektivare kommunikation till arbetssökare och arbetsgivare.

19.6.3 Incidenthantering

Processen med tydligt definierat ansvar för incidentrapportering är tillgänglig och känd. Detta framkommer även i självskattningen. Delkomponenten bedöms ligga på en grundläggande nivå.

Implementeringen av systemstödet för att upptäcka och hantera incidenter som infördes i slutet av 2020 har fortsatt under 2021. Antalet inrapporterade incidenter ligger på en förhållandevis hög nivå jämfört med tidigare år. Det är svårt att med säkerhet säga om detta beror på att det faktiska antalet ökat eller om mörkertalet minskat. Bedömningen är dock att systemstödet har lett till en ökad rapporteringsbenägenhet.

Detta har ökat efterlevnaden av myndighetens interna instruktion och pekar tydligare ut ansvar och roller. Det systematiska arbetet med incidenter har belyst behov av att ytterligare höja nivån på arbetet. Den befintliga vägledningen för incidentutredning och hantering behöver utvärderas och förbättras och det pågår för närvarande även ett arbete med att utveckla ett bättre underlag för lärande och kunskapspridning. Se vidare i avsnitt 8.2 IT incidenter.

19.6.4 Krishantering och beredskapsplanering

Processen för krishantering och beredskapsplanering är tillgänglig och känd vilket också framkommer i självskattningen. Delkomponenten bedöms därför ligga på en grundläggande nivå.

Myndighetens process för krishantering har, i alla delar och nivåer av verksamheten, satts på prov under året med pandemins utmaningar. Utefter identifierade förbättringsområden inom krisledning har en utvecklad vägledning tagits fram och implementering pågår. Ansvar och roller har förtydligats och med den nya styrningen kommer myndigheten arbeta mer enhetligt inom området. Detta kommer att underlätta samverkan och informationsdelning samt öka myndighetens samlade förmåga att hantera kriser.

19.7 Utveckling inom Uppföljning och utvärdering

19.7.1 Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Processen för uppföljning av verksamhet och ekonomi är tillgänglig och känd vilket även framkommer i självskattningen.

Myndighetens resultatutveckling i förhållande till verksamhetsplanens mål följs upp varje månad genom månadsrapporter som bland annat generaldirektörens ledningsgrupp tar del av. En bredare uppföljning av genomförandet av verksamhetsplanen sker två gånger per år i fördjupade uppföljningsrapporter och helårsuppföljningen sker genom årsredovisningen.

I samband med de fördjupade uppföljningarna sker också resultatdialoger mellan generaldirektören och underställda chefer. Under året växlades fokus genom analyser av den ökande långtidsarbetslösheten och vilka åtgärder som behövde vidtas för att möta den utmaningen.

Under 2021 har myndighetens ekonomimodell setts över och den nya ekonomimodellen införs under 2022. Redovisningsmodellen, som en del av ekonomimodellen, syftar till att höja kvaliteten på myndighetens finansiella uppföljning, se vidare under delkomponent *Hushållande med statens medel*.

Det finns utvecklingsområden inom uppföljningen. Bland annat behöver uppföljningen av nyttorna av verksamhetsutveckling med IT-innehåll förbättras.

19.7.2 Utvärdering av verksamhet och ekonomi

Processen för utvärdering och omhändertagande av resultat är tillgänglig och känd. Detta framkommer även i självskattningen. Sammantaget bedöms delkomponenten vara på en grundläggande nivå.

Myndigheten behöver arbeta mer med evidensbaserad styrning för att understödja de arbetssökandes chanser att få ett arbete samt för att förbättra prognoser. Idag kommuniceras slutsatser från utvärderingar ut på flera sätt. De tas upp i de uppföljningar som generaldirektörens ledningsgrupp tar del av och som ligger till grund för beslut och planering.

Det finns även ett fortsatt behov av att utvärderingsresultaten i högre grad beaktas när insatser riktas till arbetssökande samt att verksamhetsplaneringen i högre grad ligger till grund för att identifiera vad som behöver utvärderas löpande. Styrningen av hur vi använder oss av evidensbaserade resultat är inte etablerad på myndigheten.

19.7.3 Internrevision och externa granskningar

Processen för att omhänderta synpunkter från interna och externa granskningar bedöms vara tillgänglig och känd. Detta framkommer även i självskattningen. Delkomponenten bedöms vara på en grundläggande nivå.

Den interna processen med att ta fram relevanta åtgärder har stärkts, men det återstår ett arbete med att utveckla uppföljning och analys av effekter av vidtagna åtgärder.

19.7.4 Intern styrning och kontroll

Modellen för uppföljning av intern styrning och kontroll är tillgänglig och känd och bedöms vara på en grundläggande nivå. Detta framkommer också i självskattningen.

Processen, modellen och verktyget för självskattning av intern styrning och kontroll bedöms ha stärkts under 2021 tack vare bred utbildning som togs fram under året. Utbildningen innehåller teoretiska delar kring den Coso-modell som myndighetens interna styrning och kontroll utgår ifrån, hur myndigheten tillämpat detta samt hur

självskattningen ska genomföras. Processen för intern styrning och kontroll bedöms även ha stärkts då självskattningen nu är obligatorisk att genomföra för chefer på nivå 2-4. Resultatet för självskattningen är god och det uttrycks av många sektioner, enheter och avdelningar en ambition att utveckla en mer systematik under kommande år för självskattningen av intern styrning och kontroll.

Ytterligare insatser som stärker processen är en uppdatering av handboken, vilken utgör ett stöd till självskattningen, där en rad förtydliganden har gjorts om process, ansvar, definition av brist, bedömningsnivåer och hur bedömning på underliggande nivåer bör vägas in i ovanliggande nivåes bedömning.

Intern revisionens rekommendationer i sin granskning av myndighetens process för självskattning avseende intern styrning och kontroll¹⁸⁷ bedöms därmed vara genomförda eller påbörjade under 2021.

Under 2021 har verktyget för bedömning av intern styrning och kontroll förbättrats bland annat med fler funktioner. Systemstödet skapar enhetlighet, samsyn och transparens i arbetet på hela myndigheten. Processen bedöms efterleva de krav som framgår i förordningen om intern styrning och kontroll.

19.8 Styrelsens överväganden

Processen för bedömning av intern styrning och kontroll har stärkts under året. Dels har kompetensen på myndigheten ökat om processen genom en ny framtagen kompetensutbildning, dels finns det idag ett krav på obligatorisk bedömning av den egna verksamhetens interna styrning och kontroll för organisationsnivåerna 2-4 i organisationen.

I årsredovisning 2020 bedömde styrelsen att det fanns brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avsåg enligt följande: *Åtgärdande av risker inom regelefterlevnad*. Styrelsen bedömer att bristen är omhändertagen eftersom åtgärdande av risker nu inte längre är otillfredsställande vilket stärker processen för riskhanteringen.

Processen för riskhantering har förbättrats under året där riskåtgärder bedöms utgöra en integrerad del av verksamhetsplanering och uppföljning. Därtill har rapportering av åtgärder och bedömning digitaliserats vilket bidragit till ökad spårbarhet och dokumentation. Resultatet inom regelefterlevnad har förbättrats och en positiv effekt kan uppvisas på de vidtagna åtgärder som gjorts under året.

Samtidigt anser styrelsen att det fortsatt finns stora utmaningar med de myndighetsrisker som rör regelefterlevnad då alla vidtagna åtgärder inte fått tillräckligt önskad effekt för att sänka riskvärdena. Regelefterlevnad bedöms därför ligga på en fortsatt otillfredsställande nivå. Däremot tyder detta inte längre på ett

¹⁸⁷ Internrevisionsrapport 2020_7 *Chefers självskattning avseende intern styrning och kontroll Af 2020/0036* 1169

systemfel inom riskhanteringen och processen av åtgärdande av risker eftersom denna delkomponent bedöms ha stärkts under året.

Styrelsens underskrift

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

18 februari 2022

Anders Ferbe
Ordförande

Petra Sernulf

Hans Lindblad

Anna Wallin Krasse

Boel Godner

Ulrica Messing

Roger Fredriksson

Staffan Furusten

Maria Mindhammar
Generaldirektör

arbetsformedlingen.se